

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

BROJ
513

Subotica, 1. veljače 2013. Cijena 50 dinara

POKLADNI OBICAJI
U NAS

SPOMENICI KULTURE
U SRIJEMU

VINOGRADARSTVO:
NASTAVAK LOŠIH GODINA

INTERVJU
IVANA PETREKANIĆ SIČ

MILAN BANDIĆ U
SUBOTICI I TAVANKUTU

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

MOJE NOVINE

svakog utorka

VOJVODANSKA
Svaštara – PLUS

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

*Prava ljubav je na cijeni!
Darovi iz ljubavi
kod nas su na akciji!*

Za NJEGA...

Pouzdan,
snažan,
izuzetan,
zavodljiv...

Za NJU...

Elegantan,
graciozan,
otnjen,
ženstven...

Obraduj ga! *Kompletnu ponudu pogledajte na našem portalu:* **Obraduj je!**

www.tippnet.rs

Posjetite nas, čekamo Vas: Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

 JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Zbogom multikulturalizmu

Prošlo je deset godina od kada se pred čitateljima, 31. siječnja 2003. godine, pojavio prvi broj obnovljenog informativno-političkog tjednika »Hrvatska riječ«. Kada me pitaju za dojmove nakon proteklog desetljeća pisanja za naš tjednik, odgovorim da je zadovoljstvo raditi u uspješnom timu, jer jedan tekst ne čini novine, a opet, hrpa loših tekstova progutat će jedan dobar tekst. Uz to, naglasim i kako je pisanje u hrvatskom manjinskom tjedniku izazovan posao, jer se bavimo događajima i temama o kojima se tek u veoma malom postotku, skoro zanemarivom, bave i kolege iz srbijanskih medija.

Kako je »Hrvatska riječ« manjinski medij, reći ću u povodu našeg jubileja da je pravo na informiranje na materinjem jeziku jedno od ključnih manjinskih prava, jer o tome kako se među ostalim manjinskim pravima i pravo na informiranje na hrvatskom jeziku ostvaruje u praksi, ovisi stupanj integriranosti hrvatske nacionalne manjine u društvo.

Pravo na informiranje na hrvatskom manjinskom jeziku značajno je i iz kuta građanske kompetencije, iz jednostavnog razloga, jer naši čitatelji dobivaju informativnu ponudu o događajima i procesima u hrvatskoj zajednici kojima se sustavno ne bave drugi mediji. Također, važno je i zbog identitetskog resursa, jer je informiranje ključni instrument za očuvanje manjinskog jezika i pisma, naravno, uz nakladničku djelatnost na materinskom jeziku.

No, ovaj put želim istaknuti važnost spomenute integracije, a radi se o tome kako je važno da cjelina društva u Srbiji informiranje na hrvatskom manjinskom jeziku smatra svojim integralnim obilježjem. Pitanje je možemo li posredstvom pojma multikulturalizam reći još uvijek nešto životno o društvu u kojemu živimo. Mislim da o ovome ne možemo govoriti izvan konteksta aktualne politike Europske Unije. Savezna kancelarka SR Njemačke Angela Merkel izjavila je još 2010. da je multikulturalizam mrtav i naglasila važnost integracije manjina. To je kazano zbog rasta ksenofobije i islamofobije u njemačkom društvu, ali ta poruka nam može govoriti da »paralelna društva« danas važe za promašene ideje. Integracija ne nameće monokulturalnost, nego je riječ o ostvarivanju prava na različitosti u modelu integracije. Ako dobro vidim, iako veoma rijetko spominjan, pojam integracije u hrvatskoj zajednici put je kojemu teže kroz razne načine djelovanja DSHV, HNV i ZKVH, što može i treba otvoriti rasprave i na stranicama našeg tjednika, a glede jubileja »Hrvatske riječi«, što se kaže – još sto godina ovako, pa ćemo »vidit«.

Z. S.

1. veljače 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Incident u Temerinu

PRETUČENI MLADIĆI ZBOG ETNIČKE PRIPADNOSTI?.....6-7

TEMA

Od »Bunjevačkih i šokačkih novina« do »Hrvatske riječi«

BOGATA POVIJEST HRVATSKOG NOVINSTVA U BAČKOJ.....8-9

INTERVJU

Ivana Petrekanić Sič, v.d. urednice Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice

TRUDIMO SE BITI ŠTO PROFESIONALNIJI.....12-14

SUBOTICA

Kako gradska vlast brine o vlastitim zgradama

PROKIŠNJAVAJU GRADSKI KROVOVI.....18-19

DOPISNICI

Održana glazbeno-folklorna manifestacija Šokačko pokladno prelo u Osijeku

ŠIDANKA DARIJA MENĐAN NAJLJEPŠA SNAŠA.....28-29

KULTURA

Pokladni običaji u nas

KONTROLIRANO I VREMENSKI OMEĐENO »LUDOVANJE«...32-34

SPORT

Šesti malonogometni turnir Mladeži DSHV-a

POBIJEDILI HRVATI IZ MAĐAR-SKE.....48

Srbiju očekuje novi val poskupljenja. Od danas je na snazi nova cijena plina, a potom slijedi struja. Iako je ministrica energetike jesenas izjavila kako poskupljenja neće biti dok traje grijača sezona, očito se nešto dogodilo u međuvremenu. Je li moguće da gđa ministrica nije znala da se cijena mora povećati? Opskrbljivači su govorili kako sustav ovakav kakav jest ne može funkcionirati jer cijene dugo nisu mijenjane, govorili su da sustavu prijeti opasnost od iscrpljenja. Je li moguće da prva dama energetike to nije znala? Ili je smatrala kako će stati na rep »energomafigiji« koja preprodaje i mešetari cijenama? To ne znamo. Ipak, neki njezini potezi doista su bili dvojbeni. No, ako pogledamo ministričine argumente, oni ne djeluju nelogično. Samo je pitanje je li njena prijašnja izjava o tome da energenti neće poskupjeti bila populistička ili ozbiljna.

Ako je bila stvarna namjera Vlade Srbije ukrotiti energetski sektor tijekom zime i pomoći građanima preživljavanje najtežih mjeseci, to je vrijedno pohvale. Iako Vlada nije sastavljena samo iz stranaka lijevog, socijalnog bloka, u nekim njihovim potezima čita se rukopis socijaldemokracije.

No, kao što znamo, biznisom ne vlada taj duh, već se uspjeh mjeri po profitu. Je li moguće da iznad Vlade ili barem ministrice postoji netko toliko moćan da je primorao ministricu da pogazi svoju riječ i ipak otvori vrata poskupljenju? Tko bi to bio? Zsigurno nijednom državniku, ni premijeru ni predsjedniku, to ne mogao biti cilj, možda krivca treba tražiti u strankama. Među njihovim dobrotovorima i lobistima zacijelo postoje zainteresirane strane iz sfere velikog biznisa koji bi željeli krojiti državnu politiku u suglasnosti sa svojim interesima. Ali, u konačnici, poskupljenja su uslijedila ipak malo kasnije nego što su ti krugovi željeli. S obzirom da stvari ne možemo istjerati na čistac, ostaje nam da se pomirimo s time da ove godine proljeće stiže ranije, već početkom veljače.

Dakle, eto prigode da čitateljima čestitamo prvi dan proljeća. Onima koji se podrobnije interesiraju za poskupljenja mogu poslužiti informacije o tome da se ovih dana bilježe i povećanja cijena još nekih kategorija. To su pojedini artikli iz asortimana uvozne kozmetike, nadalje instant juhe i konditorski proizvodi. Što se tiče cijene naftnih derivata i cigareta, o tome ne vrijedi ni pisati, to se samo po sebi podrazumijeva. No, na gore idu i cijene alkoholnih pića, tako da će pokušaj utoljavanja tuge kroz alkohol biti sve teže ostvariv. Nema nam druge, no trijezno se oduprijeti ovim atacima na naš standard.

U cijeloj ovoj priči dakle povećanje cijene energenata od desetak posto po svemu sudeći neće izazvati preveliku nervozu. Iako mi želimo ići u Europu, nećemo valjda kao Nijemci radi poskupljenja od nekoliko posto ići na ulice prosvjedovati. Strpljen – spasen. Zadovoljit ćemo se što poskupljenja nisu nastupila ranije i u tome naći utjehu, a posao političara i jest da nam daju nadu i onda kada je realno nema.

Jedino, kada nam je već ovako uspjelo pomaknuti proljeće unaprijed za dva mjeseca, ne bi bilo loše kada bi naša Skupština izglasovala zakon da se preskoči nekoliko godina u računanju vremena. Bilo bi dobro da nakon ove 2013. godine stupi 2025. godina. To bi bilo jako praktično, jer se očekuje da će do tada kriza već proći, a mi ćemo već biti članica EU, pa bi bilo jako zgodno da se to makar na ovaj način ubrza.

Nikola Perušić

INCIDENT U TEMERINU

Pretučeni mladići zbog etničke pripadnosti?

U noći sa subote na nedjelju prošlog vikenda u tuči u Temerinu dvojica mladića mađarske nacionalnosti lakše su povređena, a jedan teže. Policija je okvalificirala djelo kao nasilničko ponašanje i nanošenje teških tjelesnih ozljeda, dok mediji na mađarskom jeziku smatraju da je napad bio etnički motiviran.

Portal Vojvodina danas (www.vajma.info) javio je da se incident dogodio kada su dvojica mladića mađarske nacionalnosti iz jednog lokala krenula u pravcu svojih kuća i kada ih je napala grupa od šest nepoznatih osoba. Prema izjavama žrtava, napadači su prošli pokraj njih pa su se iznenada okrenuli i napali ih tako što su jednog od njih udarili bocom, a drugog su oborili na zemlju i cipelirali ga, psujući im majku mađarsku na srpskom jeziku, i nanoseći jednom od njih teže tjelesne ozljede.

Nakon toga napadači su pobjegli, a već poslije je 50 metara ponovno su naišli na Mađare i napali ih.

Tijekom ovog napada povređena je jedna osoba, kojoj je slomljen nos, dok su druge dvije osobe prošle s manjim ozljedama, navodi Vojvodina danas.

Predsjednik Općine Temerin *Vladislav Capik* apelirao je na nadležna državna tijela da što prije rasvijetle tuču koja se desila u Temerinu, te pozvao medije i javnost da radi senzacionalizma ne pokušavaju predimenzionirati ovaj incident i dodavati mu konotaciju međunacionalnih sukoba.

»Nedopustivo je da se svaka kavanska tuča koristi kao povod za izazivanje opće histerije, gdje se tendenciozno Mađari i Srbi pokušavaju predstaviti kao ljuti neprijatelji, a ne dobri susjedi«, naveo je Capik ocjenjujući da pojedinci godinama unazad koriste ovakve incidente kao političku monetu za potkusurivanje, kojom prikrivaju svoju nemoć i nedostatak ideja.

Predsjednik Skupštine Vojvodine *István Pásztor* najoštrije je osudio incident i zatražio od nadležnih tijela da se što prije detaljno ispituju i utvrde sve okolnosti pod kojima se ovaj incident dogodio. »Neophodno je i da se počinitelji ovog incidenta što prije pronađu i procesuiraju, jer se samo na taj način može poslati jasna i odlučna poruka da se ovakvi događaji neće tolerirati i da nikome neće biti dozvoljeno da od Temerina napra-

Kaznene prijave za sudjelovanje u tuči u Temerinu

Policija u Temerinu uhitila je mještana M. Z. (21) i osumnjičila ga za kazneno djelo sudjelovanja u tuči, a kaznenu prijavu za isto nedjelo podnijet će i protiv N. B. (19) iz tog mjesta kod Novog Sada

Oni su osumnjičeni da su 27. siječnja sudjelovali u tuči u kojoj su povređena trojica mladića iz Temerina, navodi se u priopćenju. Dodaje se da policija nastavlja rad na utvrđivanju svih činjenica i okolnosti spomenutog događaja.

vi nesigurno mjesto za život za bilo kog građanina koji u njemu živi«, istaknuo je Pásztor.

Demokratska stranka vojvođanskih Mađara (DSVM) ocijenila je da se protiv Mađara u Temerinu vodi »koordinirani psihološki rat« u pojedinim srpskim medijima. »Očividno se ponavlja raniji scenario, kada nakon što je u pogledu Mađara

započet koordinirani psihološki rat u jednom dijelu srpskih medija, kodirane poruke, zasnovane na neistinitim informacijama, skoro odmah nailaze na prijam«, kaže se u priopćenju te stranke, te se navodi da je incidentu prethodio grafit »Grobari Temerin – Smrt Mađarima«, koji je osvanuo u subotu ujutro.

Pokret mađarske nade (PMN) u svom priopćenju također najodlučnije osuđuje vinovnike najnovijeg antimadžarskog incidenta i

zahtijeva njihovo brzo izvođenje pred lice pravde.

U priopćenju Centra za razvoj civilnog društva iz Zrenjanina povodom incidenta u Temerinu upozorava se da unatoč svim naporima pokrajinskih tijela uprave, neovisnih tijela i MUP-a, već višegodišnji etnički sukobi u Temerinu ne prestaju, pa su tako u noći 26. na 27. siječnja »pretučena u dva navrata petorica mladića mađarske nacionalnosti. Postoje vrlo ozbiljne indicije da su ovi mladići pretučeni isključivo zbog svoje etničke pripadnosti«.

Istodobno, Centar podsjeća da su 21. listopada 2012. u Temerinu pretučena dvojica mladića srpske nacionalnosti od strane sedmorice mladića mađarske nacionalnosti koji su nosili nacistička obilježja, kao i na to da je kolovoza 2011. na tribini, kasnije zabranjenoj, srpske fašističke organizacije Obraz u Bačkom Jarku u općini Temerin sudjelovalo oko 500 mladih ljudi, koji su poslije tribine organizirali ponoćni marš kroz kvartove Temerina naseljene Mađarima.

Praveći paralelu između događaja na Kosovu, u priopćenju se tvrdi da ideja o zajednici srpskih općina na Kosovu radikalizira mađarske zahtjeve u Vojvodini za teritorijalnom autonomi-

jom. U Temerinu, koji se, s jedne strane, nalazi na granici relativno homogenog mađarskog etničkog korpusa u Bačkoj, a s druge, na samo dvadeset kilometara od sjedišta najmilitantnijih srpskih neonacističkih organizacija u Novom Sadu i Veterniku, svako etnificiranje problema statusa Kosova i Metohije može izazvati nesagledive posljedice – kaže se među ostalim u priopćenju, koje je potpisala izvršna direktorica *Snežana Ilić*.

(Autonomija/Beta/Vajdaság Ma)

Dobra suradnja Skupštine APV i Konzulata RH

Generalni konzul RH u Subotici *Dragan Đurić* i predsjednik Skupštine APV *István Pásztor* sastali su se u četvrtak, 24. siječnja, u Skupštini APV. Nakon srdačnih pozdrava i razmjene darova sugovornici su konstatirali dosadašnju dobru suradnju Skupštine APV i Konzulata RH u Subotici, kao i AP Vojvodine s hrvatskim županijama, naglašavajući obostrane želje za daljnjim nastavkom iste.

Dragan Đurić i István Pásztor

Na sastanku je konstatirano kako je suradnja AP Vojvodine i hrvatskih županija od iznimnog značaja za matične države, kao i da postoji više potencijala nego što je iskorišteno u području prekogranične suradnje i korištenja sredstava fondova Europske Unije. Ocijenili su i kako prekogranična suradnja obje zemlje smješta u europski kontekst, kao i da to ne mora više biti suradnja na mikro razini, nego i u okvirima makro regije koje pruža Dunavska strategija i otvara nove mogućnosti, posebice u području gospodarstva.

Sastanku je nazočila i konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*.

M. H.

OD »BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH NOVINA« DO »HRVATSKE RIJEČI«

Bogata povijest hrvatskog novinstva u Bačkoj

Piše: Milovan Miković

Među razloge isticanja nezamjenjive uloge masovnih medija u funkciji očuvanja nacionalnog identiteta najčešće se navode i općepoznata načela o pravodobnom, istinitom i nepristranom novinstvu. Ipak, ova univerzalna načela, u koja se svi zaklinju, kod pokušaja opisivanja i razjaš-

– sukladno tomu i zajednica koja danomice ne rabi materski jezik njezinih pripadnika, ne ispunjava nezaobilazan uvjet za očuvanja svoga imena.

Ovo su i te kako shvaćali mnogi vođi naših predaka u K. und K. monarhiji. Unatoč zakonskih odredbi kojima su im na papiru zajam-

Odgovor naših predaka bio je preporodni pokret s *Ivanom Antunovićem*, popraćen izdavanjem više listova i kalendara, te zapaženom knjižkom produkcijom (isprve I. Antunovića i *A. Šarčevića*, kasnije *A. Evetovića*, *I. Petreša*, *L. Budanovića*, *B. Rajića* i dr.).

PRVE HRVATSKE TISKOVINE

Vođen dugoročnim emancipacijskim zamislima, glede dnevnih i dugoročnih interesa bunjevačkih i šokačkih Hrvata, zarad nadvladavanja njihove uljudbene zapuštenosti i zaostajanja, Ivan Antunović započinje 1870. izdavati »Bunjevačke i šokačke novine«, koje izlaze do 1872. godine. U njihovu okrilju, isprve kao podlistak,

Neuspjeh ga nije obeshrabrio, novčanom potporom *Božidara Vujića*, 1873. godine izdaje »Subotički glasnik« koji izlazi do 1876. kada se Milodanović zbog režimskih pritisaka i prijetnji morao skloniti u Kneževinu Srbiju.

Hrvatsko novinstvo, u ovom podneblju, dobiva novi značajan zamah s listom »Neven« što ga 1884. godine pokreće *Mijo Mandić*. Uređivali su ga također *Pajo Skenderović*, *Nikola Matković* (u razdoblju kada je bio i povjerenik Matice hrvatske u Subotici), te dr. *Mirko Ivković Ivandekić*, a nakon I. svjetskog rata dr. *Vranje Sudarević* i *Joso Šokčić*. Tijekom I. svjetskog rata »Neven« je zabranjen, a od 1918. obnovljen, prvo kao dnevni list, te s kraćim prekidima i uz stanovite preinake, izlazi do 1940. godine.

O JEZIKU

Nastupaju nova vrimena ... koja uvažuju želje naroda i pučanstva ... Pod imenom »bunjevac«, »šokac«, »bosanac« nema knjige i jezika. Eno bosanski sabor se odreko bosanskog jezika pa je uveo srpski – hrvatski. A mi nismo vridni izupraviti (se). Mi nemamo jedne škole svoje o svom trošku ... Svagdi smo pomišani ... zato gledajmo da imamo što jači čitaonica, društava, škula, trgovina i zavoda ... Mi što poplaćamo koje di zato što nas trpe i reže na nas mogli bi imati sjajnu palaču ... (Iz uvodnika dr. *Mirka Ivkovića Ivandekića* »Šta nam je činiti?« objavljenog u »Nevenu«, od 10. siječnja 1914.)

»Misečna kronika«, 15. siječnja 1873.

njavanja pojava u svijetu, i utvrđivanja vlastitog položaja u njemu, samo onda zadovoljavaju puni smisao ako je u narodu ili njegovoj zajednici, gdje ih se hoće provoditi, ostvareno i pravo na službenu uporabu materinskog jezika. Budući da se onaj kojemu je uskraćen vlastiti jezik doima kao osoba lišena identiteta

čena stanovita manjinska prava, nakon Austro-ugarske nagodbe (1867.) i Hrvatsko-ugarske nagodbe (1868.), sve su manjine, pa i većinsko bunjevačko i šokačko stanovništvo u Subotici i Bajskom trokutu, izloženi neskrivenoj i upornoj, često drskoj i izazovnoj, a ponajviše perfidno i vješto vođenoj asimilaciji.

1871. pokreće »Bunjevačku i šokačku vilu«, koja i s prestankom BišN nastavlja izlaziti do 1876. godine.

U tom razdoblju javlja se i *Kalor Milodanović* koji 15. kolovoza 1872. pokreće »Misečnu kroniku«, ali ona neće biti dugog vijeka.

»Subotičke novine« pokreće *Mladen Karanović* 1. siječnja 1893. s podnaslovom »bunjevačko-šokački nediljni list za misne obće, stvari, prosvitu, zabavu i gazdinstvo«, pa kao čitani oporbeni tjednik izlaze svake subote, do 4. lipnja 1898.

»Neven«, 3. siječnja 1913. – Kaki jezik govorimo

»Neven«, 10. siječnja 1914. – Šta nam je činiti?

»Hrvatske novine«, 12. siječanj 1924.

HRVATSKE /SUBOTIČKE/ NOVINE

Početkom XX. stoljeća, 4. prosinca 1907. godine pokrenute su »Naše novine«, što će izlaziti do 1918. godine, u svojstvu glasila Zemaljske socijalno-kršćanske stranke, a uređivali su ih *Stipan Stantić*, *Joso Mamužić*, *Ivan Petreš*, *Blaško Rajić*, *Matija Čatalinac* i *Stipan Subotički*.

S nastankom Kraljevine SHS, početkom dvadesetih godina, pored obnovljenog »Nevena«, u ovom je podneblju iskazana potreba za još jednim hrvatskim glasilom, tada Blaško Rajić 7. svibnja 1920. potiče izdavanje lista »Novine«, od 1921. preimenovanog u »Subotičke novine«, kao glasila za »kršćansko i narodno udruženje«, čiji je urednik *Miško Prčić*. Kada ih režim zabrani 27. listopada 1923., zbog kritika na račun državne vlasti, B. Rajić im 1. studenoga mijenja ime u

»Hrvatske novine«. Pod tim imenom izlaze do 2. studenoga 1929. Nakon šestosiječanjske diktature, sve do 4. travnja 1941. list ponovno izlazi pod imenom »Subotičke novine«, B. Rajić u njima obnaša dužnost glavnog i odgovornog urednika, dok je stvarni i izvršni urednik *Ivan Kujundžić*. B. Rajić je u »Subotičkim novinama« objavio više zapaženih publicističkih radova.

BOG ŽIVI!

To nam je prvi pozdrav na početku nove godine 1924. Evo nastupa već peta godina otkako Hrvatske / Subotičke / Novine vjerno stoje na braniku Roda svog... (Iz uredničkova uvodnika)

U vrijeme okupacije, od sredine travnja 1941. do sredine listopada 1944. u Subotici nema novina ni na hrvatskom, ni na srpskom jeziku. Od 20. travnja 1941. do kraja 1943.

»Radio vijesti«, 19. listopada 1944.

»Hrvatska riječ«, 26. kolovoza 1945.

ovdje izlazi dnevni list na mađarskom jeziku »Hírlap«, dočim u Somboru, s blagonaklonošću okupacijskih vlasti, od 2. travnja 1943. do 6. listopada 1944. dr. *Grgo Vuković* izdaje list, pod naslovom »Naše novine«.

POKUŠAJI NAKON II. SVJETSKOGA RATA

Pri kraju II. svjetskog rata, u netom oslobođenoj Subotici, 16. listopada 1944. godine izlazi 1. broj »Slobodne Bačke«, s podnaslovom: »list Narodno oslobodilačkog pokreta«, na četiri strane (formata 29 x 42 cm). Uredio ga je *Dojčilo Mitrović*, a otisnut je u »rotacionoj štampariji Minerva« u Subotici.

Nakon toga uslijedilo je razdoblje (veljača-svibanj) kada se Subotičani o zbivanjima u zemlji i svijetu informiraju putem dnevnog lista »Slobodna Vojvodina«. Međutim, od 31. svibnja do 25. kolovoza 1945. tiska se i subotičko izdanje »Slobodne Vojvodine« (što je gdjekada izazivalo stanovitu zabunu), pa od 26. kolovoza 1945. u Subotici počinje izlaziti dnevni list »Hrvatska riječ«, kojemu je glavni urednik *Dragutin Franković*. Nakon njega na ovoj su dužnosti *Ante Vojnić Purčar*, *Balint Vujkov*, *Vladislav Kopunović* i *Josip Kujundžić*.

Tijekom dvanaest godišta (1945.–1956.) »Hrvatska riječ« je izrasla u profesionalno ure-

»Slobodna Bačka«, 16. listopada 1944.

Tri dana kasnije (19. listopada), pojavio se dnevni list pod naslovom »Radio vijesti«, također na četiri strane, (formata 21 x 29 cm), a izdavač je bio »Propagandni otsek Narodno-oslobodilačkog odbora u Subotici«. Zadnji sačuvani broj datiran je 14. siječnja 1945. godine. Obustavljajući »Radio vijesti« navodno zbog nestašice papira, vlasti pokušavaju nadomjestiti prazninu tzv. »Zidnim vijestima«, uistinu su to ručno umnoženi plakati lijepljeni na javnim oglasnim tablama, što sadrže naredbe, saopćenja i različite obavijesti, a pripremaju ih predratni urednik »Nevena«, *Joso Šokčić* i *József Kiss*.

divano i sadržajno glasilo, s pozorno i dobro osmišljenim i profiliranim rubrikama. List je pisan onodobnim standardnim hrvatskim jezikom, a tiskan je u tiraži od oko pet tisuća primjeraka. Zbog svega je »Hrvatska riječ« postala nezamjenjivo, rado čitano glasilo, i ne samo u Subotici. Upravo tada, 3. kolovoza 1956. godine »Hrvatska riječ« mijenja ime u »Subotičke novine«. Razlozi ove promjene, traže poseban rad.

HRVATSKA RIJEČ – DANAS

S raspadom svih dotadašnjih Jugoslavija i nakon ratnog razdoblja što će završiti NATO bombardiranjem, vođeni spo-

»Hrvatska riječ«, 27. srpnja 1956.

znajom da su Hrvati u Bačkoj i Srijemu, u XIX. i XX. stoljeću imali svoj tisak, periodiku i nakladništvo – na samom kraju 1999. godine *Lazar Merковиć*, *Josip Buljovčić* i *Milovan* drugi, nisu uspijevali usuglasiti tko treba biti predsjednikom, a kasnije glavnim i odgovornim urednikom i direktorom. Unatoč raznoraznih prijevora, i (ne)skrivenog pozi-

NOVI POČETAK

Ostvarivanje prava na informiranje na materinjem jeziku vojvođanskih Hrvata u okviru Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« odvijala bi se putem izdavanja tjednog informativno-političkog lista, te pripremanjem, koordiniranjem rada i produciranjem radijskih i televizijskih emisija. Također, u djelokrug rada Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« pripadalo bi i izdavanje časopisa na hrvatskom jeziku za književnost, umjetnost i kulturu »Staze«, kao i knjiga na hrvatskom jeziku, u četiri edicije: »Popudbina«, »Suvremena poezija«, »Suvremena proza« i edicije »Istraživanja«. (Iz projekta HAD-a za osnutak Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« sa sjedištem u Subotici).

Miković obraćaju se Hrvatskom akademskom društvu s pisanim prijedlogom da se u XXI. stoljeće zakorakne s obnovljenim tjednikom »Hrvatska riječ«, te književnim časopisom i izdavačkom djelatnošću na hrvatskom jeziku. Temeljem toga, HAD će u sljedećem koraku, od Skupštine AP Vojvodine zahtijevati pokretanje i nakladničke institucije i novinskog glasila, pa Skupština APV svibnja 2002. osniva Novinsko-izdavačku ustanovu »Hrvatska riječ«, imenujući i njezin Privremeni upravni odbor koji je održao konstitutivnu sjednicu tek u kolovozu, budući da se tzv. političke strukture, i

cioniranja, prvi broj tjednika »Hrvatska riječ« pojavio se pred čitateljima 31. siječnja 2003. godine. U relativno kratkom razdoblju novinari, tehničko osoblje i svi uposlenici, suočeni s izazovom izrade tjednika na hrvatskom jeziku, ovladali su svim aspektima suvremenog novinstva. Razumije se, uvijek, pa tako i danas, nakon minolog desetljeća, ima prostora i za nova postignuća, tragom temeljnih načela o pravodobnom, istinitom i nepristranom novinarstvu, kako bi se što više smanjio svaki vid prinudnog, iznuđenog uzmarka pred navodno »višim« ili »društvenim« interesima.

ČESTITKE ZKVH-a ZA DESETLJEĆE RADA

NIU »HRVATSKA RIJEČ«

- predsjednici UO gđi Vesni Prčić
- ravnatelju g. Ivanu Karanu
- odgovornoj urednici gđi dr. sc. Jasminki Dulić

Poštovani!

Pojava prvog broja *Hrvatske riječi*, vašeg i našeg tjednika, 31. siječnja 2003. godine, zasigurno je bio povijesni događaj za hrvatsku zajednicu, kako za vas koji se trudite novinarski profesionalno pratiti život Hrvata u Vojvodini tako i za pripadnike zajednice čiji je položaj često bio opterećen različitim teškoćama. Primite stoga iskrene čestitke za desetljeće ustrajnog rada vas osobno i svih uposlenika i vanjskih suradnika na važnoj misiji informiranja, jednom od zajamčenih prava svih, pa tako i naše manjinske zajednice u Republici Srbiji.

Tijekom deset godina tjednik *Hrvatska riječ* je jedino profesionalno tiskano informativno glasilo Hrvata u Srbiji i samim tim je njegova povijesna uloga velika kako u informativnom području tako i povijesnom jer bilježi sve događaje, zbivanja i procese Hrvata u Vojvodini i Republici Srbiji. Velik je uspjeh trajati cijelo desetljeće u ne naročito povoljnim okolnostima u čemu vidimo i hrabrost i želju za očuvanjem samobitnosti i postojanja hrvatske zajednice na ovim prostorima. U Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata već pune četiri godine imate potporu i partnerski odnos, napose kada je u pitanju kulturni život naše zajednice, prema odgovornom poslu koji obavljate.

Bila vam svima deseta obljetnica izlaska prvog broja *Hrvatske riječi* poticaj za još zauzetiji rad na informiranju cijele hrvatske zajednice u Vojvodini, odnosno Republici Srbiji, uz želju da se tjednikom koristi što veći broj čitatelja.

S poštovanjem,

Tomislav Žigmanov, v. r., ravnatelj
Katarina Čeliković, v. r., menadžerica u kulturi
Ljiljana Dulić Mészáros, v. r., posl.-adm. tajnica

IVANA PETREKANIĆ SIČ, V.D. UREDNICE UREDNIŠTVA NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE I URED

Trudimo se biti što profesionalniji

Privatizacija Radio Subotice je već nekoliko puta odgađana, ali po novoj Medijskoj strategiji od nje neće biti

*izuzet nijedan medij u vlasništvu države, osim RTS-a i RTV-a * Najbolji dokaz da je »Hrcko«*

jako lijepo prihvaćen među djecom jest njihova spremnost da sudjeluju u njegovoj izradi

Uredništvo na hrvatskom jeziku Radio Subotice je u prosincu prošle godine obilježilo 14 godina postojanja i rada. O radu Uredništva, te o problemima s kojima se susreću, razgovrali smo s njihovom v. d. urednicom Ivanom Petrekanić Sič. Ona je ujedno i urednica podliska za djecu »Hrcko«, čiji je stoti broj nedavno izašao, te smo se u razgovoru osvrnuli i na ovu zanimljivu publikaciju u kolažu hrvatskih medijskih proizvoda u Vojvodini.

HR: Uredništvo na hrvatskom jeziku Radio Subotice nedavno je obilježilo 14 godina postojanja i rada. Kako ste zadovoljni uvjetima u kojima Uredništvo realizira program, brojem uposlenih i vanjskih suradnika, satnicom programa, ali i prijamom kod slušatelja?

Što se tiče uvjeta u kojima naše Uredništvo radi, moram reći da su zadovoljavajući i ni u čemu nismo uskraćeni u odnosu na uredništva na srpskom i na mađarskom jeziku Radio Subotice. Budući da činimo cjelinu ovog javnog poduzeća, svi smo ravnopravni i raspoložemo s opremom neophodnom za proizvodnju programa. Zadovoljavajuću opremljenost računalima dijelom možemo zahvaliti i donacijama, uglavnom od Hrvatskog nacionalnog vije-

ća i Generalnog konzulata Republike Hrvatske, ali i sredstvima od matične kuće. Svi članovi naše redakcije osposobljeni su za samostalno montiranje svojih priloga i snimanje u studiju, za montažu, tako da praktično ne ovisimo o nikome i sami uradimo posao od početka do kraja.

Trenutačno nas je uposleno četvero – tri novinara i urednica, što je dovoljan broj za tri sata svakodnevnog programa, a priloge razmjenjujemo i s kolegama iz drugih redakcija. Situacija je malo drukčija kada su u pitanju vanjski suradnici. Naime, od nekadašnjih desetero, pa i više suradnika, ostali smo na njih dvoje, a sve zbog neophodne štednje u svim segmentima poslovanja Radio Subotice. Isti je slučaj i u druge dvije redakcije. Naravno, to se moralo nekako odraziti i na kvalitetu programa, u smislu manjeg broja autorskih emisija, ali se i dalje trudimo, i smatram da u tome uspijevamo, da informativni dio programa bude što bogatiji, kvalitetniji i aktualniji.

Program nam se emitira svakodnevno od 18 do 21 sat. Otkako Uredništvo postoji, dakle u posljednjih 14 godina, nije se puno promijenilo po tom pitanju. Proširena je satnica u odnosu na prvobitnih jedan, zatim dva i na koncu tri sata, ali smo ostali u tom večernjem terminu koji nije

baš zahvalan za slušanje radijskog programa. Svi to radije čine tijekom prijepodneva ili dok su na poslu, a poslije je televizija medij koji se radije prati. Istina, bilo je svojedobno riječi o tome da nam se emitira jednosatni program u ranim jutarnjim satima, a da ostalih dva sata ostanu u večernjem terminu, međutim to se nije realiziralo.

Bilo je pokušaja i s nekom vrstom kontakt emisija kada smo govorili o određenoj temi i slušatelji su imali mogućnost uključiti se u razgovor, međutim, to nije zaživjelo jer ih se ili veoma malo uključivalo u program, ili su nam se javljali isti slušatelji. Moram podsjetiti da smo zbog nedobivanja regionalne frekvencije ostali bez dijela slušateljstva, i to upravo iz krajeva gdje živi najviše našeg življa.

Važno je spomenuti i našu internetsku stranicu (www.radiosuboticadanas.info), koja se svakodnevno ažurira iz sata u sat, i na kojoj posjetitelji mogu pronaći sve informacije koje emitiramo u dnevniku – kompletne priloge u tekstualnoj formi, najave

raznih događanja i mnogobrojne obavijesti. Mnogima je zgodnije s nje pročitati dnevne aktualnosti, nego nas slušati u večernjem terminu.

HR: Planirate li neke programske izmjene, novine za vaše slušatelje?

Neke velike programske izmjene za sada nisu u planu. Trudimo se da svi segmenti i sve teme budu pokrivene. Kao Uredništvo na hrvatskom jeziku, obveza nam je informirati naše slušatelje o svim važnim pitanjima iz hrvatske zajednice, a kao dio Radio Subotice – javnog poduzeća koje financira Grad, trebamo govoriti i o svim drugim gradskim temama. Potrebno je uskladiti prohtjeve svih, što

REDNICA LISTA ZA DJECU »HRCKO«

je skoro nemoguće. Uvijek postoji prostora za bolje, a svaka dobronamjerna kritika nam pomaže da budemo još kvalitetniji. Trudimo se pružiti maksimum i biti što profesionalniji.

HR: U javnosti je u više navrata bilo riječi o privatizaciji Radio Subotice. Pretpostavke su kako bi tim potezom, zbog nekomercijalnosti programa na manjinskim jezicima, došlo do gašenja vašeg Uredništva. Kako sada stoji pitanje privatizacije?

Za sada, stoji. Trenutačno samo to mogu reći i toliko znam, a vjerojatno ne znaju više ni oni na višim pozicijama u gradu. Nažalost, zna se kako je završena sudbina javnih lokalnih radijskih postaja koje su privatizirane. One više ne postoje. Upravo zbog specifičnosti našeg radija, koji osim programa na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku, emitira i jednosatni program na njemačkom, kao i bunjevačkom, svi se nadamo da će se u našem slučaju napraviti izuzetak ili iznaći neko rješenje, kako nitko iz ove naše višenacionalne sredine ne bi bio uskraćen za informiranje na svom materinjem jeziku.

Privatizacija je već nekoliko puta odgađana, ali po novoj Medijskoj strategiji od nje neće biti izuzet nijedan medij u vlasništvu države, osim RTS-a i RTV-a. Svjedoci smo kako se u našoj zemlji važne stvari promijene u korijenu i to od danas do sutra, tako da nam ostaje nadati se da će biti sluha i razumijevanja za naš slučaj.

HR: Kako ocjenjujete stanje u kojem se nalazi informiranje na hrvatskom jezi-

ku u Srbiji? Imate li neke prijedloge za unapređenje postojećih pozicije?

Smatram da je značajno što je tjednik »Hrvatska riječ« dostupan svima u Vojvodini, pa i šire, kao i da u Subotici, gradu gdje živi najviše pripadnika naše zajednice, postoji svakodnevni radijski trosatni program na hrvatskom jeziku. Najveći problem, rekla bih, postoji kod programa na RTV-u, gdje ne postoje odgovarajući uvjeti za duži program, na koji bi imali pravo, te za zaposlenje više novinara.

Naravno, ima razloga za nezadovoljstvo, i uvijek može bolje i više, ali treba imati u vidu činjenicu da ako bi se i ponudila mogućnost za proširenje programa, bilo na RTV-u, u Radio Subotici, na lokalnim postajama u Somboru i Baču, bi li se moglo odgovarajuće udovoljiti tom izazovu? Tu prije svega mislim na dovoljan broj kvalitetnog, obrazovanog i iskusnog kadra, kao i na odgovarajuću tehničku opremljenost.

Ono što bi dobrim djelom popravilo, odnosno unaprijedilo poziciju hrvatskih manjinskih medija jest postojanje jednog ujedinjenog informativnog centra, gdje bi se nalazili svi mediji, koji bi međusobno surađivali, dopunjavali se, razmjenjivali informacije, i tako najbolje mogli obavljavati svoj posao i biti na usluzi svojoj zajednici.

U slučaju kada svatko radi pomalo na svoju stranu i samo za sebe, ne pružaju se uvijek dovoljno kvalitetne, precizne i opširne informacije i naši čitatelji, slušaitelji i gledatelji ponekad nemaju sve detalje o aktualnim zbivanjima.

HR: Prije dva tjedna izašao je stoti broj »Hrcka«, dječjeg podliska »Hrvatske riječi«. Koliko ste zadovoljni ovim listom, koliko je on zaživio među djecom?

Najbolji dokaz da je »Hrcko« jako lijepo prihvaćen među djecom jest njihova spremnost da sudjeluju u njegovoj izradi. Budući da je svaki put nekoliko stranica podliska rezervirano upravo za njihove literarne i likovne radove, zbog njihovog velikog broja često ostane po koji neobjavljeni, pa se oni nađu u nekom sljedećem broju. »Hrcko« je namijenjen djeci od vrtićke dobi pa do učenika IV. i V. razreda, te se svi suradnici trude svoje tekstove prilagoditi našim čitateljima, i vjerujem da u tome i uspijevamo. Smatram da je veoma značajno postojanje jednog ovakvog podliska, čiji je cilj, osim zabave, i edukacija, i to kroz nenametljivo svladavanje hrvatskog jezika. To da je doista prihvaćen, uvjerila sam se i kroz nedavnu anketu provedenu među djecom, i to u povodu izlaska 100. broja, gdje su sva s oduševljenjem pisala i pričala o njemu i nema rubrike i stranice koja nije spomenuta i pohvaljena. Unatrag nekoliko godina mali čitatelji u svakom broju mogu sudjelovati u igri »Hrckovi detektivi« i svakog mjeseca nam stiže veliki broj njihovih pisama s kuponima.

U svakom slučaju, neizmjeran je značaj postojanja jednog ovakvog podliska, jer se svemu učimo od malena, a »Hrckov« je zadatak, među ostalim, naučiti svoje čitatelje koliko je važno njegovanje svog materinjeg jezika.

HR: U iduću petak, 8. veljače, u Subotici će biti održan jubilar, X. po

redu Hrckov maskenbal. Što djeca mogu očekivati od jubilarnog izdanja ove manifestacije? Kao urednica »Hrcka« što biste istaknuli kao najveću važnost ovoga događaja?

Veoma vrijedno se radi na tome da se djeca na ovom jubilarnom Hrckovom maskenbalu provedu kao nikad do sad. A budući da to mora biti iznenađenje, detalje ne bih iznosila, ali bi doista željeli da dođu svi koji su pozvani, pa da i po broju sudionika premašimo rekord. Moram napomenuti da se često događalo da nisu mogli svi doći i to samo zbog vremenskih uvjeta koji u ovom razdoblju znaju biti takvi da je djeci sa strane onemogućen dolazak zbog neprohodnosti cesta. Nadamo se da se ovoga puta to neće dogoditi, jer će program biti doista zabavan i bogat. Kao i svake godine, svaki će sudionik dobiti dar, a već neko vrijeme ne bismo najljepšu masku jer znamo da se svi jednako trude biti što zanimljiviji i maštovitiji i zato su svi jednako zaslužili biti nagrađeni.

Hrckov maskenbal jedini je događaj u hrvatskoj zajednici na kojem se okupe sva djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, slušaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture ili su članovi raznih društava s hrvatskim predznakom, i u tome i jest njegov najveći značaj. Naravno, djeca ne razmišljaju o tim stvarima, ali je jako važno što im se, uz obrazovanje na materinjem jeziku, nudi i jedan ovakav događaj na kojem se, uz zabavu i druženje, mogu svi okupiti i jednoga dana, kada im on više ne bude zanimljiv, sjećati ga se kao nečega što je obilježilo njihovo odrastanje.

VI. PRELO MLADEŽI DSHV-A

Spoj tradicionalnog i suv

Bandić poručio: Sačuvajte svoje korijene, ponosite se svojim hrvatstvom i srpsk

Tradicionalno Prelo mladeži DSHV-a okupilo je proteklog petka navečer u restoranu KTC-a u Subotici oko 700 mladih te 50 uzvanica. Zlatni sponzor Grad Zagreb, srebrni sponzor Vukovarsko-srijemska županija, brončani sponzor poduzetnik *Stanko Krstin* te Grad Osijek, Brodsko-posavska, kao i Karlovačka županija svojim su doprinosom priuštili okupljenima prekrasno druženje i zabavu. U prednastupu ansambla Ravnica svirali su tamburaški orkestri Derani i ženski sastav Đurđinske cure. Oko pozornice su stajali mladi u nošnjama, a održana je i modna revija dizajnerice Sandre Benčik. Prelo je odlično organizirano, dvorana je bogato ukrašena dekoracijama, obilježjima i zastavama, odličnim razglasom, gosti su u prepunoj sali imali ugođaj velike svečanosti praćene brojnim fotografima i kamerama. Prepun parking i brojni autobusi i raznolike registracije svjedočili su veli-

kom naporu da gosti dođu i iz daleka i iz bliza, a policijska ophodnja te stacionirani djelatnici izvana su brinuli o spokojnom odvijanju manifestacije.

BROJNI GOSTI

Ovaj predivan događaj okupio je brojne goste, a najburnijim pljeskom pozdravljen je dakako gradonačelnik Zagreba *Milan Bandić* koji je boravio u pratnji svojih suradnika, među kojima je bio i *Slavko Kojić*, načelnik ureda za financije Zagreba. Za svečanim stolom su pokraj gradonačelnika Bandića i predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića* sjedili i *Valentina Šarčević* iz Veleposlanstva RH u Beogradu te predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić*. Skup su uveličali i generalni konzul RH u Subotici *Dragan Đurić*, izaslanik župana Vukovarsko-srijemske županije *Marinko Beljo*, predstavnici Grada Osijeka, predsjed-

Milan Bandić na Prelo mladeži DSHV-a

nik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu i propise *Mato Groznica*, ravnatelj Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini *Tomislav Žigmanov*, direktor NIU Hrvatska riječ *Ivan Karan*, zamjenik gradonačelnika Subotice *Blaško Stantić*, pomoćnica gradonačelnika Subotice *Josipa Ivanković*, članica Gradskog vijeća Sombora i vijećnica HNV-a *Snežana Periškić*, direktorica JKP Pogrebno iz Subotice *Vesna Prčić*, direktor JKP Subotica plin *Grgo Horvacki*, župnik iz Male

Bosne vlč. *Dragan Muharem*. Predstavnici domaćina bili su predsjednik Mladeži DSHV-a i vijećnik Skupštine Grada Subotice *Siniša Skenderović* te zamjenica predsjednika Mladeži DSHV-a i vijećnica HNV-a *Josipa Vojnić Tunić*, a događaju su nazočili i članovi omladine Demokratske stranke te mladi sunarodnjaci iz Mađarske i Rumunjske, dok je pokrajinski zastupnik DS-a *Nikola Jaramazović* bio i među gostima i među onima koji nastupaju. Osim nabrojanih, nazočili su i mnogi značajni djelatnici iz kulturnog te gospodarskog života.

PORUKE I POZDRAVI

U službenom dijelu prela okupljenima se obratio generalni konzul Dragan Đurić rekavši kako mu je velika čast pozdraviti okupljene na prelu, jer su ga organizirali mladi, što znači da DSHV ima budućnost te da je to jamstvo da će ova tradicija biti utkana u vojvodanski prostor i Republiku Srbiju, te biti najtransparentnija ulaznica za EU.

Sandra Benčik je autorica modne revije

vremenog

srpskom domovinom

»Drago mi je što će Republika Hrvatska ove godine imati privilegiju ući u EU i što ćemo imati trolist na dunavskoj granici koji podupire nastavak proširenja. Mladi će imati prigodu pronaći sebe, ostati ovdje ili putovati svijetom«.

Pročitano je i pismo *Darje Krstičević*, predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan RH u kojem se organizatorima zahvaljuje za sve što su učinili u održanju opstojnosti Hrvata.

Predsjednik stranke Petar Kuntić ocijenio je Prelo mladeži kao najbolji projekt hrvatske zajednice, te istaknuo kako ono od prvoga dana ima

Srijemske Mitrovice, Rume, Petrovaradina, Novog Sada, Golubinaca, Hrtkovaca, Slankamena, Zemuna, i po prvi put iz Zrenjanina.

»Prelo nije samo radi zabave već je i radi upoznavanja, pomaganja jednih drugima, uključivanje u rad institucija, stranke, kulturnih organizacija i Crkve. Teška su vremena, teško je organizirati manifestaciju sa simboličnom cijenom od 100 dinara, ništa ne bi bilo moguće bez sponzora i transparentnog financiranja. Najvažnije je da su dobročinitelji prepoznali značaj skupa« rekao je Kuntić.

Sponzor Stanko Krstin, poduzetnik i predsjednik

međunarodni karakter. On je pozdravio dolazak mladih s Palića, Bikova, Verušića, Klise, Đurđina, Žednika, Hrvatskog Majura, Male Bosne, Bajmoka, Donjeg i Gornjeg Tavankuta, Ljutova, Lemeša, Stanišića, Bačkog Brijega, Bačkog Monoštora, Sonte, Bača, Vajske, Plavne, Bačke Topole, Vrbasa, Šida,

Unije poslodavaca Vojvodine rekao je kako je okupljenih sve više, unatoč tome što podaci pokazuju da je Hrvata sve manje. Stoga on očekuje da kako raste broj sudionika prela, raste i broj Hrvata na popisu.

Predstojnik Ureda župana Vukovarsko-srijemske županije Marinko Beljo prenio je

pozdrave župana *Bože Galića* istaknuvši kako su Petar Kuntić i svi okupljeni prijatelji te županije. On je prenio i integracijsku poruku »jedni bez drugih ne možemo, zajedno naprijed«.

BANDIĆEVA POTPORA

Predstavljajući glavnog sponzora i večerašnjeg gosta, gradonačelnika Zagreba, Petar Kuntić je napomenuo kako je s dragim gostom postignut dogovor o sponziranju salaša u Tavankutu te o kupnji drugog dijela objekta Hrvatskog nacionalnog vijeća, pa mu je poželio mnogo uspjeha na budućim gradskim izborima.

Milan Bandić pokazao je svoju karizmu time što je uspio utišati uzbuđenu publiku, zahvalio se na pozivu i pozvao okupljene da se radi svih ideja i pitanja obrate njemu osobno te načelniku

financija, za kojeg je rekao da je subotički zet.

»Bio sam u Tavankutu i jasno mi je zašto ste opstali. Naučili ste sve od *Šenoe* i *Matoša*, da budete svoji i radite. Zato sam i ja postao gradonačelnik i bit ću opet, a vama poručujem da sačuvate svoje korijene, da se ponosite svojim hrvatstvom i srpskom domovinom«, rekao je Bandić.

Predsjednik Mladeži DSHV-a Siniša Skenderović uputio je poruku borbe protiv asimilacije, a nakon ovih obraćanja i blagoslova počela je večera, tijekom i nakon koje se mnogi mladi nisu libili otići do glavnog gosta Milana Bandića i postaviti mu neka pitanja, zahvaliti mu, te fotografirati se. On je s mnogo strpljenja i zadovoljstva udovoljavao spontanim molbama mladih, te su mu glazbenici uputili i pjesmu *Moja Hercegovina*.

Nikola Perušić

GRADONAČELNIK ZAGREBA POSJETIO TAVANKUT

Otvorene brojne mogućnosti suradnje

Eventualno ulaganje u ovu udrugu znači izravnu potporu ne samo razvoju kulturnog identiteta, već i razvoj cjelovitog okruženja, podizanje kvalitete života žitelja i pogotovu, za početak, ekonomsko osnaživanje naših žena, kazao je Ladislav Suknović

Gradonačelnik Zagreba **Milan Bandić** 25. siječnja posjetio je Suboticu, a u okviru toga posjeta bio je i u Tavankutu. Domaćini su mu bili HKPD »Matija Gubec« i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame. Sa zagrebačkim gradonačelnikom ovom su prigodom razgovarali predsjednik HKPD »Matija Gubec« **Ladislav Suknović** sa suradnicima, ravnateljica Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu **Stanislava Stantić-Prčić**, predsjednik Mjesne organizacije DSHV-a u Tavankutu **Josip Petreš**, te dopredsjednik Savjeta Mjesne zajednice u Tavankutu **Tome Vojnić Mijatov**. Tom je prigodom **Ladislav Suknović** predstavio gradonačelniku Bandiću selo, te djelovanje hrvatskih institucija i organizacija na prostoru Tavankuta. Suknović je istaknuo međusobnu suradnju udruge, mjesne osnovne škole, crkve, te mjesne zajednice, kao vrlo značajnu za opstojnost hrvatske zajednice u selu. Tijekom večeri govorilo se i o problemima udruge, napose o dugogodišnjem nepostojanju vlastitog prostora, koji je dobrom voljom nekadašnjega predsjednika riješen.

S GRADONAČELNIKOM U SELU O SELU

Zagrebačkom gradonačelniku Tavankučani su predstavili prostor koji zauzima

Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, te HKPD »Matija Gubec«, a tom se prigodom Milan Bandić zainteresirao za stvaralaštvo u tehnici slame. Iskazao je i pohvalio složnost zajednice, koja je i urodila plodom u više primjera, te pohvalio aktivnosti koje se odvijaju s ciljem što kvalitetnije opstojnosti zajednice na vojvođanskom sjeveru. Zainteresirao se za salaš koji je ova tavankutska udruga oporukom naslijedila od nekadašnje članice udruge, arheologinje **Jasne Balažević**, te je izrazio želju pomoći pri realizaciji adaptacije objekta. Skupa s domaćinima pogledao je objekt čija obnova treba započeti na proljeće.

SUSRET VELIKOG ZNAČAJA

O susretu s gradonačelnikom Zagreba predsjednik HKPD-a **Ladislav Suknović** je istaknuo: »Posjet gradonačelnika Grada Zagreba

Sastanak u domu »Gupca«

Tavankutu, za HKPD »Matija Gubec« i Galeriju je od velikog značaja, jer je ovo prvi posjet prvog čovjeka Grada Zagreba Tavankutu. Značaj ovog posjeta je i u izravnom upoznavanju gospodina Bandića s kapacitetima naše udruge, projektima i manifestacijama koje ostvarujemo, te planovima koje imamo u sljedećem razdoblju. Grad Zagreb je do sada bio značajan pokrovitelj manifestacija i institucija u gradu, a manje odnosno gotovo ništa spram seoskih aktivnosti. Mislim da su se projektna politika i idejne mogućnosti drastično promijenile, te da je Tavankut s kvalitetnim i programski uvezanim projektima koje ostva-

ruju HKPD »Matija Gubec« i Galerija postao vrlo privlačan za potporu. Da podsjetim samo kako je naša udruga u posljednje dvije godine učinila velike pomake u razvoju udruge, jačanju vlastitih kapaciteta te inovaciji svoje djelatnosti i kvalitete projektne aktivnosti. Gradonačelniku Bandiću smo izložili naše planove koji se odnose na održivost samih projektnih ideja i naznačili da svako eventualno ulaganje u ovu udrugu znači izravnu potporu ne samo razvoju kulturnog identiteta, već i razvoj cjelovitog okruženja, podizanje kvalitete života žitelja i pogotovu, za početak, ekonomsko osnaživanje naših žena, slamarki koje veliki dio svojih proizvoda plasiraju upravo preko organiziranog pristupa naše udruge. Svakako je potpunijem sagledavanju društvenog stanja pridonio i zajednički nastup svih aktera Tavankuta. Vrlo sadržajan dvosatni susret s gradonačelnikom Zagreba Milanom Bandićem otvorio je brojne mogućnosti, ali i ideje koje će biti nadgradnja svih naših dosadašnjih napora.«

I. D.

Tome Vojnić Mijatov, Tomislav Žigmanov, Milan Bandić i Ladislav Suknović

1. veljače 2013.

Nastavak loših godina

Prošlogodišnji mraz ostavio posljedice koje će vinogradi osjećati još godinu-dvije, a možda i tri * Dok španjolska regija La Rioja danas obrađuje 68.000 hektara vinograda, u dvostruko manjoj Subotičko-horgoškoj pješčari 3.000 hektara pijeska zjapi prazno

I bez obrednog rezanja na svetoga Vinka vinograda-ri s područja Subotičko-horgoške pješčare su vjerojatno mogli pretpostaviti čemu se mogu nadati ove godine. Naravno, ukoliko sve ostane na idealnim uvjetima, odnosno ukoliko vremenske prilike tijekom 2013. ni izbliza ne budu sličile onima od 2012.

Agronom Petar Čuvarđić kaže kako su prošlogodišnji mrazevi, napose onaj u noći s 9. na 10. travnja, ostavili posljedice koje će se na vinogradima osjećati još godinu-dvije, a možda i čitave tri. Toliko će, kaže Čuvarđić, biti potrebno za formiranje novih trsova, koji će kasnije iznijeti rod. Što se, pak, očekivanog roda tiče, on kaže da će na ovom području u prosjeku biti upola manji u odnosu na ranije godine (isključujući, naravno, prošlu). Čuvarđić kaže da je šteta na vinogradima više ovisila o vremenu vegetacije nego li o vrsti grožđa, jer su mnogo više stradale one sorte koje su ranije krenule s vegetacijom. Praktično, nije im bilo u pomoći jer, kako kaže sugovornik, mikrorasprskivača (kojima se zaštita od mrazeva radi) kod nas nema. Ili ih bar možda ima u promilima.

»KADARKOM« PROTIV KINESKOG »MERLOTA«

Vlasnik vinarije »Tonković« Naco Tonković, na čijem je imanju u Bačkim Vinogradima ove godine obi-

lježen sveti Vinko, kaže da je njegova vinarija atipična za ove prostore, jer je »prototip europske vinarije« koje iznosi 10 hektara. Tonković ističe da se opredijelio za jednu vrstu vina: »kadarku«, koja je tijekom XIX. i prvim dijelom XX. stoljeća pokrivala 60 posto ovdašnjih vinograda. On dodaje kako je »kadarka« u to vrijeme (Austro-Ugarska) bila »jet-set« vino, te da je namjera vinarije koju vodi ponovno od ove sorte stvoriti vrhunsko vino (Tonkovićeva »kadarka« bila je pobjednica prošlogodišnjih »Berbanskih dana« na Paliću, prim. a.). S tim ciljem je, kaže, angažirao stručnjake iz španjolske regije La Rioje, koji su još prije 100 godina rekli »odlučno NE!« francuskim vinima i opredijelili se za svoje, autohtone. Rezultat toga je da ova regija, koja je dvostruko veća od Subotičko-horgoške pješčare, danas ima 68.000 hektara vinograda na kojem posluje oko 600 privatnih podruma s oko 300.000.000 (tri stotine milijuna) butelja vina! Ako to uopće vrijedi, usporedbe

radi, recimo da u Subotičko-horgoškoj pješčari danas postoji oko 3.000 hektara »praznih pijeskova«, a da se u subotičkom ataru ne obrađuje više od 500 hektara. Stoga je, kaže Tonković, formirana nevladina udruga »Kadarka« preko koje je lokalna vinska regija Subotičko-horgoške pješčare u procesu registracije u Brusselsu. Poput La Rioje prije 100 godina, i Tonković procjenjuje da će za 15-20 godina Kina preplaviti svjetsko tržište kvalitetnim sortama vina što će dovesti do pada profita u ovoj grani poljoprivrede. Jedine koje će u tom slučaju imati šanse su, kaže Tonković, lokalne autohtone sorte poput »kadarke«. Ipak, sugovornik dodaje kako vinogradarstvo »nije za siromašnog čovika«, jer, osim puno rada, zahtijeva i puno ulaganja. Za to je, kaže, potrebno da vlasnik vinograda u svakom trenutku ima vrijednost jednog roda u podrumu, jednog u vinogradu i jednog u džepu. Samo na taj način, kaže, može se oduprijeti velikim stresovima kakvi

su, primjerice, bili i prošle godine.

RENEZANS »MALVAZIJE« I »TERANA«

S njim se, bar u dijelu u kom se govori o prednostima autohtonih sorata, slaže i urednik časopisa »Svet pića«, enolog Petar Samardžija. Ističući kako je kvaliteta vina u Subotičko-horgoškoj pješčari iz godine u godinu sve bolji, Samardžija kaže kako bi ipak bilo najbolje kada bi se ovdašnji proizvođači u većoj mjeri okrenuli uzgoju autohtonih vrsta grožđa. On kaže kako većina turista, namjesto posvuda dostupnih francuskih sorata, uglavnom traži autohtone što se u slučaju Subotice i okolice odnosi prije svega na »kadarku« i »kevedinku«. U prilog tome on navodi primjer Istre, gdje su vinogradari, porađivši na podizanju kvalitete i imidža, od »malvazije« i »terana« napravili sorte zbog kojih dolaze brojni stranci, Talijani i Austrijanci prije svih. Ali, za razliku od Istre, gdje su razrađeni i prateći turistički sadržaji, ni Subotica ni Srbija ne mogu se pohvaliti čak niti započetim »vinskim putovima«. Primjerice, izuzev Lászla Huperta s Hajdukova, i ponekog podruma na Fruškoj gori, prosječan će se turist nalutati dok na jednom mjestu ne nađe i podrum za degustaciju, i restoran, i sobe za spavanje i prostor za opuštanje, i to »non-stop«.

A to je već pitanje koje se podjednako odnosi i na započeti a nezavršeni državni projekt »putova vina« i na mogućnosti i spremnosti na rizik ulaganja domaćih vinogradara. Prostora, kao što vidimo, ima za mnoge.

Z. R.

KAKO GRADSKA VLAST BRINE O VLASTITIM ZGRADAMA

Prokišnjavaju gradski krovovi

*Posljednji je snijeg toliko navijao u tavane Gradske kuće da je u pojedine urede procurila voda *
Stanje je takvo da se mora ozbiljno razmišljati o pretresanju krova, jer crijepovi ispadaju*

Ivan Arančić zadužen za održavanje gradskih objekata

Svatko tko ima kuću zna da je njeno održavanje jedna »igranka bez prestanka«, jer uvijek ima nešto što se, htio-nehtio, mora popraviti, zamijeniti, dotjerati. Ne učini li to gazda na vrijeme, zna da će ga dočekati veća šteta i veći troškovi. Podstanari se, međutim, najčešće vode logikom »drži vodu dok majstori odu«, zakrpaju što se mora i bez čega se ne može, što bi ih bilo briga kad nisu u svome, a doista, u cijenu stanarine ne spada, recimo, održavanje krova. Predimo na temu, pa će biti jasnije zašto ovakav uvod.

Prošle godine obilježena je stota obljetnica od izgradnje Gradske kuće, »subotičkog dragulja«, kako volimo zvati ovo remek-djelo arhitekture. U novogodišnjoj anketi »Hrvatske riječi« dio sugovornika je upravo sjećanje na tu subotičku povijest istaknuo kao najznačajniji gradski događaj po kojemu će se pam-

titi 2012. godina. No, nisu se još slegli zvuci slavljeničke glazbe kad je stigla vijest da prokišnjava krov na ovoj stoljetnoj ljepotici. Posljednji je snijeg toliko navijao u tavane Gradske kuće da je u pojedine urede procurila voda.

PRETRESTI KROV

Čovjek zadužen za poslove održavanja gradskih objekata-

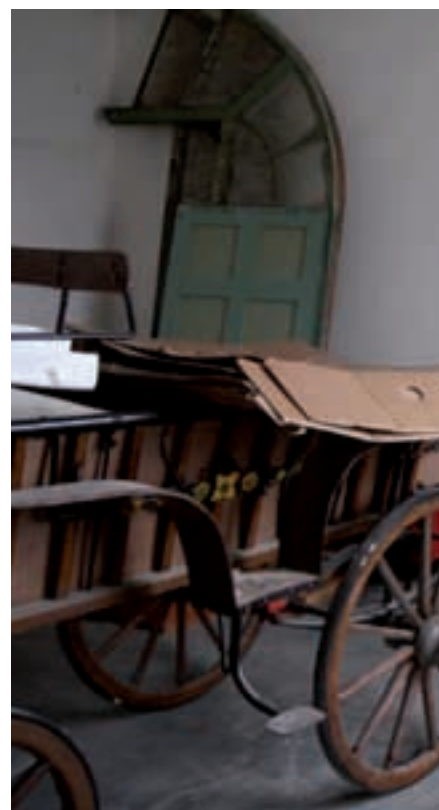
ta *Ivan Arančić* ističe da se o obnavljanju i renoviranju Gradske kuće sustavno vodilo računa još od doba gradonačelnika *Palenčara*, koji je donio odluku da se uprava grada iz Nove općine vrati u Gradsku kuću, ali posljednjih pet godina to nije slučaj. »Ranije se puno ulagalo, postavljala se nova elektroinstalacija, računalna mreža, klimatizacija, podstanica grijanja je sređena, napravljena centralna klima, namještaj obnovljen u uredima. Posljednjih pet godina se nije ulagalo gotovo ništa. Prošle godine je dano nešto novca za ličenje, ali to nije obnavljanje. Stanje Gradske kuće je takvo da se sad već mora ozbiljno razmišljati o pretresanju krova, jer crijepovi ispadaju. Zbog velikog nagiba krova crijepovi su vezani žicom, pa se zato ne mogu pojedinačno vraćati. A da bismo vratili samo jedan ispali crijep mora-

mo dva četvorna metra krova razvezati, i onda se opet trebaju vratiti žice i stegnuti da ne klizi dolje. To su problemi koji se ne mogu rješavati lako kao na maloj kućici. Dobro bi bilo krenuti od krova jer su se i neki dimnjaci 'rascvjetali', pa se mogu srušiti i probiti ga. Ima se tu što raditi, samo se nema novca«, kaže Arančić.

Prokišnjava i krov Gradske knjižnice, a i tamo se posljednjih godina ništa ne renovira. »Prije deset godina malo je popravljao krov, ali prošle godine je opet otpala žbuka s plafona. Pisali smo Direkciji, izašli su, pogledali i opet ništa nisu uradili. Zaposleni u knjižnici strahuju da će studentima koji uče u čitaonici

PRIJE STO GODINA U GRADSKOJ KUĆI JE RADILO 140 SLUŽBENIKA

Ured Ivana Arančića nalazi se na trećem katu Gradske kuće gdje je prvobitno bilo otvoreno šetalište za robijaše, jer je po izgradnji objekta ovdje bio smješten policijski ured i zatvor. Puno sličnih zanimljivih detalja mogu se pročitati u knjizi *Brauna Henrika* o nekadašnjem izgledu i gradnji Gradske kuće objavljenoj 1912. povodom svetkovine otvaranja, a koju je tiskao *Ende Sos* u Nagyváradu. Arančić posjeduje fotokopiju knjige, te ističe da se original čuva u Historijskom arhivu, ali da ona niti poslije sto godina nije prevedena na hrvatski i srpski jezik. Još jedan zanimljivi detalj iz knjige su imena prvih gradskih službenika kojih je na spisku te 1912. godine bilo oko 140.

Krov ugrožavaju »rascvjetali« dimnjaci

pasti na glavu žbuka, koja je prilično debela, i može se desiti nezgoda«, kaže Arančić pod čijom je ingerencijom održavanje dvadesetak gradskih objekata među kojima su, osim Gradske kuće, mjesni uredi, Nova općina, Titova vila na Paliću.

Ne održava se niti zgrada Nove općine izgrađena 1962. Prošle godine je sanirana podstanica za centralno grijanje jer više nije funkcionirala,

ali i to je bilo samo krpanje. Na prozorima ne funkcioniraju mehanizmi za otvaranje, pa se u prostorijama jedva koji može otvoriti. Titova vila na Paliću je zatvorena, jer također nema novca za njeno obnavljanje. Grad je navodno namjeravao vratiti objekt nasljednici nekadašnjih vlasnika *Konenovih*, ali ni dan-danas ništa od toga. Od krađa i devastiranja vilu čuva nekadašnja domarka, sada

već umirovljenica, ali vrijeme čini svoje – ograda se srušila prilikom jedne oluje kada su i neka stara stabla pala na zgradu. To je pokrpano tek toliko da ne curi voda unutra.

da se na vidikovcu opremi neka vrsta restorana te, dvije etaže niže, kuhinja i zatvoreni restoran. »Jako puno ljudi dolazi na vidikovac, svakoga pustim da prošeta, ali to nije

Procurila voda u uredu

Prostorije nekadašnjeg Muzeja već petu godinu stoje prazne

Arančić kaže da svake godine sačini prijedlog proračuna za redovito održavanje, za investicije i povremene poslove za koje se moraju angažirati majstori, poput održavanja liftova, sustava za vatrodjavu. U proračunu za ovu godinu on je planirao sredstva za uređenje prostorija nekadašnjeg Muzeja koje već petu godinu stoje prazne. Njegov je prijedlog i da se toranj Gradske kuće osposobi za turističke svrhe, odnosno

rješenje i to nije korištenje tornja. Senta ima upola manju Gradsku kuću čiji je vidikovac zaista privlačan za turiste. Zašto mi to ne možemo? Zar mi nemamo ideja?«, pita se Ivan Arančić, te dodaje kako je za proračun planirao 30-ak milijuna dinara ali unaprijed otpisuje sve, jer od toga, kaže, vjerojatno neće biti ništa.

Dakako da neće, jer ova gradska vlast sve više sliči podstanarskoj ekipi.

S. M.

Avlija (II. dio)

Kruv se nije peko svaki dan. Jedared, ritko dvared nediljno, a češće od tog samo u gazdalucima su tušta čeljadi. Za pečenje tista ukiselo peč se žarila barem dvared nediljno. Liti, da se ne zagrije soba, kruv i drugo se peklo u obaškoj peći iziđanoj u avliji. Dok se živilo u zemunicama ili posli u putrijama u njima nije bilo krušne peći, ilo se peklo pod cripuljom na ognjištu ili u zavitrini prid nastambom po lipom vrimenu. Kad su se počeli praviti salaši u njima su se, u čeljackoj sobi ili u Iobadvi take slobe, zidale i krušne peći.

KRUŠNA PEĆ U AVLJI

Da se posli zime ne loži u krušnu peč i ne grije soba, napravili su peč u avliji. Nju su spolja naslonili na stražnji zid, a ložila se i hasnirala iznutra, iz pododžaka. Taka peč je spolja umazana blatom, pa krečom i natkriljena je nastrešnicom spadom na drugu stranu od ognjišta. Jedina mana ovake peći je u tom da je reduša oko nje radila u oskudnom svitlu pododžaka.

Salašari koji su tili reduši olakšat liti hasniranje krušne peći, kad se češće pekla ukiselo pogača i drugo tisto jel je bilo više feli voćni nadiva, napravili su krušnu peč obaško u avliji. Čim jače grane prolićno sunce muškarci su zauzeti poslovima oko salaša i u ravni oko litine, pa je reduša nuz njezine poslove, bila još i mater, a i čovika je odminila u namirivanju josaga u podne.

Onda je u isto vrime tribalo obaviti više poslova. Zato je bilo podesnije da reduša i ilo sprema usrid avlije otkaleg ima pod nadzorom i josag.

Misto za peč su izabrali na takom mistu da je što bliže kujni, ali i da je u zavitrini. Nju su natkrilili kosom krovinom od trske ili cripa, da se kišnica sliva sa peći na drugu stranu od ložišta. Iz ognjišta je dim odvođen kroz dvatri metra visok zidan odžak. Nastrijica je tolika da je nuz peč je natkrilila toliko mista da se pod njom moglo smistiti dosta ogrizina za loženje peći i katlanke. Isprid peći je širi banak od onog u pododžaku, udešen da se na njemu komotnije kuva ilo na sadžaku ili iz više zemljavi lonaca, a pekla se pod cripuljom.

KATLANKA U AVLJI

Obično je nuz peč napravljena i pokrivena katlanka iz koje je dim kuljo kroz sulundar. Pod nastrijicom je dosta mista pa su namistili i korače s kortom di su košulje (rube-ninu) brže oprali, vruća voda je nadovat, a ni sapunavica se nije nosila daleko proli-vat. Prali su u ladu, makar najmanji vitrić je pirio, nisu smetala toplota iz katlanke, pa su se pralje manje zamarale. Isprid ovake peći poso se brže uradio učisto, okoliš peći su ostavili kakog su ga i našli.

Ako je katlanka naslonjena na zabat salaša onda je je nuz zabat nazidan ili je u nabijanicu ukopan odžak do krova. Katlanka je zidana od cigalja ili valjaka s komadićima cripa, a spolja umazana

Krušna peč u avliji

blatom i krečom. Hasnirala se za grijanje vode za zamećanje prikrupe ranjenicima (tovljenicima), grijala se voda za pranje košulja, za kupanje čeljadi, kuvo se pekmez, paradička, sapun (samo u avliji), obara, topila mast i dr. Kad je katlanka nuz krušnu peč, a počim je natkrivena hasnirala se i kad je daždilo.

Kad je zdravo tribalo a nije bila dosta jedna katlanka, zimi u disnotoru ili u kanikuli

za spremanje ila, onda bi se časkom iskopalo ognjište za koto u avliji. Jama je tolika da fitalj (1/3) katlanke stane u nju i da sa strane ima dosta mista za ogriv ispod kotla. Ona se hasnirala samo ritko za kuvanje pekmeza, paradičke, sapuna, ila čeljadima mašinara u vršidbi, kad su još od komšija uzajmili kotlove da poso urade u jednom danu i dr. Posli hasniranja jama u avliji bi se zavalila.

SA ROGLJA

Kupanje salašara

Već u tridesetim godinama XX. vika bilo je dosta salašara koji su davali na sebe (starali se o zdravlju i izgledu). Kad je rič o tilu (higijeni tila) ujutru kad se ustalo iz kreveta nise izašlo iz salaša dok se nisu sprale krmelje, umilo se. Muškarci koji su se sami brijali brijačom brijali su se sridom i subatom, a ko se brijo sam o subatom, išo je berberu ili mu je berber došo na salaš.

Kupalo se subatom poslipodne, zimi-liti. Na koga je poslipodne došo red sam je navuko vodu iz bunara u koto, ugrijo je u katlanki, a kopano cigansko korto je namistio, s boka cigljama potpačio na stazi u volarici, izmed dva reda marve. Iz kotla je dono oko šest-sedam kablova vruće vode ulio u korto i okupo se. Sapunavicu je prolio po strani u avliji, čistom vodom oblio korto i uspravio ga na zid. Tako je uradilo i drugo čeljade, dok se nisu svi izređali.

ZAJEDNIČKI PROJEKT SREDNJIH EKONOMSKIH ŠKOLA IZ SUBOTICE I OSIJEKA

Razumjeti medijske poruke

U današnjem razdoblju digitalnih tehnologija i velikoj popularnosti socijalnih mreža, mladi su u situaciji ne samo konzumirati medijsku poruku nego i stvarati vlastite medijske sadržaje, međutim, problemi nastaju kada se medijske poruke konzumiraju i stvaraju bez bilo kakvog kritičkog osvrta. Upravo s ciljem da se medijska pismenost uvede kao sastavni dio obrazovanja mladih kako bi oni postali što odgovorniji konzumenti medija i što objektivnije tumačili medijske sadržaje koji im se prezentiraju, u okviru zajedničkog projekta dviju srednjih škola – Ekonomske škole »Bosa Miličević« iz Subotice i Ekonomske i upravne škole Osijek bit će proveden program pod naslovom Probudi se – stvarnost zove. Dio je to natječaja Academy of Central European Schools (ACES) koja je pokrenula ovogodišnji ciklus naslovljen: Kako konstruiramo i kako percipiramo svijet kroz medije. Na ovom natječaju ACES-a bilo je 178 prijavljenih projekata, od kojih su odobrena 44, a među njima i spomenuti subotičko-osječki.

VAŽNOST MEDIJSKE PISMENOSTI

»Smatramo da je medijska pismenost važna osobito na ovim prostorima na kojima mi živimo, zato što su medijske slobode, ne samo kod nas, veoma upitne i veoma je veliko pitanje koliko su mediji kod nas slobodni, i stoga je važno da mladi budu medijski pismeni. Važno je da umiju u medijskoj poruci razumjeti što je relevantno, a što nije; što je namjerno ubačeno, a što namjerno izbačeno ukoliko se neki medijski cilj želi postići tom medijskom porukom; neizbježna je i komercijalna implikacija jer cilj medija uvijek jest profit, itd. Dakle, uvijek postoji neki prostor za medijsku manipulaciju i zbog toga je medijsko opismenjavanje mladih veoma važno«, kaže *Larisa Gvozdenović*, psihologinja i koordinatorka projekta.

Ona dodaje kako je osim medijskog opismenjavanja cilj projekta interkulturalni dijalog i stvaranje dobrih međusudjerskih odnosa, razmjena učenika i mogućnost da oni provedu vrijeme zajedno.

»Smatramo da ovaj projekt pridonosi brisanju određenih predrasuda i stereotipa koji postoje između naših zemalja, gdje poslije svih događanja od 90-ih godina odnosi još uvijek nisu u cijelosti relaksirani, te samim tim pridonosimo jačanju dobrosudjerskih odnosa, jačanju i razvijanju cijele regije«, ističe *Larisa Gvozdenović*.

Koordinatorica projekta u osječkoj Ekonomskoj i upravnoj školi pedagoginja *Maja Akšamović-Andrić*, objašnjava kako je projekt konkretno započeo time što su učenici i jedne i druge škole snimili video vijesti – istinite i neistinite, koje su potom prezentirane učenicima. »Rezultati su bili poražavajući, nitko od učenika nije sto posto prepoznao koja je vijest istinita, a koja to nije. Već to je svima nama pokazatelj da učenici nemaju kritički osvrt prema vijestima koje primaju«, ocijenila je *Maja Akšamović-Andrić*.

Učenica osječke srednje škole *Zdenka Šustić* dodaje kako je važno kritički i odgovorno gledati na sve što se odvija oko nas, a ne samo na medije, jer, kako kaže, »nešto što nam se čini kao nebitni detalj može jako puno utjecati na ono što će se dogoditi oko nas«.

PARTNERSTVO

Dio projekta prošloga tjedna realiziran je u subotičkoj Ekonomskoj školi gdje su boravili učenici iz Osijeka i

sa svojim kolegama obilazili medijske kuće, sudjelovali u pedagoškim radionicama posvećenim medijskom educiranju, te izradili zajedničku Facebook stranicu, a sredinom veljače sličan program bit će ponovljen u Osijeku kada će skupina subotičkih učenika posjetiti svoju partnersku školu.

Osim s Ekonomskom i upravnom školom Osijek, subotička škola »Bosa Miličević« surađuje s još jednom hrvatskom školom – Turističko-ugostiteljskom školom »Anton Štifanić« iz Poreča, a s ACES-om od 2007. ima kontinuiranu suradnju, te putem projekata svake godine nekoliko puta realizira razmjene učenika i profesora.

Akademija centralnoeuropskih škola (ACES) financirana je od strane ERSTE Fondacije i Interkulturelles Zentrum iz Beča, kao i Včeli doma iz Slovačke, a okuplja škole iz 15 zemalja iz regije centralne i jugoistočne Europe među kojima se nalaze i sve zemlje bivše Jugoslavije. ACES je osnovan 2006. godine i kroz svoje programe potiče interkulturalni dijalog i europske integracije. Subotičkoj Ekonomskoj školi ovo je treći ACES projekt, a prije četiri godine za projekt »Poštujmo različitosti-razvijamo toleranciju« nagrađena je za najbolju internacionalnu suradnju. Prošle godine škola je dobila i svog prvog ACES ambasadora, *Vladana Vukmanova Šimokova*, učenika četvrtog razreda, koji već treću godinu sudjeluje u ACES projektima.

S. Mamužić

ODRŽANO VELIKO PRELO PUČKE KASINE 1878.

Veselje u znaku duge tradicije

Nazočne na prelu pozdravili su i konzulica savjetnica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj* te pokrajinski zastupnik i predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora *Mata Matarić*.

U umjetničkom dijelu programa pročitano je nekoliko pjesama na temu prela, a ljepotu tradicijske kulture prikazalo je nekoliko mladih cura i momaka odjevenih u bunjevačke nošnje, što je organizirala časna sestra *Eleonora Merković*. Gosti su se zabavljali uz glazbu tamburaškog sastava »Biseri« iz Subotice. Također, priređena je i tombola na kojoj je glavna nagrada bio bicikl, dar poduzeća »Venera bike« iz Subotice.

Na prelu u organizaciji Pučke kasine 1878. na kojem se okupilo oko 270 ljudi, među ostalim, bili su nazočni i predstavnici Bunjevačke matice te Saveza bačkih Bunjevaca.

D. B. P.

Sljednica najstarije hrvatske udruge u Subotici, Pučka kasina 1878., organizirala je četvrtu godinu zaredom svoje »Veliko prelo«. Ova pokladna zabava održana je prošle subote, 26. siječnja, u subotičkoj gostionici »Zorica«.

»Hvala vam što ste došli, hvala vam što pomažete da ne zaboravimo tradiciju. 134 godine od prvog 'Velikog prela' nije malo, a nadamo se da će ih biti još. Želimo vam da se dobro osjećate, zabavite i lijepo provedete«, rekao je obraćajući se nazočnima na početku večeri predsjednik Pučke kasine 1878. *Josip Ivanković*.

Okupljenima se obratio i predsjednik Izvršnog odbora

LIJEP OBIČAJ

»Prelo je lijep običaj okupljanja na kojem se ljudi druže i vesele, što danas nije čest slučaj. Idem uglavnom na sva prela. Ima puno prela i tu ne vidim problem, ali to nije dobro zbog izbora za 'najlipču prelju', jer mislim da djevojke treba okupiti na jednom mjestu«, kaže Marija Horvacki.

ra HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, koji je izrazio zadovoljstvo što je tradicija održavanja prela još uvijek živa. »Svakako bih volio da osim nekoliko prela imamo i jedno veliko zajedničko, najveće, na kojem bismo pokazali kako Hrvata u ovome gradu imamo dovoljno da napune Dvoranu sportova. I da na taj način pošaljemo jednu

poruku zajedništva i brojnosti«, kazao je *Darko Sarić Lukendić*.

ČUVAMO IDENTITET

»Prelo je naša tradicija gdje se veselimo i družimo, ali i čuvamo naš nacionalni identitet. Pučka kasina je temelj te tradicije«, kaže *Ivan Stipić*.

Nazočne je pozdravio predsjednik udruge *Josip Ivanković*

KERSKO PRELO

Kerčani čuvaju tradiciju

Deveto po redu Kersko prelo održano je 26. siječnja u sportskoj dvorani OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici, u kojoj se okupilo 225 odraslih i mladih te 40-ak djece, koje je cijelu večer zabavljao tamburaški sastav, kako ga od milja nazvaše »Zasad brez dobrog imena«. Osim dobre zabave, nazočni su imali prilike pogledati predstavu *Đule Milodanović* te reviju kreatorice *Marije Jaramazović*.

Kersko prelo, koje je održano u organizaciji Pastoralnoga vijeća župe sv. Roka, ovoga puta osim zabave, kao i prethodnih godina, imalo je i humanitarni karakter, a novac prikupljen od prodaje tombole bit će upućen najpotrebitijima. Tijekom večeri »Kersko dramsko kazalište« izvelo je predstavu »Složna obitelj«, za koju je tekst napisala župljanka ove župe, pjesnikinja *Đula Milodanović*, a glumili su članovi župne zajednice. Nazočne su na početku programa pozdravili župnik župe sv. Roka mons. *Andrija Anišić*, te predsjednik organizacijskoga odbora Kerskog prela *Lazar Cvijin*. Pjesmu »Kolo igra, tamburica svira« u pratnji tamburaša izvela je *Tamara Štricki*, dok je pjesmu izvedenu na Festivalu bunjevački pisama pod nazivom »Crkva svetog Roka« izveo *Ladislav Huska*.

1. veljače 2013.

Nastavljajući uspjeh od prošle godine kada je prikazala svoju prvu samostalnu reviju, mlada kreatorica i vlasnica butika *Mademoiselle, Marija Jaramazović*, i ove godine inspirirana bunjevačkom nošnjom koja svojom profinjenošću i elegancijom nadahnjuje mnoge umjetnike u stvaranju nečeg novog i iskazivanju vlastitih ideja, prikazala je novu reviju pod nazivom »Kaldrma sa stilom«. O svojoj reviji Marija kaže: »Na neki način ne odustajem od retro varijanti, čime nastojim održati vezu s nekadašnjim, minulim vremenima, i sve to bez namjere da patetično vratim duh prošlosti, već pogledom hrabro uperenim u sadašnjost koračam kaldrmom života.« Modeli, među kojima su prikazani i oni za djecu, što je daka-ko izazvalo oduševljenje publike, prikazuju šetnju užurbanom svakodnevicom, za trenutak zaustavljeni u koraku modnog izričaja. Jer, kako ističe Marija, »naši životi su upravo to – kaldrma kao predivan znak prošlosti i naši koraci po istim kamenim kockama kojim stupamo sada i ovdje«.

Prema prosudbi *Zoltana Bake* i *Petra Gakovića*, najljepšom preljom Kerskog prela proglašena je *Kristina Ivković*, prvom preljom *Ivana Radonjić*, a drugom *Marga Lendvai*.

Ž. Zelić

LJUBIŠA ŠULAJA, DIREKTOR ZAVODA ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Naslijeđe sačuvati od konstantnog i ubrzanog propadanja

Temeljna djelatnost ove institucije jest očuvanje i predstavljanje nepokretnih kulturnih dobara

Zavod za zaštitu spomenika kulture u Srijemskoj Mitrovici predstavlja kulturnu ustanovu od velikog značaja ne samo za grad, već i za cijeli Srijem te Mačvu, jer temeljna djelatnost ove institucije jest očuvanje i prezentiranje nepokretnih kulturnih dobara. Zahvaljujući Zavodu očuvani su i prezentirani javnosti mnogobrojni spomenici od kasne antike do XX. stoljeća. O samom ustrojstvu Zavoda, očuvanju spomenika i radu govori nam direktor Zavoda *Ljubiša Šulaja*.

Kada je osnovan Zavod za zaštitu spomenika kulture?

Zavod za zaštitu spomenika kulture u Srijemskoj Mitrovici je utemeljen u prosincu 1961. godine kao Sreski zavod za zaštitu spomenika kulture. Nakon ukidanja srezova, Zavod se organizirao kao međuopćinska služba regije Srijema i sukladno svojoj regionalnoj nadležnosti, već više od pet desetljeća skrbi o iznimno dragocjenom graditeljskom i kulturnom naslijeđu Srijema i sjevernog dijela Mačve, koje u povijesnom kontinuitetu možemo pratiti od prapovijesti do XX. stoljeća.

U čemu je prepoznata potreba za osnutkom Zavoda?

Okolnosti u kojima je nastao Zavod nisu išle u prilog očuvanju kulturne baštine. Intenzivna urbanizacija

prijetila je uništiti povijesne jezgre i stare gradske cjeline, s obzirom na to da je tendencija bila da se novi građevinski kompleksi smještaju unutar gradskih središta. Ovome je naročito pridonio priljev stanovništva iz drugih regija, kao i odljev seoskog stanovništva u gradove, što je sve ukupno utjecalo na stvaranje nove demografske slike u Srijemu. Vremenom su se gasila brojna seoska domaćinstva, ubrzano je stvarana nova radnička klasa, a proklamirana modernizacija nije imala sluha za kulturne i umjetničke vrijednosti prethodnih epoha. Osnivanjem Zavoda u takvim uvjetima trebalo je pomiriti dvije krajnosti - potrebu urbanista da se gradovi i naselja pretvore u suvremene industrijske centre i želju zaštitara da se spomenično naslijeđe sačuva od konstantnog i ubrzanog propadanja. Danas Zavod u svojoj nadležnosti ima nepokretna kulturna dobra s područja sedam općina: Indije, Iriga, Pećinaca, Rume, Srijemske Mitrovice, Stare Pazove i Šida. Temeljna djelatnost je zaštita nepokretnih kulturnih dobara - spomenika kulture, prostornih kulturno-povijesnih cjelina, arheoloških nalazišta i znamenitih mjesta.

Što sve spada u rad Zavoda?

Djelokrug rada službe zaštite obuhvaća istraživanje i evidentiranje, valorizaciju i utvrđivanje dobara

pod prethodnom zaštitom, vođenje registra NKD kroz dokumentaciju, izradu studija i elaborata i provođenje mjera tehničke zaštite, izradu projekata za izvođenje radova na NKD, uvjete zaštite NKD u prostornim i urbanističkim planovima. Tijekom proteklog razdoblja Zavod je svojim djelovanjem sačuvao od razaranja najvrednije graditeljske jezgre starih srijemskih gradova i mnoge pojedinačne objekte gradske i seoske arhitekture, kao i kapitalne spomeničke cjeline poput Fruškogorskih manastira. Usporedo se radilo i na preoblikovanju svijesti pojedinaca i urbanističkih institucija kako bi se što lakše prihvatili novi kulturološki obrasci i razvio osjećaj poštovanja prema stečevinama prošlih vremena.

Koliko spomenika i kojih kategorija se nalazi na području rada Zavoda?

Na teritoriju Srijema postoji ukupno 215 nepokretnih kulturnih dobara (NKD), a od tog broja 29 spomenika imaju status od iznimnog značaja: 23 spomenika kulture, 1 prostorna kulturno-povijesna cjelina, 3 arheološka nalazišta i 2 znamenita mjesta. Kategoriju od velikog značaja ima 125 nepokretnih kulturnih dobara, a od toga je 112 spomenika kulture, 4 prostorne kulturno-povijesne cjeline, 6 arheoloških nalazišta i 3 znamenita dobra. Preostala kulturna dobra

(ukupno 61) nemaju posebnu kategoriju i u ovu skupinu spadaju: 36 spomenika kulture, 5 arheoloških nalazišta i 20 znamenitih mjesta. Manastirski kompleks Fruška gora i arheološko nalazište Sirmij (Srijemska Mitrovica) predloženi su za upis u listu svjetske kulturne i prirodne baštine pod zaštitom UNESCO-a.

Koji je najznačajniji projekt na kojem je zavod radio?

Proteklih su godina izvedeni značajni radovi na reprezentativnim spomeničkim kompleksima. Privode se kraju radovi na uređenju interijera i eksterijera manastira Kuveždina koji u kontinuitetu traju od 2004. godine. Završeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na obnovi memorijalnog kompleksa Srijemski front kod Adaševaca i u tijeku su pripreme za konzerviranje eksponata koji su dio stalnog postava ovog muzeja. Posljednjih nekoliko godina jedan od najznačajnijih pro-

jekata je natkrivanje i prezentiranje Carske palače Sirmij u Srijemskoj Mitrovici.

Stručnjaci Zavoda su uradili projekt konzervatorsko-restauratorskih radova na mozaicima Carske palače.

Za hrvatsku zajednicu značajan je spomenik Svetog trojstva u parku ispred Hrvatskog doma, postoji li plan za obnavljanje tog spomenika?

Spomenik Svetog trojstva u Srijemskoj Mitrovici je memorijalno javni spomenik i evidentiran je kao dobro koje uživa prethodnu zaštitu u okviru prostorne kulturne-povijesne cjeline Stara gradska jezgra Srijemske Mitrovice. U ožujku 2011. godine Zavod je utvrdio uvjete i mjere tehničke zaštite za obnovu spomenika Svetog trojstva, kao dio plana i programa rada Zavoda u idućem razdoblju.

Koji su planovi za budući rad Zavoda?

Posljednjih nekoliko godina predstavlja novu epohu u zaštiti kulturne baštine. Opsežna i dragocjena tekstualna, tehnička i foto dokumentacija koja je tijekom proteklih desetljeća prikupljena i čuvana u Zavodu, predstavlja danas polazni temelj za proučavanje i obnovu spomeničkog naslijeđa, razmjenu iskustava s inozemnim stručnjacima iz ove oblasti, uporabu novih metoda i materijala, promoviranje novih standarda u zaštiti spomeničkog fonda i pridonosi da se problem njegovog očuvanja sagleda kompleksno i s jasnom predstavom o njegovom budućem izgledu, namjeni i načinu prezentiranja. Sukladno aktualnim europskim standardima koje propisuje Vijeće Europe, Zavod je sve više usmjeren promicanju uloge kulturnog naslijeđa i njegovog tumačenja u kontekstu gospodarskih aktivnosti (razvoj kulturnog turizma).

1. veljače 2013.

PRODANA JEDINSTVENA TKAČNICA DAMASTA U BEZDANU

Muzejska radionica nastavlja raditi

Višemjesečna dvojba o tome kakva će biti sudbina jedinstvene tkačnice damasta »Novitet-Dunav« u Bezdanu, razriješena je krajem prosinca kada je prodana imovina ovog poduzeća u stečaju i to već na prvoj javnoj dražbi. Jedini zainteresirani kupac bio je *Ranko Petković* iz Sombora, pa je prodaja obavljena po početnoj cijeni.

Prije same prodaje spominjalo se više zainteresiranih kupaca, pa čak i jedan iz Norveške. »Točno je da su se prije prodaje javljali i drugi zainteresirani kupci, ali je samo Petković uplatio depozit i sudjelovao na dražbi«, kaže stečajni upravitelj »Noviteta« Nikola Krajnović i dodaje kako je imovinu »Noviteta« Petković kupio kao fizička osoba. Osim imovine novi je vlasnik dobio i pravo na korištenje imena »Noviteta« i zaštitnog znaka. To su sve uvjeti da se u bezdanskoj tkačnici nastavi dosadašnja proizvodnja, što potvrđuju i novi vlasnici. »Namjeravamo nastaviti postojeću proizvodnju i zbog toga smo i kupili 'Novitet'. Osim postojećeg programa planiramo proširiti asortiman proizvoda i izvoz na inozemno tržište. Bezdanski damast ima svoju priču i to je ono što je njegova vrijednost«, kaže supruga Ranka Petkovića, *Jelena*.

Tako će Bezdan i dalje ostati jedinstveno mjesto u Europi u kome se tka na razbojima iz XIX. stoljeća. Tradicija je duža od 140 godina, jer je 1871. godine u Bezdanu počelo tkanje damasta od uvoznog specijalno obrađenog lana iz Češke i Engleske. Tkalo se tada najsuvremenijom tehnologijom koja se, u neizmijenjenom stanju, održala do današnjih dana, što proizvodima daje patinu starih vremena, a posebna kvaliteta je ručna izrada bogatog i raznovrsnog dizajna. Tkačnica damasta u Bezdanu jedno je od nezaobilaznih mjesta za obilazak turista koji imaju prigodu vidjeti kako se na jedinom mjestu u Europi tka na razbojima iz pretprošlog stoljeća. Sličnih radionica kao što je bezdanska ima samo u Francuskoj, odnosno i u Egiptu, ali njihovi su razboji samo muzejski eksponati.

Zgodno je ovdje spomenuti jednu anegdotu. Jedan je veleposlanik prilikom posjeta »Novitetu« poslije detaljnog razgledanja tkačnice rekao kako je vidio sve i da radnici mogu prestati tkati na razbojima, misleći kako je došao u muzej i da je tkanje upriličeno samo za njegov posjet. Kada mu je rečeno da se na razbojima radi svakodnevno, ostao je ne malo iznenađen. Nije ni čudo jer se bezdanski damast tka na starim razbojima koji su kulturno dobro pod zaštitom države, proizvod je registriran kao roba sa zaštićenim zemljopisnim podrijetlom i smatra se proizvodom starog zanata, a sama tkačnica je dobitnik Turističkog cvijeta za luksuzni suvenir Srbije. Svilenim damastnim stolnjacima, salvetama i posteljinom iz Bezdana opremljena su mnoga veleposlanstva u Beogradu, kao i brojni hoteli i restorani.

Z. Vasiljević

KNJIŽEVNA VEČER U BAČKOM MONOŠTORU

U spomen Stipanu Bešlinu

U ponedjeljak, 28. siječnja, Monoštor se prisjećao svojega mještana – *Stipana Bešlina*, koji je za kratkoga života ostavio neizbrisiv trag u pjesništvu. Pjesme ovoga prerano preminuloga pjesnika i danas vjerno i slikovito prenose najfinije osjećaje jedne umjetničke mlade duše.

Ovih dana navršavaju se 93 godine od rođenja monoštorskog pjesnika *Stipana Bešlina* (1920.-1941.). Još od malih nogu volio je recitirati pjesme, a do posljednjeg dana svojega života

Marija Šeremešić, Marijana Šeremešić, Anita Đipanov, Željko Šeremešić

stvarao je i pisao poeziju i crtice. Radovi su mu bili objavljivani u renomiranim časopisima i tjednicima te ostalim publikacijama, kao što su: »Krijes«, »Anđeo čuvar«, »Borovo«, »Glasnik«, »Subotičke novine«, »Hrvatska revija«, »Klasje naših ravni«, zagrebačka »Danica«, »Subotička Danica«...

S ciljem popularizacije lika i djela *Stipana Bešlina*, a na inicijativu Zavičajne udruge Hrvata »Šokadija« Bački Monoštor za Slavoniju i Baranju iz Bilja, te Udruge »Urbani Šokci« iz Sombora, na prigodan način ukazano je na trag kojega je ovaj nedovoljno javnosti poznati pjesnik ostavio u hrvatskome pjesništvu. U organizaciji događaja sudjelovali su i Mjesna zajednica Bački Monoštor, KUDH »Bodrog«, OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora, Župa Bački Monoštor, *Marija Turkalj* iz Bačkog Monoštora, te drugi koji su prepoznali značaj čuvanja uspomene na *Bešlina*.

Nakon polaganja cvijeća na njegov grob u monoštorskoj crkvi sv. Petra i Pavla služena je misa za preminulog pjesnika. Vodili su je vlč. *Goran Vilov*, đakon *Stipan Periškić* i mons. *Marko Forgić*. Tijekom mise pjevale su se i dvije pjesme skladane po stihovima *Bešlina*, čiji su glazbeni izričaj oblikovale članice udruge »Tragovi Šokaca« iz Bača, a izveo ih je crkveni zbor »Vis Petrus«.

Književna večer je održana u prepunoj maloj dvorani Doma kulture. Program su vodili predstavnici KUDH-a »Bodrog« – *Marijana Šeremešić*, *Željko Šeremešić*, *Anita Đipanov* i glavna organizatorica cijeloga događaja – *Marija Šeremešić* iz udruge »Urbani Šokci«. Ona je govorila o *Bešlinovu* životu, a pročitala je i nekoliko njegovih pjesama. Zanimljiva su i

Djeca su recitirala stihove zavičajnog pjesnika

stanovišta *Bešlinovih* suvremenika, koje je *Seremešićeva* prenijela u zbirku »Tajanstvenosti trag«. Priredile su je i uredile *Sanja Vulić* i *Marija Šeremešić* u nakladi UG »Urbani Šokci«, izdana je prošle godine, u njoj se nalazi 71 *Bešlinova* pjesma, a po današnjim spoznajama *Bešlin* ih je objavio ukupno 78. *Adam Bešlin* Nova iz Bilja recitirao je *Bešlinove* pjesme, kao i učenici monoštorske osnovne škole koji su recitirali snjegove dječje pjesme. Ženska pjevačka skupina »Kraljice Bodroga« uljepšale su cijeli događaj izvedbom svojih dobro poznatih pučkih pjesama.

Z. Mitić

GODIŠNJA SKUPŠTINA KUDH-A »BODROG« IZ BAČKOG MONOŠTORA

Značajne aktivnosti društva

Godišnja skupština Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora održana je u nedjelju, 27. siječnja.

Vodstvo KUDH-a, na čelu s predsjednikom *Željkom Šeremešićem* i dopredsjednicom *Anitom Đipanov*, predstavilo je članovima aktivnosti i financijsko izvješće za proteklu godinu. Udruga je u minuloj godini bila veoma aktivna, aktivni su članovi nastupali u zemlji i inozemstvu, a najaktivnija je bila dječja grupa. Djeca su na smotrama dospjela do pokrajinskog polufinala izvođenjem običaja »Kraljice«, što je odraz intenzivnog rada s ovim segmentom KUDH-a.

Značajni momenti u radu bili su snimanje i predstavljanje kompakt diska »Kraljice Bodroga«, kao i snimanje i promidžba video spotova za pjesme. Za ovu godinu u planu je realizacija još jednog velikog projekta – snimanje kompakt diska, ovoga puta s duhovnom glazbom – crkvenim pjesmama, koje se pjevaju u različito doba godine i za različite prigode. Osim spomenutoga, u planu je realizacija još nekoliko projekata, a naravno, u godišnji plan stavljeno je obilježavanje i već tradicionalnih manifestacija povodom crkvenih ili pučkih značajnih datuma.

Z. M.

ODRŽANA REDOVITA GODIŠNJA SKUPŠTINA KPZH »ŠOKADIJA«

Uspješna godina

Dovršenje prve faze Šokačkog doma prioritet, službeno otvaranje zakazano za 11. travnja ove godine

Piše: Ivan Andrašić

Redovita godišnja skupština KPZH »Šokadija« održana je na dan osnutka Zajednice, 26. siječnja, u prostorijama Šokačkog doma u Sonti. Predsjednik radnog predsjedništva *Mata Zec* pozdravio je pedesetak nazočnih, što aktivnih, što podupirućih članova, koji su izrazili veliko zadovoljstvo urađenim tijekom 2012. godine. Iako je na pozornici zabilježeno manje aktivnosti folkloraca i tambura-

Predsjedništvo udruge

ša nego prijašnjih godina, sveukupno se uradilo puno više. »Već od osnutka nastojali smo razbiti preduvjerenja velikog broja sumještana da je, eto, napravljen još jedan KUD koji će pomalo 'cupkati i sviruckati'. Ta preduvjerenja smo potiskivali širokom lepezom svojih djelatnosti, a i rad svih svojih sekcija stavili smo u službu najbitnije odrednice našeg nacionalnog identiteta, našeg starinskog lokalnog govora, šokačke ikavice stare akcentuacije. Uspjehe su nam postizali recitatori, kazalištarci, folklorci, tamburaši, utemeljili smo vrlo ozbiljnu likovnu koloniju, pokrenuli smo literarni natječaj 'Za lipu rič', izdali smo i knjigu, a Šokačko veče je postalo manifestacija koja ima i svoju tradiciju i visoki rejting. I što je najbitnije, sve pobrojano ima svoj kontinuitet. Uspostavili smo i jako dobru suradnju s općinskom administracijom i pokrajinskim institucijama. Ipak, od cjelokupnog rada najveći nam je uspjeh završetak prve faze našeg Šokačkog doma, čije smo službeno otvorenje predviđjeli za 11. travnja ove godine«, rekao je predsjednik KPZH *Zvonko Tadijan*. U vrijeme velike ekonomske krize na svim razinama, Šokadinci su poslovali domaćinski, štedljivo, godišnji proračun bio je malo veći od 500.000 dinara. Umjesto *Eve Lukić*, zbog profesionalnih obveza odsutne iz Sonte, na skupštini je za člana Upravnog odbora aklamacijom izabran jedan od osnivača i prvi predsjednik Zajednice *Mata Zec*. Nakon službenog dijela druženje je nastavljeno uz domjenak i svirku »Šokadijinih« tamburaša.

Lovra Zlatar, podupirući član, Sombor
Napredak je očit

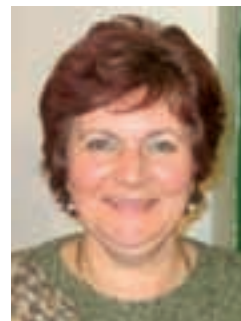
Apsolutno sam zadovoljan radom Zajednice, na svim poljima napredak je očit. Osobito sam zadovoljan radom na očuvanju bogate baštine naše Sonte. Mislim da prostora za boljitak još uvijek ima, a bio bih sretniji ukoliko bih u našim redovima vidio više mladih.

Robert Lukić, član dramske sekcije
Dobar spoj mladosti i iskustva

Radim u »Šokadiji« iz zadovoljstva. Sebe sam našao na pozornici, ove ću jeseni proslaviti 10 godina od početka mog rada u dramskoj sekciji. Radimo puno, a što je još bitnije, radimo u kontinuitetu. Izgradili smo neki svoj vlastiti stil, koji se zasniva na našoj starinskoj ikavici i na našem starinskom, onom pomalo oporom, pomalo zajedljivom humoru. Sada imamo i jako dobar spoj mladosti i iskustva, a svakako bih pored sebe želio vidjeti još više mladih.«

Ljiljana Šokac, voditeljica dječje folklorne sekcije
Druga obitelj

U »Šokadiji« sam našla sebe u radu s djecom. Najljepša satisfakcija mi je to što je cijela ekipa s kojom sam radila nekoliko godina prebačena u folklornu sekciju odraslih. Sada sam opet na početku, no, na sreću, još uvijek se pojavljuju darovita djeca, koja potječu iz obitelji u kojima se čuva naš identitet. Moj suprug *Marinko* angažiran je na projektu »Šokačkog doma«, tako da nam je »Šokadija« druga obitelj.

Ivan Vidaković, rizničar i član tamburaškog sastava
Vezani nekim nevidljivim nitima

U prosincu sam napunio 10 godina rada u »Šokadiji«. Od u početku podupirućeg člana angažirao sam se na poslu scenografa u dramskoj sekciji, kasnije sam biran u predsjedništvo, odnosno nakon promjene statuta u UO, gdje sam preuzeo dužnost rizničara. Sada sam i basist u tamburaškom sastavu, a ovo sam glazbalo prvi put uzeo u šake kad sam već prevalio pedesetu. Sve u svemu, nas nekoliko »Metuzalema« smo vezani nekim nevidljivim nitima za »Šokadiju«, mislim da će tako ostati doživotno.

ZIMSKI SUSRET BEŠČANA U ZAGREBU

Svjedodžba o ustrajnosti i vitalnosti Srijemaca

Mjesto Beška sa svojih sedam tisuća stanovnika jedno je od najvećih srijemskih sela, a nalazi se na istočnim obroncima Fruške gore, na desnoj obali Dunava. Na istoku, četiri kilometra udaljena, nalazi se internacionalna cesta Beograd-Novi Sad-Subotica-Budimpešta, što Beški, uz blage obronke Fruške gore, daje izvanredan geografski položaj. Na istoku Beška graniči sa župom Novi Slankamen, na jugoistoku s općinskim središtem Indijom, na zapadu s Maradikom, dok joj je na sjeverozapadu selo Čortanovci.

Nakon masovnog egzodusa hrvatskog stanovništva iz Beške početkom devedesetih godina prošloga stoljeća osnovali su svoj zavičajni klub i jedan su od devet zavičajnih klubova, koji djeluju u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i jedini koji svoja redovita okupljanja organiziraju čak dva puta godišnje; takozvana zimska i ljetna okupljanja. Zimska se održavaju svake godine u siječnju u Zagrebu, a ljetna u

Beščani su se okupili u zagrebačkom restoranu Zlatna medalja

Virovitici, Bjelovaru, Požegi i Zagrebu, u mjestima u kojima Zavičajni klub Beščana ima svoje ogranke.

Ovogodišnje zimsko okupljanje Beščana održano je u Zagrebu 23. siječnja, a započelo je sv. misom u župnoj crkvi sv. Klare u istoimenom novozagrebačkom naselju koju su služili sadašnji i bivši svećenici župe Beška, preč. *Božidar Lusavec* i preč. *Tomislav Radišić*.

Preč. Radišić je, obraćajući se svojim bivšim župljanima, naglasio kako praktični vjernik živi vjeru kao osobno iskustvo drugovanja s nevidljivim, ali nadasve stvaram Bogom, te da je ishod povijesti zajamčen Božjom riječi na koju

se vjernik oslanja. »Braćo i sestre, dragi Beščani, komadić Kraljevstva nebeskog je i ovdje na Zemlji, u Crkvi u kojoj smo se danas svi okupili, gdje iskazujemo naše zajedništvo kroz vjernost Bogu i našu zahvalnost za sve ono što je ostalo iza nas. Budite i dalje dobri čovjekoljubi, rodoljubi i bogoljubi, budite dobri kršćani, ljubite Boga i bližnjega svoga«, rekao je prečasni Tomislav Radišić, dok je preč. Božidar Lusavec posebno naglasio svoje zadovoljstvo očuvanim zajedništvom raseljenih Beščana i onih koji su ostali živjeti u svojoj župi, kao i činjenicom da se stalno međusobno posjećuju, a poglavito da su ostali jaki u svojoj katoličkoj vjeri. Na kraju

je tradicionalno iznio najnovije statističke podatke o župi Beška i Maradik, naglasivši kako je župljana sve manje jer je jedan dio vjernika u Beški preminuo, drugi dio je star i nemoćan i nije u stanju doći do crkve, a mladih je, nažalost, sve manje.

Nakon svete mise Beščani su nastavili druženje u restoranu gdje su pozdravne riječi uputili predsjednik Zavičajnog kluba Beščana *Mladen Ćavar* i predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Mato Jurić*.

Mladen Ćavar se ukratko prošetao poviješću Beške i podsjetio na njihovo progonstvo te govorio o budućim aktivnostima zavičajnog kluba dok je Mato Jurić naglasio svoje veliko zadovoljstvo tradicionalnim okupljanjem Beščana i Srijemaca općenito te ustvrdio kako ovakvi susreti svjedoče o ustrajnosti i vitalnosti Srijemaca koji i u teškim i burnim vremenima nalaze snagu u čuvanju svog identiteta, ali i drugima pokazuju svu ljepotu svoje duhovne i kulturne baštine.

Z. Žužić

ODRŽANA GLAZBENO-FOLKLORNA MANIFESTACIJA ŠOKAČKO POKLADNO PRELO U OSIJEKU

Šidanka Darija Mendan najljepša snaša

Tradicionalna glazbeno-folklorna manifestacija Šokačko pokladno prelo, sedmo po redu, održano je u subotu 26. siječnja u dvorani Šećeranski dom u Osijeku, u organizaciji Etno centra Osijek i Etno medie Đakovo. U programu su se predstavili KUD »Sloga« Draž,

KUD »Ravnica« Hajbanovci, ŽPS »Vranovke«, KUD »Bukovlje« Vranovci, Mislav Botić, samičar i Mato Baboselac, pučki pisac i pripovjedač. Održana je revija narodnih nošnji cura, snaša i baja pod nazivom »Šokačka dika«. Pokraj velikog broja cura i snaša, ispred HKD-a

»Šid« široj se javnosti na toj manifestaciji po prvi put predstavila i *Darija Mendan* iz Sota, koja je tom prigodom nosila staru nošnju za vjenčanja staru preko 80 godina, a koju joj je za tu prigodu dala baka *Anica Pinterović* iz Gibarca, čija je majka tu nošnju nosila na dan svog

vjenčanja. Žiri je donio odluku, a Darija iz Sota osvojila je prvo mjesto upravo zbog prelijepe stare nošnje vjenčanja i naravno sveukupnog izgleda snaše iz Sota. Drugo mjesto osvojila je *Dragica Šarić* iz Tenje, dok je treće mjesto pripalo *Jeleni Srijemac* iz Bačkog Brega. Pored velikog

TAVANKUĆANI NA EDUKACIJI O ZNAČAJKAMA SUVENIRA

Izrada i prodaja suvenira

U prostorijama Edukativnog centra u Novom Sadu, 28. siječnja Dunavski turistički klaster Istar 21 organizirao je edukaciju, u okviru planiranih aktivnosti za 2013. godinu, na temu izrade i prodaje suvenira. S obzirom da Vojvodina razvija bogatu aktivnost glede seoskog turizma, postavljaju se pitanja, ali se javljaju i dileme oko toga što može biti te kako treba izgledati jedan prikladan, vojvođanski suvenir. Edukacija je bila namijenjena zainteresiranim institucijama, udrugama i pojedincima koji na neki način participiraju u djelatnostima vezanim uz seoski turizam.

Kao izlagači javili su se izraživači, ali i distributeri suvenira te predstavnici marketinških djelatnosti, kao što je *Aleksandar Ranković*, vlasnik Keramike RAS iz Srijemskih Karlovaca, i *Nenad Ratković* iz Vinarije Aleks. Oni su se dotakli dvojbi oko definiranja suvenira, odnosno pitanja što sve može biti suvenir, izložili su iskustva s maloprodajom, određivanjem cijena, provi-

zija, mjesta prodaje (prodavaonica, etno kuća, internet, manifestacije i sl.). *Radoslava Janković* iz Banoštora predstavila je svoju radionicu pod nazivom Majkina radionica, a dotaknula je u izlaganju i temu suvenira kao dodatnog izvora prihoda. *Ana Jovanović* iz Beograda je predstavila organizaciju Suveniri Srbije kao portal suvenira s područja Republike Srbije, a kroz izlaganje Kompletan marketing miks suvenira (proizvod, promidžba, cijena, distribucija) osvrnula se na specifičnosti rada na području turizma, a osobito onog koji se odnosi na pitanje suvenira, od

definiranja istoga, njegovih osnovnih značajki, kao i načina njegove promidžbe, prodaje i distribucije. U istome ciklusu izlaganja predsjednik HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta *Ladislav Suknović* predstavio je djelatnost spomenute udruge koja se odnosi na izradu suvenira od slame, modele njihove promidžbe, način prodaje, ali i na odnos proizvođača međusobno, kao i na problem neujednačenosti kvalitete samoga proizvoda, odnosno posljedice koje iz toga problema proizlaze. Suknović je istaknuo specifičnost izrade suvenira u okviru udruga i organizacija,

čime distancira ovoj način udruženog rada od privatnog biznisa.

Edukaciju je pratilo tridesetak polaznika iz Ruskog Krstura, Golubinaca, Banoštora, Vinče, Srijemskih Karlovaca i Tavankuta. Slamarke, članice HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, ponijele su nova iskustva i spoznaje o zahtjevima tržišta, koja su potvrdila vrijednost već do sada izrađivanih suvenira od slame, koji nose autentična obilježja podneblja, ali koja mogu poslužiti i tome da se ponuda dodatno osuvremeni.

I. D.

Darija Mendan u Osijeku

broja nazočnih, na ovoj tradicionalnoj svečanosti prisustvovali su i članovi predsjedništva HKD-a »Šid« na čelu s predsjednikom *Josipom Hodakom*, a bila je prisutna i baka *Anica Pinterović* koja je darovala nošnju za ovu prigodu, kao i prijatelj udruge iz Šida *Mata Dasović* iz Bapske, koji je i bio inicijator da se Darija nadmeće na ovom natjecanju. Darija se vratila kući prepuna dojmova, ponosna što je dobila titulu najljepše snaše, s nadom da će biti još prilika za slična nadmetanja.

S. Darabašić

Novi naseljenici iz zapadne Europe poslije tatarske najezde

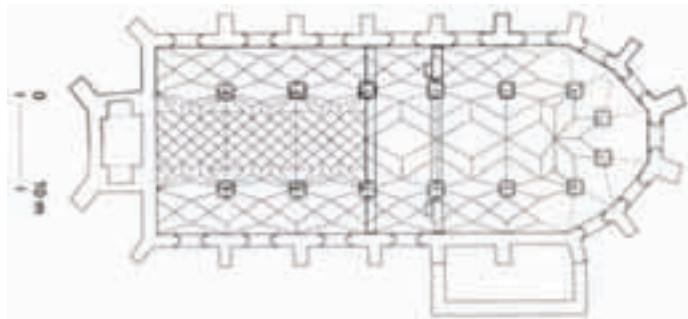
Piše: dr. Zsombor Szabó

Tatarska je najezda pojedine dijelove krajevstva u toj mjeri opustošila, da je po nekim procjenama, naročito u južnom, ugarskom dijelu kraljevine, stradalo 50 posto stanovništva. Iz ovih razloga, ali i zbog povećanog obujma izgradnje, povećana je potreba za majstorima i stanovništvom, te je hrvatsko-ugarski kralj Bela IV. iz zapadne Europe pozivao zanatlije, naročito zidare s područja Njemačkog-Rimskog Carstva i Italije, kamenoresce iz Dalmacije, ali i iz Francuske, da se uz određene hospeske privilegije nasele u zamlju. Poznati graditelj gotškog stila *Villard de*

nog Ostrogona (Esztergoma) preselio na brdo, pokraj Dunava nasuprot Pešte. Na Zečjem otoku (Nyulak szigete) izgradio je samostan za svoju kćer, kasniju svetu Margitu, po njoj se taj otok danas zove Margitin otok (Margit sziget). Naseljavao je i slobodne seljake koji su sa sobom donijeli i novu tehnologiju – obradu oranica teškim plugovima.

GOTIKA U SRIJEMU

Gotski se stil gradnje do konca XIII. stoljeća odomaćio u Hrvatsko-Ugarskoj Kraljevini. Crkve razrušene od strane Tatara (Kumana) obnovljene su u gotskom stilu. Primjerice, samostanska crkva u Oroslanosu (danas Majdan). Druge crkve su prepravljene i dograđene u novom stilu, to je slučaj s crkvom djelomice otkrivenom u Tavankutu. U Srijemu imamo dvije crkve u Iloku koje su isto proširivane u gotskom stilu. Na osnovi malobrojnih arheoloških nalaza pretpostavlja se kako je na tom mjestu ranije već bila jedna manja romanička crkva, koja je građena možda na temeljima nekog rimskog objekta. Na bazi pronađenih gotičkih ostataka rekonstruirana je i osnova ove trobrodne bazilike, jer je neko vrijeme u Iloku bilo i sjedište srijemskog biskupa. Crkva je

Rekonstruirana osnova župne crkve sv. Stjepana/Petra i Pavla u Iloku

imala zvonik i njene vanjske dimenzije su bile 62x23 metara, unutarnje mjere su bile 17,50x53 metara. Pronađeni temelji su zatrpani, najljepši dio mramornih fragmenata je odnesen u Zagreb u Hrvatski povijesni muzej, dok drugi ostaci propadaju u parku palače Odeskalči. Prvobitna crkva bila je posvećena sv. Stjepanu (Istvánu), da bi kasnije promijenila »titulara« i bila posvećena apostolima Petru i Pavlu. *Diana Vukičević-Samaržija* navodi kako povjesničar *Istvánffy* spominje crkvu podignutu u središtu grada, koja je posvećena sv. Stjepanu »ad medium oppidi sedes est divio Stephano consecrata«. Ona smatra kako je moguće da ista građevina u raznim razdobljima ima dva titulara, odnosno dva patrona, i smatra kako je ispravno u literaturi spominjati obje. *Antal Hegedűs* navodi kako je župna crkva bila posvećena Petru i Pavlu (Péter és Pál), a *Csánki* spominje dokument iz 1482. godine u kojem se spominje: *Eccl. B. Petri et Pauli Apostolorum* in Wylak.

Druga crkva koja se nalazila »intra muros« u srednjem vijeku bila je crkva današnjeg franjevačkog samostana posvećena Mariji Devici (Szűz Mária). Ona je

danas posvećena sv. Ivanu Kapistranu (Kapisztrán Szent János). Crkva je početkom XIX. stoljeća rekonstruirana u neogotskom stilu, ranije je imala barokne odlike. Ona i danas u sebi sadrži elemente ranije gotske, odnosno romaničke građevine.

SAMOSTAN DOMBÓ

Kao arhitektonsko djelo u našoj su zemlji iz doba romaničke, odnosno gotike, pokraj Arače ostaci samostana u srednjovjekovnom Dombóu (danas Stari Rakovac) najočuvaniji i najistraženiji. Samostan je pripadao benediktincima i bio je jedan od najbogatijih, jer sudeći po rezultatima višestoljetnih iskapanja (arheolozi *Šandor Nađ* i *Nebojša Stanojev*) prvobitna samostanska crkva koja je građena u romanskom stilu je srušena (imali su novca), da bi na njenom mjestu bila građena »nešto manja crkva« u gotskom stilu. Ova (jednobrodna) crkva je bila impozantna - njena širina je iznosila 10 metara, dužina broda 32 metra, a dubina apside 8 metara. Pokraj crkve je na udaljenosti od 50 metara nađeno i groblje s 30 grobova. Grobni prilozi potječu iz XI. stoljeća.

Gotski detalj svodne ukrsnice župne crkve sv. Stjepana/Petra i Pavla

Honnecourt sedam je godina (između 1244. i 1251.) boravio u Kraljevini Ugarskoj. Pretpostavlja se kako je on završio izgradnju nove kraljeve palače u Budimu, čija je izgradnja započeta 1325. godine, i kraljičinu palaču u Višegradu. On i ostali graditelji su u kraljevinu donijeli najnovije stečevine novog stila nazvanog gotski. Kralj je svoje sjedište iz tradicional-

no proširivane u gotskom stilu. Na osnovi malobrojnih arheoloških nalaza pretpostavlja se kako je na tom mjestu ranije već bila jedna manja romanička crkva, koja je građena možda na temeljima nekog rimskog objekta. Na bazi pronađenih gotičkih ostataka rekonstruirana je i osnova ove trobrodne bazilike, jer je neko vrijeme u Iloku bilo i sjedište srijemskog biskupa. Crkva je

»Veliko tamburaško prelo« u Subotici

SUBOTICA – Prvo »Veliko tamburaško prelo«, koje organizira HGU »Festival bunjevački pisama«, bit će održano sutra, u subotu 2. veljače, u restoranu KTC-a u Subotici, s početkom u 20 sati. Goste će zabavljati: TS »Ringišpil« iz Hrvatske, ansambl »Hajo« i TS »Klasovi« iz Subotice. Cijena ulaznice, u koju su uračunati večera i piće, je 2.000 dinara. Rezervacije se mogu izvršiti na telefon: 065/503-6888.

Marinbal u Lemešu

LEMEŠ – Marin bal u Lemešu bit će održan sutra, u subotu 2. veljače, u mjesnom Domu kulture s početkom u 19,30 sati, u organizaciji HBKUD-a »Lemeš«. Goste će zabavljati

tamburaški sastav »Boemi«. Za večeru je juneći paprikaš, a u ponoć fancy na »pantljiku«. Goste očekuju bogata tombola i igre iznenađenja.

Cijena ulaznice je 1.300 dinara, a može se rezervirati na telefone 063 7172043 ili 063 1184050.

Zvonko Bogdan u Zagrebu

ZAGREB – Glasoviti pjevač i skladatelj tamburaških hitova *Zvonko Bogdan* nastupit će u nedjelju, 3. veljače, u dvorani Lisinski u Zagrebu. Uz Bogdana će svirati Veliki tamburaški orkestar Radio-televizije Novi Sad. Na koncertu će biti predstavljen i novi studijski Bogdanov album »Ova pjesma refren nema«.

Prema pisanju »Večernjeg lista«, na koncertu će nastupiti i plesači iz Subotice i Tavankuta u spomen na nastup subotičkog KUD-a »Bratstvo« koji je daleke 1952. godine na svjetskom natjecanju u Llangollenu (Wales) osvojio prvo mjesto u folklornoj kategoriji izvođači »Momačko kolo« uz pratnju tamburaškog sastava *Pere Tumbasa Haje*.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – HKPD »Tomislav« organizira idućeg vikenda »Mačkare« u Golubincima.

Pokladna manifestacija počinje u petak, 8. veljače, tulomom za mlade (Bal pod maskama) od 22 sata. Sutradan, u subotu 9. veljače, u 19 sati u mjesnoj školi bit će održan izbor najbolje izrađenih maski, na kojem najuspješniji autori budu bogato nagrađeni (prošle godine je nagrada bila 10 dana na hrvatskom primorju). Trećega dana manifestacije,

u nedjelju, organizira se središnji karneval koji je uvršten u turističku ponudu Srbije. Za sve sudionike karnevala osigurane su kobasice, kuhano vino i čaj. Uprava golubinačke udruge poziva sve koji žele organizirano sudjelovati na »Mačkarama« da se prijave do 7. veljače 2013. i dožive »mali Rio u Golubincima«.

I. R.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – Veliko bunjevačko-šokačko prelo, koje organizira HKUD »Vladimir Nazor«, bit će održano u subotu, 9. veljače, u Hrvatskom domu u Somboru. Nastupit će klapa »Škrlet« iz Kutine, tamburaški sastav »Ravnica« iz Subotice i folklorna sekcija »Nazora«.

Z. V.

»Gupčev bal« u Tavankutu

TAVANKUT – Peti po redu »Gupčev bal«, kojeg organizira HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, održat će se 9. veljače u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu s početkom u 19 sati.

Goste očekuju brojne zanimljivosti, a za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastavi »Klasovi« i »Biseri« iz Subotice.

Cijena ulaznice, u koju je uračunata bogata večera i neograničeno piće, je 1.500 dinara. Rezervacije na telefon: 064/2015274.

»Šokačko prelo« u Beregu

BEREG – U Beregu će 9. veljače biti održano XVI. po redu »Šokačko prelo« u organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«. Goste će zabavljati tamburaški sastav »Kristali« iz Županje.

Z.V.

»Šokački bal« u Baču

BAČ – U nedjelju, 10. veljače, u Baču će se održati osmi po redu »Šokački bal«. Bal će biti održan u dvorani Vatrogasnog doma u Baču, a početak je u 19 sati. Ulaznica je 1.000 dinara, a goste će zabavljati TS »Panonika« iz Bačkog Brega.

»Književno prelo« u Subotici

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica priređuje »Književno prelo« u ponedjeljak, 11. veljače, s početkom u 18 sati u HKC-u »Bunjevačko kolo« u Subotici. U okviru večeri očekuje se nastup djece, mladih, pjesnika, predstavljanje nakladničke djelatnosti, kao i predstava. Ovoga puta Hrvatska čitaonica predstavlja dramsku sekciju KPZH »Šokadija« iz Sonte koja će izvesti predstavu »Dovedeni, zatečeni i naši«, autora *Ivana Andrašića*.

Organizatori su i ove godine priredili iznenađenje za publiku, a Književno se prelo odvija u znaku slogana: »Na prelu se jede i pije, al' pravo bez duševne hrane nije!«

Kontrolirano i vremenski omeđeno »ludovanje«

Piše: Biserka Jaramazović Čurković

Premda se pridržavaju mnoštva općih obilježja pokladnog ponašanja zajedničkih s Hrvatima u ostalim krajevima – slavlje, bučenje, tj. glasno druženje uz glazbu i ples, maskiranje »maškara«, obilje u hrani i piću i sl., dio Hrvata iz Vojvodine (Bunjevci i Šokci) njeguje i specifičan oblik društvenog događanja, a to su tzv. »prela«

Svako novo razdoblje izvire na suprotnostima onog koje mu prethodi. Tako je to i u socijalnom i političkom smislu, i u umjetnosti, pa i u smislu kulture naroda, tj. običaja. Razdoblje poklada – vrijeme veselja, druženja, opuštenosti, užitaka, slobode i obilja, prethodi korizmi, vremenu pokore, ozbiljnosti, odricanja i žrtve, te stoga spomenuta dva perioda stoje u potpunoj opoziciji. Ovime su razlike između dva razdoblja dodatno naglašene: kontrolirano i vremenski omeđeno »ludovanje« čini protutežu kršćanskim vrijednostima na kojima se inzistira u korizmi. »Bez grijeha nema pokore i pokajanja – bez poklada nema prave korizme« – riječi su autora Ivana Lozice, koji suvereno vlada fenomenom pokladnih ophoda i karnevala u Hrvata.

Da je pokladno vrijeme preda od svakodnevne ozbiljnosti življenja, kako danas tako i nekoć, posvjedočio je još i Marin Držić u davnom 16. stoljeću kad je u svom djelu »Dundo Maroje« okarakterizirao poklade kao »brijeme [...] od starijih naših odlučeno na tance, igre i veselja«. Osim odmaka od ozbiljnosti, uočava se i odstupanje od društvenih, moralnih

pa i političkih normi. Tako pojedini suvremeniji autori u pokladnom vremenu vide »ventil demosa«, komu se odobrava pravo na eksces i pravo na »doziranu terapiju kaosom« (Inoslav Bešker). Potonje vrijeme nerijetko obilježavaju razne nepodopštine, prerusavanje, kolektivno uživanje u obilnom jelu i piću – a

»maškare«, »mačkare«, »karneval«, »krmjeval«, »mesopust«, »fašnik«, »vašange« i sl. Oko etimološkog podrijetla spomenutih naziva i dalje se lome koplja, no, ima nekoliko općeprihvaćenih teorija dovedenih u vezu s korizmom, kojoj spomenuto razdoblje prethodi. Tako je jedna od teorija da je riječ

prema pojedinim tumačenjima »poklade«, »pokladi« ili »poklad« upućuje na nestali glagol »klasti«, »kladem« sa značenjem koji se zadržao još samo u čakavskom narječju – »metnuti«, »vaditi« (jelo u tanjur). Riječ poklade u vlastitom književnom izričaju u 18. stoljeću koristi Šokac Matija Antun Relković u svom »Satiru«: »[...] kad bi se koji priko razloga našderao i piće povratio, onda bi satiri u njega prstom pokazali govoreći: 'Ovaj se poklade!'« Fašnik pak, prema nekim tumačenjima, potječe od germanske riječi »fasten« čije je jedno od značenja »postiti«. Čini se očito da iz istog korijena dolazi i riječ »vašange«, koju koriste (i) Hrvati u Vojvodini (tim prije ako se ona dovede u vezu s riječju »vastschang«, što je starija varijanta današnje njemačke riječi za karneval – »Fasching«).

Sudionici prela iz 1954. godine održanog u prostorijama Gimnastičkog društva »Partizan 2« u Subotici (iz arhive Ljudevita Vujkovića Lamića)

sve je to ovog puta društveno prihvaćen i kanaliziran oblik oduška ljudske naravi i poriva koji se inače potiskuju, a koji će u konačnici, oslobađajući svu destruktivnu energiju potpomoći korizmu katarzu.

O NAZIVIMA

Poklade imaju mnoštvo inačica – od kojih su neke:

karneval potekla iz latinskih riječi »carne vale« – u značenju »zbogom meso«, ili »carnelevare« – »dignuti, tj. maknuti meso«. S tim je u svezi, jasno, i slavenska inačica »mesopust«, jer označava period pripreme za napuštanje mesa, tj. vrijeme prelaska iz mrsa u post koji vlada u korizmi. Naziv poklade još je manje transparentan, a

PODRIJETLO OBIČAJA

Običaji vezani uz poklade pripadaju godišnjim običajima, a potonje karakterizira njihov kružni tijek. Svake godine oni se nanovo obnašaju, u isto ili približno isto vrijeme, te su tako odraz prirodnih mijena i njezina vječita obnavljanja, tj. cikličkog

shvaćanja vremena. Upravo u vezi s obnavljanjem prirodnog ciklusa se prvotno i javljaju običaji sveopće opuštenosti, slobode i razuzdanosti koji karakteriziraju današnje razdoblje poklada. Naime, prema tumačenjima o njio-

Hrvatski godišnji običaji većinom su povezani s crkvenim kalendarom te kršćanskim blagdanima, a u jezgri mnogih naziru se drevni »prežici« poganskih navada koje su vremenom kristijanizirane. Prema tumačenjima, upravo

Šokačko prelo u Beregu

vu podrijetlu, općeprihvaćeni običaj slavlja i maskiranja u periodu poklada potječe još iz doba grčke i rimske antike. U grčkom slučaju riječ je o hedonističkoj svetkovini u čast boga Dioniza, boga plodnosti, vegetacije, veselja, žena i vina, a u drugom, o rimskim zimskim svečanostima i gozbama Saturnalijama (u čast rimskom bogu prirode, žetve, sjemena i poljodjelstva – Saturnu). Dakle, ovakve su se svetkovine priređivale u mračnom i hladnom dije-lu godine, oko doba zimskog solsticija, kada se nejakom suncu trebala pružiti podrška da odnese pobjedu nad tamom i zlom. Imajući u vidu njegovo drevno podrijetlo, ne čudi ni činjenica da se današnja rasprostranjenost karnevala u Europi manje-više poklapa s granicama staroga Rima – čak su i glasoviti (i ujedno ekonomsko i potrošački usmjereni) latinskoamerički karnevali samo posljedica europskih osvajanja (Ivan Lozica).

se to dogodilo i pokladnim običajima. Premda ih je u daljnjoj prošlosti pokušala osporiti i čak zabraniti, Crkva ih je u konačnici spremno usvojila. Tako su poklade ograničene na vrijeme koje prethodi korizmi, s početkom na blagdan Bogojavljenja ili Sveta tri kralja, 6. siječnja, u trajanju do Pepelnice, tj. Čiste srijede (koja je pomična, ovisno o datumu blagdana Uskrsa, koji se određuje prema mijenama Mjeseca) te svake godine traju različito vrijeme.

VLASTITI PEČAT

Blagdani unose u sivilo svakidašnjice boju i osobnost, a svaki narod im daje vlastiti pečat. I kod vojvođanskih Hrvata blagdan Tri kralja uzima se za početak poklada – poslijebožićnog razdoblja priredaba, zabava, svinjokolja i drugih društvenih događanja. Mnoge su se djevojke i momci na bunje-

vačkim salašima nekoć toga dana pomno spremali – djevojke najčešće šivajući nova »ruva« za polazak u ples, jer bi se toga dana »zadivojčili« i »zamomčili« (*Ante Sekulić*). Osim razdoblja od Tri kralja do Čiste srijede poklade se uže odnose i na posljednja tri dana uoči početka korizme: pokladnu nedjelju, pokladni ponedjeljak i pokladni utorak.

Premda se pridržavaju mnoštva općih obilježja pokladnog ponašanja zajedničkih s Hrvatima u ostalim krajevima – slavlje, bučenje tj. glasno druženje uz glazbu i ples, maskiranje »maškara«, obilje u hrani i piću i sl., dio vojvođanskih Hrvata – Bunjevci i Šokci, njeguju i specifičan oblik društvenog događanja tipičnog za zimsko

pljanja, jasno, dolazi od glagola »presti«. Takvo druženje bi nerijetko potrajalo cijeli dan uz pjesmu i jelo koje bi priredila domaćica. No, prelo je bio i skup djevojaka u kući jedne od njih, gdje bi prijateljice uz razgovor zimi ugodno skupa provodile vrijeme, a gdje bi također »slučajno« navraćali i momci, pa bi se zajedničko druženje ponekad nastavljalo i do kasno u noć uz gajdaše, harmonikaše ili tamburaše.

Postojala su i obiteljska kućna prela uz svečani ručak i darivanje uzvanika od strane domaćina na koja bi se okupljali članovi šire obitelji (osobito oni mlađi) kod glavarova obitelji (snahe, zetovi i unuci), obično u prvu nedjelju po obavljenoj svinjokolji,

»SKUPŠTINE« I »KOLA«

U pokladno su se vrijeme također organizirale i zabave manjih razmjera, poput tzv. »skupštine« – kućnog okupljanja mladeži oko društvenih igara i plesa – zatvorenog tipa i »kola« – kućnog skupa mladića i djevojaka u nedjeljno popodne, no, otvorenog tipa. Momačko društvo je organiziralo »Momački bal« još s početka 20. stoljeća, na koje su išle djevojke bez poziva, no sa starijim pratiljama (mamama, tetama ili strinama), uređene, u novom ruhu, povezane »atlaskim« svilenim rupcima. Bal je bio priređen obično nedjeljom u večernjim satima, uz sudjelovanje tamburaša.

vrijeme kada nije bilo velikih poljskih radova, posebice za pokladno vrijeme, a to su tzv. »prela«.

ODLIKE PRELA

Prela su potekla iz tradicionalnog hrvatskog narodnog običaja, koji se održavao u obiteljskim domovima na vojvođanskim salašima – no, s početka nije bio okarakteriziran isključivo kao zabava već kao prilika za razgovor uz zajednički rad žena uz preslicu i vreteno, a sam naziv oku-

tj. »disnotoru«. Darovi su, jasno, ovisili o gospodarskoj moći domaćina, a najčešće su uključivali rupce i rupčice. Na pojedinim obiteljskim prelima goste su zabavljali tamburaši.

Svinjokolje, one bogatije, vezane uz prela, održavale su se najviše u prvoj polovici siječnja (i bivale bi redovito popraćene bogatom trpezom za sve sudionike i nezaobilaznim krafnama, tzv. »fankima«, tipičnima za pokladno vrijeme), ali i kasnije, a poneke manje bogate i u

prosincu (Ante Sekulić). Na sam dan svinjokolje, nakon zajedničke večere, počinjalo se sa šalama i pošalicama te općim kućnim veseljem – često uz zvuke gajdi ili tamburica. No, s obzirom na pokladno vrijeme, ovo bi bio i trenutak upadanja prerusenih osoba, pod maskama tzv. »važanga«: tom prilikom često bi se muškarci preobukli u žene i obratno. Zamjena identiteta i spola također je u skladu s općom praksom sudionika karnevala kao slike »obrnuto« i »naopak« svijeta kakav, naime, vlada u doba poklada. Potonji je običaj kod bunjevačkih Hrvata u osobitoj sprezi sa svinjokoljom. No, neobična je činjenica da se običaj prerusavanja muškaraca u tzv. »važange« (kada bi se »namaškarali« u krpe, kože ili duge krznene ogrtače »opaklije«, premazali lice sa čadi i bojama te bučili s loncima i poklopcima) i ophođenje susjeda na bunjevačkim salašima i selima vrlo specifično odvijalo već nakon večere na Badnjak – što je bio uvod u pokladno vrijeme (budući da se vrijeme zabrane zabava i javnog veselja kroz Advent završavalo na Badnji dan). Ovime važange, kao ophod maskiranih pojedinaca, izlaze iz vremenskog okvira poklada u užem smislu (od Tri kralja do Pepelnice), ali se zato uklapaju u pojedine teze da su poklade zapravo nedefinirano pomično vrijeme na razmeđu dvaju ciklusa kršćanske liturgijske godine – božićnoga i uskrasnoga. Otud proizlazi i teza o dužem protezanju pokladnog vremena (po pojedinim autorima, počev čak od Nikolinja – 6. prosinca, a po nekima i Martinja – 11. studenoga) – što se u

širem smislu također poklapa i s razdobljem već spomenutog zimskog solsticija.

EVOLUCIJA PRELA

No, da se vratimo na prela kao specifičan običajni »izričaj« vojvođanskih Hrvata. S mijenama vremena evoluirao je i sam običaj. Pa je tako prvotno radno obilježje prela – predenje uz preslicu, ostalo samo u službi simbola okupljanja. Godine 1879. na Marin dan (2. veljače) održano je prvo javno prelo

»Maškare« u Golubincima

u organizaciji »Pučke kasi-ne« kao okupljanje uz priredbu s ciljem zabave i druženja. Okupljanje je nazvano »Veliko prelo«. Tako je počela tradicija koja se, premda s prekidima, i danas održava. Od druge polovice 20. stoljeća »Veliko« ili tzv. »Marinsko prelo« dobilo je i obilježje glazbene priredbe te od tada okuplja i poznate glazbene izvođače. Tradicionalno se »Veliko prelo« otvara tzv. »preljskom pismom« »Kolo igra tamburica svira« nastalom u povodu prvog Velikog prela, iz pera *Nikole Kujundžića*. Preslica je ostala samo kao slikovito sredstvo u rukama nekolicine mladih, a akcent

je stavljen isključivo na druženje uz večeru, glazbu i ples; u novije vrijeme i folklorni i dramski program te tombolu.

Po uzoru na prvo javno prelo, vremenom su nastala i druga prela: »Bunjevačko-šokačko prelo« u Somboru, »Prelo mladih« u Subotici, »Književno prelo«, župna prela (npr. u župi Isusova uskrsnuća i u župi sv. Roka u Subotici), »Šokačko prelo« u Bačkom Bregu, »Prelo« u Lemešu, »Prelo« u Đurđinu, »Malo prelo« u organizaciji

dogada u pokladnom vremenu.

TJEDAN PRED POST

Posljednji pokladni tjedan, tzv. »Debela nedilja«, osobito obiluje zabavama. Tako je na »Deb'o četvrtak« nekoć u organizaciji Katoličkog divojačkog društva iz Subotice bio priređivan »Divojački bal«. Na »Deb'o četvrtak« prema narodnom vjerovanju valja devet puta jesti, jer će onaj tko se toga bude pridržavao biti zdrav i udebljat će se, a godina će biti rodna. Na taj se dan peku krafne, koje Subotičani zovu »fanki«, Somborci »kolačići«, a u nekim drugim hrvatskim krajevima one nose zanimljiv naziv »pokladnice«. Somborke su na taj dan pekly gibanicu »debelu k'o noga«, a u Subotici se pekla »pogača«. U posljednjih desetak godina ovaj se dan i kolektivno simbolično obilježava u organizaciji Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u njihovim prostorijama u Subotici, Somboru, Sonti i Srijemskoj Mitrovici.

Valjalo se proveseliti, nasiti i napiti do Pepelnice, jer od tada počinje vrijeme pripreme za duhovno otkupljenje, koje dolazi s Uskrsom – 40 dana posta, odricanja i pokore. Okreće se potpuno novi list, a sve raskalašeno, mrsno i masno napušta se završetkom pokladnog vremena, u pokladni utorak. To je čak bilo izraženo u toj mjeri na negdašnjim bunjevačkim salašima da su domaćice u »Čistu sridu« iskuhavale i ribale posuđe kako bi ga »odmastile«, nerijetko i pranjem u pepelu – jer pokora kreće od usta (i iz usta), a upravo je tada pravo vrijeme da otpočne novo »suprotno« razdoblje.

U ZAGREBU OTVORENA IZLOŽBA DARKA VUKOVIĆA

Svjedodžba o kulturi Hrvata izvan Hrvatske

Tomislav Žigmanov, Marin Knezović, Darko Vuković, Barbara Vujanović
Mišo Munivrana i Marija Hećimović na otvorenju izložbe

Izložbu »Plakati – neplakati« otvorio je ravnatelj HMI mr. sc. *Marin Knezović*, ustvrdivši kako je ova izložba plakata Darka Vukovića vrlo bitna jer ukazuje na dio kulture Hrvata u Vojvodini koji se ne skriva od matice glavnih kulturnih tokova. Štoviše, autor je daleko od svake zatvorenosti i ograničenosti, sklon je dosjeci pa i provokaciji, no one nisu same sebi svrha već dio jedne promišljene poruke i estetskog koncepta. »U većini slučajeva kultura manjinskih skupina doživljava se kao nešto staromodno, arhaično, te se smatra da se njihov identitet može sačuvati samo putem tradicije. To, naravno, nije istina jer samo oslanjanje na tradiciju neizbježno vodi u slijepu ulicu, a samim tim i u odumiranje. Ova izložba je zato bitna jer svjedoči da i jedan moderan način bavljenja kulturom odražava identitet nacionalne zajednice te da ona nije samo prikaz umjetničkog djelovanja jednog autora, nego da služi i kao smjernica mogućeg djelovanja, jedne hrabrije i otvorenije

politike prema kulturi Hrvata izvan Hrvatske«, rekao je ravnatelj Knezović.

U ime drugog organizatora izložbe Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata govorio je ravnatelj *Tomislav Žigmanov*, izrazivši svoje veliko zadovoljstvo činjenicom da Zagrepčani mogu vidjeti dio opusa jednog Hrvata koji dolazi iz Subotice, s prostora Bačke, ali i s područja Srijema, iz Petrovaradina, rodnog mjesta *Josipa bana Jelačića*, vjerojatno najznačajnije političke

osobe s područja današnje Vojvodine, te da je ponosan što se i na taj način potvrđuje njihova spremnost da svjedoče svoju kulturu, ali i razumijevanje kulture kao prostorno pluralne afirmacije i onog stvaralaštva koji nastaje na prostoru Subotice, kao kulturnog središta gdje živi najviše Hrvata u Vojvodini, ali isto tako i na prostoru Srijema.

O umjetničkom opusu Darka Vukovića govorila je povjesničarka umjetnosti *Barbara Vujanović*, naglasivši kako autor po prvi put svoje

radove, plakate i naslovnice knjiga izlaže u Zagrebu, nakon prošlogodišnje izložbe održane u Galeriji sv. Krševana u Šibeniku, od 15. do 30. studenoga. »Dizajneri su kao umjetnici specifični jer zapravo svaki dan imaju negdje neko otvorenje izložbe svojih radova, u nekom gradu na ulici oblijepljenoj plakatima, u drugom pak u izlozima s knjigama, u samoposlugama između poredanih ambalaža, na kioscima tiskanih magazina. Dizajneri su sveprisutni svojim djelima, u umjetničkom izričaju uvijek drugačiji i neponovljivi, spretni i vješti promotori umjetnosti grafičkog dizajna te uvijek nastoje nuditi bolje, nepogrešivo i beskompromisno kritizirati loše, te su vječno u potrazi za novim idejama i kreativnim nadahnućima. Tako je i Darko Vuković sveprisutan, a u njegovim se radovima jasno uočava ravnoteža likovne kvalitete i komunikacije s publikom kroz informacije, primjerice kazališnih predstava, a bit je da plakat privuče pažnju gledatelja i ukaže na njegov sadržaj, odnosno na proizvod«, rekla je Barbara Vujanović te ustvrdila kako Vuković važi za jednog od najzapaženijih mladih grafičkih dizajnera u Srbiji, a njegovo se ime posebno vezuje za plakatni dizajn, 'najumjetničkiju' od svih dizajnerskih formi.

Otvorenje izložbe »Plakati – neplakati« moderirala je i vodila *Marija Hećimović*, voditeljica za hrvatske manjine HMI, a izložba će biti dostupna javnosti tijekom veljače i ožujka ove godine.

Zlatko Žužić

Naco Zelić, zamjenik predsjednika Udruge za potporu bačkim Hrvatima

Sve ovo što sam večeras vidio je novo i originalno. Oduševljen sam viđenim jer je svaki ovaj njegov plakat, korice knjige, osim svoje temeljne komunikacijske poruke, zapravo jedno malo umjetničko remek djelo koje dostojno prezentira kulturne dosege Hrvata u Vojvodini na jedan sasvim novi i moderan način.

dr. sc. Robert Skenderović, Hrvatski institut za povijest

Prvo moram reći da mi je drago što je gospodin Vuković imao svoju prvu izložbu u Zagrebu te se u potpunosti slažem sa povjesničarima umjetnosti koji visoko vrednuju njegov rad. Isto tako mi je drago da Hrvati u Vojvodini, a to primjer Darka Vukovića najbolje pokazuje, imaju snage i kreativnosti, da su talentirani i svestrani i da imaju što pokazati ne samo u prostoru manjinske politike nego i u daleko širem kulturnom kontekstu.

Susret predstavnika katoličkih medija

Svetom misom u kapeli Beogradske nadbiskupije započeo je susret predstavnika katoličkih medija, 24. siječnja, na blagdan Svetog Franje Saleškog. Svetu misu je predvodio mons. *Stanislav Hočevan*, nadbiskup beogradski, uz koncelebraciju prisutnih svećenika. Predavanje o važnosti medija

održao je preč. *Jakob Pfeifer*, podsjećajući na dokument II. vatikanskog sabora »Intermirifica«. Dotaknuo se i poruke Svetoga Oca za ovogodišnji Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija koji nosi naslov »Društvene mreže: vrata istine i vjere; novi prostori evangelizacije«. Nakon nazočni su podijelili svoja razmišljanja i ideje, a dogovarali su se i o suradnji prilikom proslave jubilarne godine – 1700. obljetnice od izdavanja Milanskog edikta. Susret je zaključen molitvom i druženjem oko bratskog stola.

Predstavljanje »Subotičke Danice« u Somboru

Narodno-crkveni kalendar »Subotička Danica« za 2013. godinu bit će predstavljen u Somboru u petak, 1. veljače, u Hrvatskom domu s početkom u 19 sati. O »Subotičkoj Danici« govorit će glavni urednik mons. *Stjepan Beretić*.

Proslavljeno proštenje i dan škole »Paulinum«

Na dan sv. Pavla apostola, 25. siječnja, koji je imenodavac Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu »Paulinum«, proslavljen je dan škole i proštenje sjemenišne kapele.

Svečanu svetu misu predvodio je apostolski nuncij mons. *Orlando Antonini* u zajedništvu s beogradskim nadbiskupom-metropolitom mons. *Stanislavom Hočevanom*, segedinskim biskupom mons. *Endre Gyulayem*, mons. *Josipom Miočom*, ravnateljem »Paulinuma«, i dr. *Tivadarom Feherom*. Prigodnu homiliju izrekao je apostolski nuncij na talijanskom jeziku uz prijevod na hrvatski i mađarski jezik. Na kraju mise nuncij se obratio nazočnima i dodijelio visoko vatikansko priznanje »Pro Ecclesia et Pontifice« dvojici dugogodišnjih i zaslužnih profesora gimnazije Paulinum – *Stipanu Stantiću*, profesor

zemljopisa, i *Balázsu Léneru*, profesoru matematike. Na kraju svete mise i dodjele papinskog priznanja u ime Paulinuma zahvalio se ravnatelj gimnazije i sjemeništa mons. Mioč. Uz sjemeništarce-učenike u ovom slavlju su sudjelovali profesori Biskupijske gimnazije, roditelji učenika, zatim dobročinitelji sjemeništa, predstavnici raznih institucija, direktori srednjih škola i nekih ustanova, te vjernici grada Subotice. Svojom nazočnošću slavlje su uveličali generalni konzul Republike Hrvatske *Dragan Đurić*, predsjednik Pokrajinske skupštine *István Pásztor*, pokrajinski tajnik za obrazovanje mgr. *Andor Deli*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, predstavnik Mađarskog nacionalnog vijeća *Zsolt Várkonyi*, predsjednica Izvršnog vijeća Subotice *Marija Kern Sólya*, dogradonačelnik Subotice *Blaško Stantić* i zamjenik direktora Kapitalnih ulaganja *Imre Kern*.

J. M.

Izložba fotografija u Radio Mariji

U Galeriji Radio Marije u Subotici (Matije Gupca 8) svakog radnog dana do Uskrsa može se pogledati izložba fotografija nastalih na Taizejskom hodočašću mladih u Rim. Autori fotografija izložbe, koja nosi naziv »Rim očima hodočasnika – Hodočašća povjerenja na zemlji«, su *Iveta Rajčić*, *Nikola Stantić*, *Sladana Saulić* i *Vedran Jegerić*.

Otvorenju izložbe nazočili su i apostolski nuncij *Orlando Antonini* i nadbiskup beogradski *Stanislav Hočevan*. Govoreći o ulozi Radio Marije, među ostalim, i promicanju jedinstva među kršćanima, *Orlando Antonini* podsjetio je da je prigodom otvaranja jubilarne godine Milanskog edikta 17. siječnja u Nišu sudjelovala i Katolička i Pravoslavna crkva. On je dodao da prije stotinu godina, 1913., nije bilo toga zajedništva u slavljenju Milanskog edikta.

»Iako nismo mogli doći do toga da bi s Pravoslavnom crkvom pozvali Svetog Oca da dođe u pohod ove godine, sasvim je sigurno da patrijarh Srpske pravoslavne crkve Njegova Svetost Irinej doista želi da Sveti Otac dođe, a sigurno to želi i jedan dio biskupa Srpske pravoslavne crkve. Iako sada Sveti Otac još ne može doći, učinjeni su veliki koraci da se to dogodi u budućnosti«, kazao je *Antonini*.

H. R.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 1. do 7. veljače

1. VELJAČE 1809.

Umro je franjevac *Grgur Peštalić*, doktor filozofije, spisatelj, profesor na Visokoj filozofskoj školi i gvardijan samostana u Baji. Književna djela je pisao na slovinskom ili iliričkom (hrvatskom) jeziku, a filozofska na latinskom. Među djelima na narodnom jeziku posebno mjesto pripada spjevu »Dostojna plemenate Bačke starih uspomena. Sadašnji i drugi slovinske kervi deliah slava ...« Rođen je 27. lipnja 1775.

1. VELJAČE 1846.

U Bajmoku je rođen *Bariša Matković*, svećenik, publicist i gimnazijski profesor. Pučku školu i gimnaziju završava u Subotici, filozofiju u Kalači, a bogosloviju u Rimu. Pisao je pripovijetke i poučne članke. Bio je suradnik »Bunjevačkih i šokačkih novina«, »Bunjevačke i šokačke vile«, »Nevena«, »Subotičke Danice«, i dr. Umro je 16. srpnja 1900.

1. VELJAČE 1885.

Rođen je *Isidor Milko*, poznatiji po književnom pseudonimu Baedeker, doktor pravnih znanosti, pripovjedač, publicist, esejist i memoarist, organizator književnog života u Subotici, autor petnaestak djela različitog žanra i bibliofil, čija je knjižnica opsegla preko 12.000 tomova, a pripala je subotičkoj Gradskoj knjižnici. Umro je 21. travnja 1932. godine.

2. VELJAČE 1879.

Subotička Pučka kasina je u hotelu Pešta priredila prvo Veliko bunjevačko prelo.

Ovo slavlje je utemeljeno na tradicionalnim običajima bačkih bunjevačkih Hrvata. Isprve je njegovano i razvijano u obiteljskom okruženju, ali je s vremenom izraslo u veliku, javnu narodnu zabavu. Za ovu sjajnu svetkovinu student, mladi pjesnik *Nikola Kujundžić*, spjevao je rukovet preljskih pjesama, među njima i »Kolo igra tamburica svira«. Uglazbio ju je student *Stipan Mukić*. Na početku programa prela, pjesmu je svirao zbor od 24 tamburaša.

2. VELJAČE 1935.

Pokrenuto je izlaženje časopisa za politička, kulturna i društvena pitanja »Neven«. Vlasnik, nakladnik i urednik bio je spisatelj i publicist *Joso Šokčić*. Ugašen je potkraj 1940. godine.

3. VELJAČE 1910.

Rođen je *Blaško Vojnić Hajduk*, pjesnik, publicist, bibliograf, leksikograf, dugogodišnji ravnatelj subotičke Gradske knjižnice. Uz dvije zbirke pjesama: »Pupoljci« (s *F. Bašićem* i *B. Vujkovim*) i »Kapi srca«, objavio je i djelo »Moj grad u davni – Subotica 1391. – 1941. Pet stotina pedeset godina grada«, (1971.). Umro je 24. rujna 1983. godine.

4. VELJAČE 1957.

U Stanišiću je rođen *Zoran Čota*, po struci pravnik, društveni djelatnik, nogometaš. Jedno je vrijeme bio kapetan nogometnog kluba »Radnički« u Somboru. U vrijeme rata protiv Hrvatske odbio je obuču i nosi-

ti oružje, te je osuđen na šest mjeseci zatvora. Kaznu je izdržao. Poslije toga se aktivirao u KUD »Vladimir Nazor«, te sudjelovao u vraćanju hrvatskog atributa u naziv društva. Član je uredništva lista »Miroljub«.

5. VELJAČE 1919.

Veliki župan slobodnog kraljevskog grada Subotice dr. *Stipan Matijević*, priopćio je sadržaj naredbe ministra pravde iz Beograda, u kojoj se kaže da nova država Južnih Slavena ima naziv – Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, te da se taj naziv ne smije rabiti u nekom drugom obliku.

6. VELJAČE 1938.

Na poticaj *Lajče Matkovića* u Čantaviru je osnovana »Hrvatska kulturna zajednica«, kulturno-prosvjetna udruga bačkih Hrvata. Prestala je djelovati odlukom okupatorskih vlasti, nakon priključenja »južnih krajeva« Mađarskoj, travnja 1941.

6. VELJAČE 1945.

Prema priopćenju Vojnog zapovjedništva grada u redove Narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije stupilo je oko 4.500 mladih iz Subotice i okolice.

6. VELJAČE 2006.

U teškoj prometnoj nesreći na magistralnoj cesti Subotica-Sombor poginule su četiri osobe, među njima i mr. *Lazar Ivan Krmpotić*, župnik u crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Bio je plodan spisatelj, kulturni dje-

latnik, utemeljitelj nekoliko značajnih institucija i udruga. Organizator brojnih skupova o značajnim ličnostima i događajima; 23 godine uređivao je list »Bačko klasje«. Autor dviju knjiga o umjetnosti u tehnici slame, urednik zbornika o biskupu *Ivanu Antunoviću* i dr.

7. VELJAČE 1778.

Upravitelj svih škola *Stjepan Ranić*, po drugi je put skrenuo pozornost Magistratu Subotice na potrebu sređivanja školskog pitanja sukladno odredbama zemaljskog dokumenta Ratio Educationes. Tadašnje su škole razvrstavane na: osnovne ili nacionalne, latinske/gramatikalne, akademije i fakultete.

7. VELJAČE 1904.

Na osnivačkoj skupštini »Kružoka graditeljskih majstora i obrtnika« za predsjednika je izabran glasoviti arhitekt Titus Mačković, koji je tijekom svoje plodne karijere s kraja XIX. i početkom XX. stoljeća uradio oko 400 projekata, od kojih je većina ostvarena, i time bitno pridonio izrastanju Subotice u suvremeni srednjoeuropski grad, kakvim ga danas znamo.

7. VELJAČE 1997.

Protumiloševićevski prosvjedi subotičkih studenata bivaju sve masovniji i češći, na njima sudjeluje od dvije do pet tisuća visokoškolaca, ali i drugih Subotičana – u znak solidarnosti priključuju im se čelnici Skupštine općine, brojnih udruga, radnici iz tvornica i građani.

ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Kuhanje i slamarstvo

Edita Bačić Petrekanić, dobro držeća umirovljenica vedrog duha i osmijeha, primila nas je u svom lijepo uređenom domu.

Već na samom ulazu u kuću nismo mogli ne primijetiti uredan vrt kojim se Edita s ljubavlju bavi i u kojem uživa. Pokazala nam je odmah što planira raditi na proljeće u svome vrtu.

Soba gdje boravi prepuna je slika unučadi, malenog *Martina*, kojemu su tri godine, i *Hane*, kojoj je također 3 godine. U šali nam Edita kaže kako ima blizance. Na zido-

vima primjećujemo i njene radove napravljene u tehnici slame.

Djeca su joj uposlena. Kći *Ivana* radi u »Radio Subotici« kao glavna i odgovorna urednica radija na hrvatskom jeziku. Sin *Dražen* je uposlenik u Hrvatskom nacionalnom vijeću.

U ugodnoj atmosferi tople sobe razgovaramo kako provodi dane, što radi, da li uspijeva naći vrijeme baviti se još svojim hobbijem – slamom.

»Bavim se slamom u okviru hrvatske udruge »Matija Gubec« iz Tavankuta. Jako

sam zadovoljna. *Ladislav* nam puno pomaže, piše projekte, nalazi nam poslove i svi smo prezadovoljni. Aktivnosti ima mnogo. Prošle godine smo baš puno radili. Opredijelila sam se za minijature raznih veličina. To lijepo ide u Tavankutu, u galeriji. Ima puno svijeta koji tamo odlazi da bi kupio nešto izrađeno od slame. Za Tavankut sada već mnogi znaju, te je postalo logično da tamo odlaze u kupnju. U gradu je slabija prodaja ovakve vrste darova, suvenira. Početkom siječnja se obično okupimo, *Ladislav* nam ispriča što se dešava, što su daljni planovi i tako«.

Ne krije zadovoljstvo sposobnošću *Ladislava Suknovića*, prepuna je hvale za njegov ogroman rad i zalaganje u okviru udruge.

Zanima nas što kuha, i što voli kuhati. Kako je tu organizirana, što vole njeni ukućani, uspijeva li svima ispuniti želje. Priča nam kako je sve počelo i kada je prvi puta prišla štednjaku.

»Mama mi je dospjela u bolnicu, a bila sam mala, bilo mi je deset godina. Tata me je stavio na hoklicu kod štednjaka i rekao: 'kuhaj kćeri'. Ja sam pedeset godina kuhala, pekla svake nedjelje kolače i puno toga oko kuhinje radila. Tako da danas ja kuham mojoj djeci. Ne kuham baš svaki dan. Kuham tri puta tjedno, za nas sedmero. Evo, baš sam i danas za njih kuhala. Pomažem snahi i kćeri koliko mogu«.

Što se tiče malenih, voli im darovati po čokoladicu, no, nastoji da to bude odista u

Dijelimo s vama današnji recept sa slikom!

OBLATNE IZ SNOVA

Potrebni sastojci:

- 4 jaja
- 13 žlica šećera
- 2 žlice kakaa
- 1 margarin
- 1 oblatna

Priprema:

Dobro izmiksati jaja i šećer. Ovu smjesu staviti da se kuha na laganoj vatri. Miješati dok se ne skuha krema. Suhe sastojke pomiješati, kakao i jednu žlicu šećera. U vrelo nasjecka-

malim količinama.

»Djeca kupujem male banana čokoladice, puno kupujem jabuka, inzistiram na voću. Što se tiče kolača, gledam da to bude svedeno na najmanju moguću mjeru. A i hoću ih odviknuti od slatkog, jer to nije zdravo«.

Otkriva nam da u kuhinji ima poduži popis jela koje kombinira.

»Imam popis za dvadeset dana i gledam što ću kuhati. Prema tome i nabavljam potrebne namirnice. Rijetko kuham juhu. Obično gledam da jedno jelo sadrži sve. Za četvero odraslih ljudi treba uskladiti jelovnik, za djecu nije problem. Moram gledati da svatko voli to što skuham,

Piše i uređuje: Branka Dulić

ti margarin i dodati suhe sastojke, pomiješati i mazati listove oblatni dok je vrelo. Na svaki list ide 12 žlica kreme. Kad završimo, prekrijemo čistim ručnikom i na to stavimo nešto teško. Nakon 15 minuta može se služiti.

TJESTENINA S GLJIVAMA

Potrebni sastojci:

2-3 glavice luka

400 g gljiva

½ kg bijelog mljevenog pilećeg mesa

750 g makarona ili neke druge tjestenine

origano, peršin, bijeli papar,

kulinat

Priprema:

Meso i luk pirjati te dodati gljive i začine. Kad je dobro pirjano ukloniti s vatre. Skuhati tjesteninu prema gore navedenim uputama. Po želji, posuti sirom.

da se to može nositi. Pravim klasična jela, ali, na primjer, jako volimo jela s gljivama. Svakog mjeseca bar jedanput

pravimo špagete, to obožavamo. Kupus nam je također na meniju – salate od kupusa, slatki kupus, kupus s rajčicom i tako, Kuham paprikaše, meso pirjam na puno luka. Volim jela s puno luka. Luk je namirnica koju baš puno koristim u kuhinji. Koliko je to moguće, gledam izbjeći pečenje, no i ako pečem nastojim da je to na što manje ulja, što laganije.

Kako se razgovor bližio kraju niti jednog trena nismo primijetili umor na Editinom licu. Danas je bio njen dan za kuhanje i još su tu bile neke prijedpodnevne obveze. Za kraj smo je zamolili da podijeli s nama neke recepte, što najčešće pravi sebi i svojoj obitelji. Dobili smo upute kako skuhati dobru tjesteninu.

Editin recept za dobru tjesteninu, ili kako skuhati dobru tjesteninu »al dente«!

»Staviti da provri voda i sol. Voda mora biti tri, četiri prsta iznad tjestenine koja se kuha. Tjesteninu stavimo u ključalu vodu. Kad vidimo da jako vrije, smanjimo vatru i kuhamo minutu, dvije poklopljeno. Kad tjestenina upije vodu

(ako nije dosta može se dodati vrela voda) procijedimo je. Nalijem 'dobru' litru hladne vode preko tijesta jer se onda tijesto skupi, ne bude gnječavo, 'ugrubi' se. Obvezno

s hladnom vodom prelići, da izađe brašno, da se ispere. Na procijeđenu tjesteninu stavi se ulje, ja često stavim komad margarina, daje aromu.

HGU »FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA«

ZA SVE LJUBITELJE TAMBURAŠKE GLAZBE

ORGANIZIRA

**I. VELIKO
TAMBURAŠKO PRELO**

KOJE ĆE SE ODRŽATI 2. II. 2013. GODINE
U RESTORANU KTC SUBOTICA S POČETKOM U 20 SATI

GOSTE ĆE ZABAVLJATI:

TS "RINGŠPIL" IZ HRVATSKE
ANSAMBL "HAJO" IZ SUBOTICE
TS "KLASOV" IZ SUBOTICE

CIJENA ULAZNICE
S VEČEROM I PIĆEM JE 2000 DINARA
REZERVACIJE SE MOGU IZVRŠITI
NA TELEFON 065 503 6888

POLIKLINIKA

Jejene Čović 28, 24000 Subotica, www.badaawi-su.com, poliklinika@badaawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badaawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

UKLUČIMO SE U PROJEKT »BUNJEVAČKI PUT KRIŽA«

Izložba fotografija, knjiga i obnova križeva

Tradicionalna i u puku veoma omiljena pobožnost Puta križa dobit će i svoju bunjevačku inačicu. Ona će biti realizirana u projektu »Bunjevački Put križa« u koji će se moći uključiti svi koji žele pridonijeti oživljavanju bogatog vjerskog i kulturnog naslijeđa vezanog uz korizmu. Pridržavajući se stroge forme ove pobožnosti, posve vjeran teološkim sastavnicama, Tomislav Žigmanov je s unosom etnografskih, krajolikih i povijesnih sadržaja bunjevačkih Hrvata sačinio »Bunjevački Put križa« koji će biti tiskan u vidu samostalne publikacije.

Aktivnosti u okviru projekta »Bunjevački Put križa« počinju na Čistu srijedu, 13. veljače, s početkom u 17 sati, u crkvi sv. Jurja u Subotici gdje će biti otvorenje izložbe pod nazivom »Bunjevački putovi križova«. Na izložbi će biti izložene fotografije križeva krajputaša *Augustina Jurige*, snimljenih u okolini Subotice, a nakon toga će biti moljen »Bunjevački Put križa« autora Tomislava Žigmanova, na bunjevačkoj ikavici.

Ovom prigodom početak će velika akcija u Godini vjere – obnova naših križeva krajputaša za što će se prikupljati novac pretplatom za molitvenik i dragovoljnim priložima. U 2013. godini planira se obnoviti Kopilovićev križ na Somborskom putu, poslije Male Bosne, i raspelo na Kalvariji u Bajmaku.

Medijski pokrovitelji izložbe i svih aktivnosti vezanih uz projekt »Bunjevački put križa« su katolički mjesečnik »Zvonik«, »Hrvatska riječ« i Radio Marija Srbije.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrčka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Kakvi nogometaši takvi i suci

Pred čitateljem je još jedan djelić bogate prošlosti sonćanskih Šokaca, djelić kojega čuva prašnjavi album obitelji Andrašić. U obiteljskoj kući danas živi samo baka Marica, nestrpljivo iščekujući bilo koga tko bi joj prekratio duge, samačke dane. U tom čekanju često u ruke uzima stari album i prelistava ga.

»Sinovi imaju svoje obitelji, stariji živi u blizini, pa me on i njegovi obidu svakodnevno, mlađi je daleko pa se rijetko vidamo. Moj se dida već dvije i pol godine druži s anđelima, pa su mi ostale samo fotografije. Često ih gledam, prisjetim se zabilježenih lijepih vremena i događaja«, kaže baka Marica. Ova fotografija stara je oko pola stoljeća, baka Marica se ne sjeća točne godine nastanka. Zna samo kako je, pred velikim brojem gledatelja, u Sonti odigrana jedna neobična nogometna utakmica. Na fotografiji su tri negdašnja vratara Dinama iz Sonte. Prvi s lijeva je *Mata Andrašić*, u sredini je legenda sonćanskog nogometa slavni vratar *Stipan Mrvičin*, desno je njegov nasljednik u Dinamovoj crnoj ili žutoj majici s brojem 1 *Mića Orlić*. Sva trojica danas igraju neke nebeske utakmice.

MATA

Mata Andrašić, kovač, potkivač, u slobodnom vremenu, kojega nikada nije imao, vatrogasac, kulturnjak, nogometaš, bio je vratarska pričuva sonćanskih plavih. Godinama je strpljivo trenirao, ali osim na nekoliko prijateljskih utakmica, bio je vječiti drugi.

STIPAN

Stipan Mrvičin, po zvanju pekar, poslije teške ozljede administrativni radnik, u veterinarskoj stanici u Sonti profesionalno, a u Dinamu godinama volonterski. Rođen je u Bačkom Monoštoru. U Sontu ga je doveo nogomet. Prije dolaska vratarsko je ime gradio u Somboru, Prištini, Prigrevici, a u vrijeme II. svjetskog rata branio je i u jednom mađarskom drugoligašu. Bila su mu širom otvorena i vrata slavnog zagre-

bačkog imenjaka, no zbog iskrene ljubavi prema kasnijoj životnoj suputnici *Antoniji*, odnosno njegovoj *Mici*, koja nikako nije htjela, kako je rekla, u neizvjesnost, ostao je na ovim prostorima. Sonćani su ga prihvatili otvorena srca, ali mu njegovi Monoštorci nikada nisu oprostili ovaj transfer. I tešku ozljedu, koja ga je zauvijek odvojila od travnjaka, ali mu i ozbiljno ugrozila život, »zaradio« je 1951. godine na međusobnoj kup-utakmici u oduvijek i zauvijek beskompromisnom

šokačkom derbiju. Svoje posljednje godine proživio je u Apatinu, gdje je i umro, nekoliko mjeseci prije nego je napunio 93 godine.

MICA

Mića Orlić, jedan od njegovih vratarskih učenika i nasljednika bio je veliki šeret, a sa svojom košarkaškom visinom, uz težinu od oko 110 kg i pravi kolos među vratnicama. U Bačku su ga dovezli vlakovi bez voznog reda, a u Sontu njegova profesija. Plaću je zarađivao u »Elektrovovodini«. U svojim pošalicama bio je nemilosrdan i prema sebi i prema drugima, a pratio bi ih zaraznim, grohotnim smijehom. »Samo me se čuvajte, čak i na treninzima. Ljudi kažu kako su električari pomalo 'munjeni', a isto govore i za vratare. Znači, ja sam 'munjen' na kvadrat, pa za svoje postupke ne odgovaram«, govorio bi suigračima uz špricere poslije utakmica. Žive još jedino na starim fotografijama i u srcima svojih najbližih. »Kad god bacim pogled na ovu fotografiju, prisjetim se jedne urnebesne utakmice u našoj Sonti. Uz neizbježne špricere dogovoren je susret debelih i mršavih. Vaganje je bilo spektakularno, 16 igrača debelih težilo je skoro dvije tone, a isti broj mršavih skoro dva i pol puta manje. No, spektakl ne bi bio cjelovit, da se u ambijent nisu uklopili i arbitri. Izbor je pao na tri umirovljena vratara, a inicijativa mojega Mate bila je da suci budu upravo ovako odjeveni i da glavni, umjesto u pištaljku, puše u trubu. Godinu dana kasnije otišli su i korak dalje, pa je glavni arbitar jahao magarca, no tu fotografiju nemam«, završava priču baka Marica.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

PO PETI PUT U GRADSKOJ KNJIŽNICI

KVIZ »ČITAM I SKITAM«

Ali, krenimo od početka.

Što je kviz za poticanje čitanja?

Kviz za poticanje čitanja je akcija kojom Gradska knjižnica želi knjigu vratiti mladim čitateljima, a čitatelje knjižnici. Akcija se provodi na trima službenim jezicima Grada Subotice: srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Drugi je cilj masovni odaziv učenika uz suvremeni pristup knjizi.

Mjesto i vrijeme odvijanja

Kviz se organizira u veljači i ožujku na Dječjem odjelu Gradske knjižnice i u svim gradskim i prigradskim ograncima.

Sudionici programa

U kvizu sudjeluju učenici osnovnih škola Grada Subotice, članovi Gradske knjižnice.

Ukoliko netko nije član Gradske knjižnice, može se učlaniti tijekom trajanja kviza po promidžbenoj cijeni od 300 dinara.

Način provedbe kviza

Sudionici u kvizu su članovi Gradske knjižnice koji trebaju pročitati knjige i popuniti on-line upitnik na internetskoj stranici subiblioteka.rs. Potražite rubriku Kviz »čitam i skitam« gdje ćete doznati i više detalja, a istodobno i pronaći on-line upitnik. Upitnici se šalju najkasnije do 31. 3. 2013. Svaki član može samo jednom popuniti upitnik.

Dragi moji veliki i mali čitatelji Hrckovih stranica, s velikom vam radošću javljam veliku vijest: danas je 1. veljače, što znači da DANAS počinje kviz za poticanje čitanja »Čitam i skitam«.

Često sam bila u prigodi odgovarati na pitanja: Kada će početi kviz? Gdje ćemo ove godine putovati? Hoće li biti on-line upitnik kako ste najavljivali? Evo, došao je trenutak da vas sve obradujem i upoznam sa svim detaljima.

Gradska knjižnica veliku pozornost posvećuje svojim najmlađim čitateljima organizirajući im razne programe, kupujući im nove naslove, ali i uređujući im prostor da se ugodno osjećaju u njemu. Svakako rado osluškuje želje svojih korisnika i želeći da ide u korak s njihovim zahtjevima i zahtjevima suvremenog svijeta odlučila se ove godine unaprijediti svoj kviz, zamjenjujući stare papirne upitnike suvremenim on-line upitnikom.

U PETAK X. HRCKOV MASKENBAL

Pripremite MASKE!!!

Odbrojavanje je počelo. Sutra, pa nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak i konačno sljedećeg tjedna u petak, 8. veljače, Hrckov je maskenbal i to jubilarni, deseti po redu. Točno u 17 sati u restoranu KTC-a očekuje vas Hrcko osobno s obiljem dobrog programa koji jamči pravi tulum za pamćenje. Stoga, ne gubite ni trena. Ukoliko još niste osmislili kostim požurite, a ako već jeste osmislite vaš nastup, jer on je jednako bitan kao i sam kostim.

Iz pouzdanih izvora znam kako ovo neće biti običan maskenbal, jer pripreme su već u samoj završnici, a iz NIU »Hrvatska riječ« najavljuju neka iznenađenja. Ipak je ovo deseti maskenbal, a nedavno nam je izišao i 100. broj Hrcka. To su dovoljno dobri razlozi da se provešemo SKUPA.

Ponavljam još jednom, ne zaboravite. U petak, 8. veljače u 17 sati, u restoranu KTC-a X. Hrckov maskenbal. Dođite u dobrom raspoloženju i očekujte ludi tulum. Čekamo Vas!!!

Izvlačenje nagrada

Svi ispravno popunjeni upitnici bit će uključeni u izvlačenje koje će biti organizirano na završnoj svečanosti priređenoj 2. travnja na Međunarodni dan dječje knjige. **Svaki sudionik kviza može osvojiti jednu od 100 nagrada.**

Popis nagrađenih učenika

Popis nagrađenih učenika bit će objavljen u svim subotičkim medijima i školama te dostupan na dječjem odjelu i na internetskoj stranici: subiblioteka.rs

Tema kviza

Ove godine pitanja su identična za sve učenike bez obzira koji su razred ili na kojem jeziku pohađaju nastavu, a posvećena su braći Grimm i njihovim bajkama. Razlog je više nego bitan. Naime, 20. prosinca 1812. godine bilo je 200 godina od prvog izdanja bajki braće Grimm te je tada u cijelom svijetu brojnim aktivnostima i programa započelo obilježavanje Godine braće Grimm.

Subotička Gradska knjižnica se također željela uključiti u ovaj značajni jubilej pa je i cijeli kviz »Čitam i skitam« posvetila braći Grimm, Jacobu (1785.-1863.) i Wilhelmu (1786.-1859.), kao i bajkama po kojima su poznati u svijetu.

Vjerujem da gotovo nema djeteta koje nije odraslo na bajkama koje su zabilježila ova dva brata, stoga sam sigurna da ćete uživati ponovno čitajući njihova djela i rješavajući Kviz, a možda i nešto novo saznate. No, za sada je ovo dovoljno. U kratkim crtama ovo su najbitniji detalji vezani za ovogodišnji kviz »Čitam i skitam« ali detaljnije pročitajte u sljedećem broju podlistka »Hrcko«.

I ne zaboravite otići u Gradsku knjižnicu ili neki od njenih ogranaka.

Kreativne radionice u Gradskoj knjižnici 9. veljače

Draga djeco, ne zaboravite na redovite kreativne radionice u Gradskoj knjižnici.

Princip kreativnih radionica u Gradskoj knjižnici bit će isti kao i prošle godine. Jednom mjesečno, točnije uvijek u drugu subotu u mjesecu, Dječji odjel organizira po dvije kreativne radionice za djecu školske dobi. Naravno svaki puta s drugom temom i tehnikom rada.

U veljači kreativne radionice za djecu bit će održane u subotu, 9. veljače. Početak prve radionice je u 9, a sljedeće u 11 sati. Istodobno si možete posuditi i neku dobru knjigu za čitanje.

Kako je broj sudionika u radionici ograničen, na vrijeme rezervirajte svoje mjesto pozivom na broj 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu. Cijena je nepromijenjena i iznosi 150 dinara, a ono što napravite, vaš uradak, nosite sa sobom kući.

**PETAK
1.2.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Generalna špica (zastava)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dokumentarna serija
10:46 Vijesti iz kulture
10:56 Skica za portret (R)
11:11 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
11:33 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:33 Prkosna ljubav, telenovela
13:16 Dr. Oz 2, talk-show
13:58 Jelovnici izgubljenog vremena: Afrodite riblje strasti (R)
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Drugo mišljenje
15:04 Znanstvena petica
15:34 Inspektor Vinko, dramska serija
16:29 Skica za portret (R)
17:35 Naši i Vaši 2, humoristična serija (R)
18:19 Iza ekrana
18:51 manjinski MOZAIK: Mehmed od sevdaha
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Tko pjeva zlo ne misli, hrvatski film
21:41 Počivali u miru, serija
22:30 Dnevnik 3
22:50 Vijesti iz kulture
23:07 Veliki Lebowski, američko-britanski film
01:01 Duga, američki film (R)
02:39 Inspektor Thorne: Plašljivo, mini-serija
04:38 Dr. Oz 2, talk-show
05:18 Skica za portret (R)
05:35 Znanstvena petica

05:30 Amerika: Pogled odozgo - New York, dokumentarna serija
06:18 Prkosna ljubav, telenovela
06:59 Mala TV:
--- TV vrtić: Policajac Tugomir (R)
--- Fleks: Nestala sjena, crtani film
--- Baltazar: O mišu i

satovima, crtani film
07:30 Vesele trojke, crtana serija
07:56 Teletubbies, animirana serija
08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:42 Rimske tajne 1, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: Pazi, snima se!
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Duga, američki film (R)
12:23 Jelovnici izgubljenog vremena: Hlapovi viteška srca (R)
12:46 Mala TV:
--- TV vrtić: Policajac Tugomir (R)
--- Fleks: Nestala sjena, crtani film
--- Baltazar: O mišu i satovima, crtani film
13:16 Briljanteen
14:00 Tenis, Davis cup: Italija - Hrvatska, prijenos
19:00 Hokej, EBEL liga: Medveščak - ?, prijenos
21:27 Knjiga ili život
21:53 Opera box
22:23 Stephen Kovacevich i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja
23:06 Inspektor Thorne: Plašljivo, mini-serija
01:06 Retrovizor: Dr. House 7, serija (R)
01:48 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija (R)
02:41 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija (R)
03:06 Noćni glazbeni program

6:30 Zauvijek susjedi, serija
6:55 Pinky i Mozgalo, crtana serija
7:20 Speed Racer, crtana serija
7:45 TV izlog
8:00 Suze Bospora, serija
9:05 TV izlog
9:20 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:30 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:30 TV izlog
11:45 Ninja ratnici, serija R
12:15 In magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Sila, serija R
15:00 Walker, teksaški rendžer
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
21:30 Ulični tango, igrani film
23:45 John Q, igrani film
1:55 Marie Antoinette,

igrani film
4:00 Ezo TV, tarot show
5:30 Dnevnik Nove TV R
6:20 In magazin R
06:55 Kraj programa
06.25 RTL Danas, (R)
07.05 Ruža vjetrova, serija (R)
07.50 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
08.20 Moji džepni ljubimci, animirana serija
08.35 Yu-Gi-Oh!, animirana serija
09.00 Virus attack, animirana serija
09.10 TV prodaja
09.30 Flashpoint, akcijska serija (R)
10.20 Flashpoint, akcijska serija (R)
11.15 TV prodaja
11.35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12.00 Krv nije voda, serija (R)
12.55 TV prodaja
13.10 Ruža vjetrova, serija (R)
14.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.10 Flashpoint, serija
16.00 Flashpoint, serija
16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Tesna koža, igrani film, komedija
21.45 Povratak - TV premijera, igrani film, kriminalistički
23.20 Nepozvani - TV premijera, film, horor
00.55 Velika gužva u Bronxu, film, akcijska komedija
02.30 RTL Danas, (R)
03.10 Kraj programa

**SUBOTA
2.2.2013.**

06:05 Drugo mišljenje (R)
06:35 Najava programa
06:55 Knjiga ili život
07:20 Iza ekrana
07:50 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Taza, Cochiseov sin - američki film
09:25 Otvoreno more, dokumentarni film
10:20 Kućni ljubimci
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Normalan život, emisija

12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija za branitelje
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma, multinacionalni magazin
14:35 Eko zona
15:05 Reporteri
16:05 Smrt oceana?, doku mentarni film
17:15 Znanstvene vijesti
17:20 Kulturna baština
17:35 Na Riječkom karnevalu, emisija pučke i predajne kulture (2. dio)
18:05 Lijepom našom: Kaštela
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Pravila privlačnosti, američki film (R)
21:50 Dnevnik 3
22:10 Vijesti iz kulture
22:35 Scott i Bailey 1, serija
00:15 Filmski maraton: Zmija i duga, američki film (R)
01:50 Filmski maraton: Taza, Cochiseov sin - američki film
03:05 Smrt oceana?, dokumentarni film
03:55 Reprizni program

04:40 Najava programa
04:45 Spektar, unutrašnje politički magazin
05:30 Amerika: Pogled odozgo, dok.serija
06:15 Crtana serija
06:30 Moj mali planet, crtana serija
06:35 Hamtaro, crtana serija
07:00 Merlin 3, serija za djecu i mlade
07:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 3, serija
09:00 Crtana serija
09:15 Mala TV:
--- TV vrtić: Karneval vještica
--- Danica i pjetlić
--- Tonko, Zvonko i prijatelji
--- Brlóg: Zimski san
09:45 Teletubbies, animirana serija
10:15 Pismo za kralja, nizozemski film za djecu
12:05 Morski ljudi, američki film
14:10 Rukometni Kup kupova: Podravka - Vaci, prijenos
16:00 Tenis, Davis cup: Italija - Hrvatska, prijenos
19:00 Pozitivno
19:30 Glamurozne slastice 2, dokumentarna serija
20:00 Koniec Rosji, dokumentarni film
21:15 Dečko koji obećava, srpski film

22:50 Peti dan, talk show (R)
23:50 Retrovizor: Dr. House 7, serija
00:35 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
01:20 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija
01:50 Noćni glazbeni program

06:45 Zauvijek susjedi, serija R
07:45 TV Izlog
08:00 Angie, serija 2/10
08:30 Gormiti, crtana serija R
08:55 Pokemoni, crtana serija R
09:20 Pokemoni, crtana serija
09:45 Winx Club, crtana serija R
10:10 Power Rangers Samurai, serija R
10:35 Larin izbor, serija R
12:35 Crni Talijan, igrani film
14:15 John Q, igrani film R
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, informativni magazin R
17:50 Lud, zburjen, normalan, serija R
18:25 Lud, zburjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Otmica metroa 123, igrani film
22:10 Marker, igrani film
00:15 Pretjerana sila, igrani film
01:50 Otmica metroa 123, igrani film R
03:40 Ezo TV, tarot show
05:10 Okusi Hrvatske
05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 Kraj programa

05.55 RTL Danas, (R)
06.30 Bibin svijet, humoristična serija
07.30 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
07.55 Yu-Gi-Oh!, (R)
08.40 Virus attack
09.00 TV prodaja
09.15 Učilica, kviz za djecu
10.55 Na prvi pogled, film, kriminalistička drama
11.30 TV prodaja
12.40 TV prodaja
12.55 Crna ovca, igrani film, komedija
14.35 Rat među nevjestama, igrani film, romantična komedija
16.15 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
17.20 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija
17.55 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija
18.30 RTL Danas

19.10 Galileo, emisija
20.00 Zvezdane staze - TV premijera, igrani film, znanstveno-fantastični
22.20 Čuvari - TV premijera, film, znanstveno-fantastični/ akcijski
01.45 Ponovljene namjere, kriminalistički
03.05 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

NEDJELJA 3.2.2013.

HRT 1
06:55 Najava programa
07:15 Duhovni izazovi
07:50 Zlatna kinoteka: Izgubljeni horizont, američki film (R)
10:05 ni DA ni NE
10:55 Vijesti iz kulture
11:10 Ubojstvo, napisala je (9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 4, serija
16:30 Vrtlarica
17:15 Old Surehand, njemačko-hrvatski film
18:45 Građani na Cvjetnom trgu, dokumentarni film
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 6/45
20:15 Sve u 7!, kviz
21:15 Stipe u gostima 5, humoristična serija
21:55 Damin gambit, talk show
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Počivali u miru, serija
00:05 Old Surehand, njemačko-hrvatski film
01:35 Strani igrani film
03:25 Ubojstvo, napisala je (9) - serija
04:10 Jelovnici izgubljenog vremena
04:30 Divlji u srcu 4, serija
05:20 Sve u 7!, kviz

06:15 Najava programa
06:20 Veterani mira, emisija za branitelje
07:05 Normalan život, emisija o obitelji
07:55 Moomini, crtana serija
08:20 Gradić Wakkaville, crtana serija
08:45 Cecilia Bartoli i Berlinska filharmonija pod ravnanjem Simona Rattlea

09:50 Biblija
10:00 Dubrovnik: Festa sv. Vlaha, prijenos mise
11:50 Odluke, američki film
14:00 Tenis, Davis cup: Italija - Hrvatska, prijenos
18:30 Domaći dokumentarni film
19:30 Glamurozne slastice 2, dokumentarna serija
20:00 Operacija Valkira, američki film
22:00 Ciklus kulturnih filmova: Dvanaest majmuna, američki film
00:05 In Music Festival - Jarun: Human Woman
01:20 Retrovizor: Dr. House 7, serija
02:02 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:52 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija
03:22 Noćni glazbeni program

06:25 In magazin R
07:00 Zauvijek susjedi, serija R
07:30 TV Izlog
07:45 Angie, serija 3/10
08:15 Gormiti, crtana serija
08:40 Pokemoni, crtana serija R
09:05 Pokemoni, crtana serija
09:30 Winx Club, crtana serija
09:55 Power Rangers Samurai, serija
10:20 Larin izbor, serija R
12:20 Austin Powers u Goldmemberu, igrani film
14:10 Batman i Robin, igrani film
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
17:55 Nad lipom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Ulični tango, igrani film
00:15 Umorstvo u bazi Presidio, igrani film
02:00 Batman i Robin, igrani film R
04:00 Savršena nevjesta, serija
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Kraj programa

06:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:40 Bibin svijet, humoristična serija (R)
07:10 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
07:35 Yu-Gi-Oh!, animirana serija (R)
08:50 Virus attack, animirani film

HRT1 01.02.2013. 20:10 Tko pjeva zlo ne misli, hrvatski film

Devetogodišnji Perica piše dnevnik nadajući se da će ga za tisuću godina pronaći znanstvenici i da će postati znamenito povijesno svjedočanstvo. U njemu on potanko opisuje događaje koji su se dogodili u tjedan dana tijekom ljetnih praznika: prilikom izleta u Samobor s mamom, tatom i tetom Minom upoznali su se sa zanimljivim, elegantnim čovjekom, g. Fulirom koji ih je fotografirao. Već sljedećega dana on ih je posjetio poklonivši im fotografije, sprijateljujući se s tatom. Od tada on će stalno k njima navraćati, a tata će početi kovati lukavi plan: vidjevši u novome znanu dobru partiju za supručinu neudanu sestru, odlučit će ih spojiti...
"Tko pjeva zlo ne misli" (1970) svoju popularnost duguje izvr-

noj režiji Kreše Golika (Imam dvije mame i dva tate, Ljubica), izvršnom glumačkom odabiru (od kojih se najviše ističe Relja Bašić, kojega je uloga markantnog Fulira obilježila za cijeli život), nizu popularnih hrvatskih pjesama (Marijana, Fala, Kak taubeka dva) i sjajnom, detaljnom prikazu života u predratnom Zagrebu (film je uglavnom sniman na autentičnim lokacijama po Gornjem gradu, Samoboru, Maksimiru, Savi). Redatelj filma nagrađen je Brončanom arenom u Puli 1971. godine.

"Tko pjeva zlo ne misli" najbolji je i najpopularniji hrvatski film.

Uloge: Franjo Majetić (Franjo Šafranek), Mirjana Bohanec (Ana Šafranek), Mia Oremović (teta Mina), Relja Bašić (Ernest Fulir), Tomislav Žganec (Perica), Vida Jerman (gospošica Marijana), Riki Brzeska (Snidaršić)

Scenarij: Krešo Golik (prema romanu Vjekoslava Majera)
Redatelj: Krešo Golik

09:05 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
09:55 TV prodaja
10:10 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
11:30 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:05 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:40 TV prodaja
12:55 Pas vatrogasac, igrani film, obiteljska akcijska komedija
14:50 Zvezdane staze, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
17:10 Bibin svijet, humoristična serija (R)
17:45 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20:00 Sulejman Velikanstveni, povijesna dramska serija
21:35 CSI: Miami, serija
22:25 CSI: Miami, serija
23:15 CSI: Miami, serija
00:05 Ponovljene namjere, kriminalistički (R)
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:00 Kraj programa

PONEDJELJAK 4.2.2013.

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Amerika: Pogled

09:05 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
09:55 TV prodaja
10:10 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
11:30 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:05 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:40 TV prodaja
12:55 Pas vatrogasac, igrani film, obiteljska akcijska komedija
14:50 Zvezdane staze, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
17:10 Bibin svijet, humoristična serija (R)
17:45 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20:00 Sulejman Velikanstveni, povijesna dramska serija
21:35 CSI: Miami, serija
22:25 CSI: Miami, serija
23:15 CSI: Miami, serija
00:05 Ponovljene namjere, kriminalistički (R)
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:00 Kraj programa

06:13 Najava programa
06:18 Prkosna ljubav
07:03 Mala TV:
07:33 Vesele trojke
07:58 Teletubbies

08:23 Život s Derekom 3
08:45 Rimske tajne 1, serija
09:10 Školski sat: Djeca pod nadzorom
10:00 Pjesme Podravine i snimka 1. večeri
11:15 Strani igrani film
12:40 Lijepom našom: Kaštela
13:40 Životinjska farma, američki igrano-animirani film
15:10 Školski sat: Djeca pod nadzorom
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Generacija Y: Drugi i drugačiji
17:10 Mala TV:
17:45 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, emisija
17:55 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
20:00 Jane Eyre, američko-britanski film
22:00 Otac i sin, serija
22:45 Zločinački umovi 6
23:30 Dva i pol muškarca 8
23:50 Eureka 4, serija
00:35 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, snimka 2. meča
02:35 Noćni glazbeni program

06:20 Ninja ratnici, serija R
06:45 Pinky i Mozgalo
07:10 Monsuno, crtana serija
07:35 TV izlog
07:50 Suze Bospora, serija
09:25 TV izlog
09:40 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:35 TV izlog
11:50 In magazin vikend R
12:40 Sila, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija

17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Dinamit Jackson, film
01:00 Austin Powers u Goldmemberu, film R
02:40 Sheena, kraljica džungle, serija
03:30 Ezo TV, tarot show
04:30 Dnevnik Nove TV R
05:20 In magazin vikend R
05:55 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
07:10 Ben 10: Ultimate Alien
07:35 Moji džepni ljubimci
07:50 Yu-Gi-Oh!
08:15 Virus attack
08:30 Flashpoint, serija (R)
09:25 Flashpoint, serija (R)
10:15 TV prodaja
10:30 RTL Extra Magazin
11:20 TV prodaja
11:35 Krv nije voda, serija (R)
12:30 Ruža vjetrova, serija (R)
13:20 TV prodaja
13:35 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Dolazak, serija
23:10 Dolazak, serija
00:00 CSI: Miami, serija (R)
00:50 CSI: Miami, serija (R)
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 CSI: Miami, serija (R)
03:30 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

UTORAK 5.2.2013.

06:10 Znanstvena petica (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
10:50 Vijesti iz kulture
11:00 Skica za portret
11:10 Novi dom, novi život - dokumentarna serija

11:32 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 2, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Među nama
15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj
15:35 Inspektor Vinko, serija
17:45 Kazalište u kući, serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Druga strana medalje (R)
22:50 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:30 Staten Island, američki film
01:05 Kad srce progovori, američki film (R)
02:35 Odvjetnička elita, serija
03:20 Eureka 4, serija
04:05 Dr. Oz 2, talk-show
04:50 Reprizni program

05:28 Najava programa
05:33 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
06:18 Prkosna ljubav
07:03 Mala TV:
07:33 Vesele trojke, crtana serija
07:58 Teletubbies, animirana serija
08:23 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:45 Rimske tajne 1, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: Mentalne mape - pisanje sastavka
--:-- Navrh jezika: Maska
09:55 Hit show Marka Tolje
10:55 Schlading: SP u alpskom skijanju - superG (Ž), prijenos
12:50 Na rubu znanosti
13:40 Kad srce progovori, američki film (R)
15:10 Školski sat: Mentalne mape - pisanje sastavka
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Mala TV:
17:05 Schlading: SP u alpskom skijanju - superG (Ž), snimka
17:45 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, emisija
17:55 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
20:00 Kakvi frajeri!, američki film
21:30 Odvjetnička elita, serija
22:15 Zločinački umovi 6, serija
23:00 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija

23:25 Eureka 4, serija
00:10 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, snimka 2. meča
02:10 Noćni glazbeni program

06:00 Ninja ratnici, serija R
06:30 Pinky i Mozgalo
06:55 Monsuno, crtana serija
07:20 TV izlog
07:35 Suze Bospora, serija
08:25 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
10:35 In magazin R
11:25 TV izlog
11:40 Larin izbor, serija R
12:10 Sila, serija R
14:00 Walker, teksaški rendžer
15:00 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Europski žigolo, film
00:55 Dinamit Jackson, igrani film R
02:35 Sheena, kraljica džungle, serija
03:25 Ezo TV, tarot show
04:25 Dnevnik Nove TV R
05:15 In magazin R
05:50 Kraj programa

06:30 RTL Danas, (R)
07:10 Ruža vjetrova, serija (R)
07:55 Ben 10: Ultimate Alien
08:20 Moji džepni ljubimci
08:40 Yu-Gi-Oh!
09:00 Virus attack, (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Flashpoint, serija (R)
10:25 Flashpoint, serija (R)
11:15 TV prodaja
11:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:00 Krv nije voda, serija (R)
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:05 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Dečko moje djevojke - TV premijera, film, romantična komedija

23:55 Dolazak, serija (R)
00:45 Dolazak, serija (R)
01:35 Astro show, emisija uživo
02:35 RTL Danas, (R)
03:10 Kraj programa

SRIJEDA 6.2.2013.

06:10 Među nama
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
11:31 Novi dom, novi život
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz 2, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Riječ i život: Komu se događa deložacija?, religijski program
15:05 Indeks, emisija o školstvu
15:35 Inspektor Vinko, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
21:10 Globalno sijelo
21:40 Horizonti, vanjsko politički magazin
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Drugi format
00:05 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
00:25 Izlazak iz zatvora, američki film (R)
01:55 Eureka 4, serija
02:40 Dr. Oz 2, talk-show
03:25 Reprizni program
04:40 Drugi format
05:25 Reprizni program

05:20 Najava programa
05:25 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 3
08:45 Rimske tajne 1, serija
09:10 Školski sat: Umjetnost

iz otpada
10:00 Reprizni program
10:30 SP u alpskom skijanju - emisija
10:55 Schlading: SP u alpskom skijanju - superG (M), prijenos
12:00 SP u alpskom skijanju - emisija
12:30 Izlazak iz zatvora, američki film
14:00 Reprizni program
14:30 Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Republika Koreja, emisija
14:55 London: Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Republika Koreja, prijenos
16:50 Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Republika Koreja, emisija
17:15 Schlading: SP u alpskom skijanju - superG (M), snimka
17:45 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, emisija
17:55 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
20:00 Taxi, francuski film
21:30 Zločinački umovi 6
22:15 Eureka 4, serija
23:00 London: Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Republika Koreja, snimka
00:00 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, snimka 2. meča
02:00 Noćni glazbeni program

06:00 Ninja ratnici, serija R
06:30 Pinky i Mozgalo
06:55 Monsuno, crtana serija
07:20 TV izlog
07:35 Suze Bospora, serija
08:25 Kako vrijeme prolazi, R
09:25 TV izlog
09:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
10:35 In magazin R
11:25 TV izlog
11:40 Larin izbor, serija R
12:40 Sila, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje Vijesti
23:20 Blefer, igrani film
01:30 Vjernik, igrani film
03:20 Sheena, kraljica džungle, serija
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
05:50 Kraj programa

06.30 RTL Danas, (R)
07.10 Ruža vjetrova, serija (R)
07.55 Ben 10: Ultimate Alien
08.20 Moji džepni ljubimci
08.40 Yu-Gi-Oh!
09.00 Virus attack, (R)
09.30 Flashpoint, serija (R)
10.25 Flashpoint, serija (R)
11.15 TV prodaja
11.40 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.00 Krv nije voda, serija (R)
13.00 TV prodaja
13.15 Ruža vjetrova, serija (R)
14.05 Sulejman Veličanstveni
15.10 Flashpoint, serija
16.00 Flashpoint, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid,
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 RTL Vijesti
22.20 Kost, serija
23.15 Kost, serija
00.05 Dečko moje djevojke, igrani film, komedija (R)
01.30 Astro show, show
02.30 RTL Danas, (R)
03.10 Kraj programa

ČETVRTAK 7.2.2013.

06:10 Riječ i život: Komu se događa deložacija?, religijski program

06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Krstarenja svjetskim ljepotama 2: Zlatni Douro, dok.serija
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 Novi dom, novi život
11:31 Novi dom, novi život
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz 2, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Trenutak spoznaje
15:05 Pozitivno
15:40 Inspektor Vinko, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Purgatorij, dokumentarni film
20:40 Spektar, unutrašnje politički magazin
21:30 Paralele, vanjsko politička emisija
22:00 Pola ure kulture
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Klopka za generala, srpski film
00:55 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
01:15 Jane Doe: Nestajanje, američki film (R)
02:40 Eureka 4, serija
03:25 Dr. Oz 2, talk-show
04:10 Reprizni program

05:24 Najava programa
05:29 Amerika: Pogled odozgo, dok.serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Lisica
--:-- Tonko, Zvonko i prijatelji, crtani film
--:-- Rupert i strašilo, crtani film
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:45 Rimske tajne 1, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: Vijesti iz svemira
10:00 Reprizni program
10:45 Taxi, francuski film
12:15 Reprizni program
12:50 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
13:45 Jane Doe: Nestajanje, američki film (R)
15:10 Školski sat: Vijesti iz svemira
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Globalno sijelo
17:10 Mala TV:
17:45 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, emisija
17:55 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
20:00 The Visitor, američki film
21:45 Nove avanture stare Christine 5, serija
22:10 Nove avanture stare Christine 5, serija
22:35 Zločinački umovi 6

23:20 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
23:45 Eureka 4, serija
00:30 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, snimka 2. meča
02:30 Noćni glazbeni program

06:00 Ninja ratnici, serija R
06:30 Pinky i Mozgalo
06:55 Monsuno, crtana serija
07:20 TV izlog
07:35 Suze Bospora, serija
08:25 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
10:35 In magazin R
11:25 TV izlog
11:40 Larin izbor, serija R
12:40 Sila, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
21:35 Larin izbor, serija
22:30 Provjereno, informativni magazin
23:35 Večernje Vijesti
23:55 Samo igra igrani film
02:30 Marie Antoniette, igrani film
04:30 Ezo TV, tarot show
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Kraj programa

06.30 RTL Danas, (R)
07.10 Ruža vjetrova, serija (R)
07.55 Ben 10: Ultimate Alien
08.20 Moji džepni ljubimci
08.40 Yu-Gi-Oh!
09.00 Virus attack
09.15 TV prodaja
09.30 Flashpoint, serija (R)
10.25 Flashpoint, serija (R)
11.15 TV prodaja
11.40 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12.00 Krv nije voda, serija (R)
13.00 TV prodaja
13.15 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
14.05 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.10 Flashpoint, serija
16.00 Flashpoint, serija
16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 RTL Vijesti
22.20 CSI: NY, serija
23.15 CSI: NY, serija
00.05 Kost, serija (R)
00.55 Kost, kriminalistička serija (R)
01.45 Astro show, emisija uživo
02.45 RTL Danas, (R)
03.20 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • »Populane melodije« - zabavna glazba (ponedjeljkom) • »Na valovima hrvatske glazbene tradicije« - narodna glazba (utorkom) • »Veliki majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19,30 - 20,00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • »Kulturna povijest« (utorkom) • »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktualije« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 »Vojvodanski tjedan«
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

ŠESTI MALONOGOMETNI TURNIR MLADEŽI DSHV-A

Pobijedili Hrvati iz Mađarske

Ovogodišnji malonogometni turnir Mladeži DSHV-a održan je 25. siječnja na terenima »pod balonom« u subotičkoj Dudovoj šumi. Sudjelovalo je šest ekipa koje su se natjecale u dvije skupine: u skupini A su se natjecali reprezentativci Hrvata iz Bačke, ekipa Hrvata iz Mađarske, te ekipa Gradskog odbora DS-a iz Subotice, a u B skupini – ekipa DSHV-a, reperezentativci Hrvata iz Srijema, te Hrvati iz Rumunjske. Pobjednici turnira su Hrvati iz Mađarske koji su u finalu pobijedili ekipu reprezentativaca Hrvata iz Bačke rezultatom 4:2, a u polufinalnom meču ekipa DSHV-a nakon boljeg izvođenja sedmereca pobijedila je ekipu reprezentativaca Hrvata iz Srijema te tako zauzela treće mjesto. Najbolji su strijelci *Vizin* (Bačka), koji je postigao 7 zgoditaka, na drugom

je mjestu *Tumbas* (DSHV) s 6, a *Kaurin* (Srijem) je postigao 4 zgoditka. Najbolji je vratar *Blaško Berki* iz ekipe Hrvati iz Mađarske, titulu najboljeg igrača ponio je *Slaven Juriša* iz reprezentativaca Hrvata iz Srijema. *Ivan Budinčević*, organizator ovogodišnjeg turnira, zadovoljan je odazivom ekipa, uvjetima u kojima su utakmice odigrane, sportskom nadmetanju

igrača svih ekipa, a očekuje da će i sljedeći turniri koje bude organizirao DSHV biti uspješni. Utakmice je pratio i izbornik reprezentacije Hrvata iz Vojvodine *Marinko Poljaković*.

M. K.

Prozivka »Dinamovaca«

SONTA – Po ranijem utvrđenom programu rada nogometaši sonćanskog »Dinama« okupili su se na stadionu kraj željezničke postaje u nedjelju, 27. siječnja. Novi trener, *Željko Tadijan* – *Gegi*, izvršio je prozivku raspoloživih igrača i izložio im plan priprema za proljetni dio prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2012/13. godine. Nogometaše su pozdravili predsjednik »Dinamove« Skupštine

Željko Vidaković i članovi Upravnog odbora i poželjeli im uspjeh u daljem natjecanju. U okviru priprema »Dinamo« će odigrati više pripremni prijateljskih utakmica protiv timova iz okolnih mjesta, a prvu već u nedjelju na svojem stadionu protiv ekipe BSK iz Bačkog Brestovca, člana Područne nogometne lige Sombor. Već u prvom kolu nastavka prvenstva plave očekuje vrlo težak ispit. U goste im dolazi jedan od najvećih favorita ovogodišnjeg prvenstva, svilojevački »Terekveš«.

I. A.

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

PRAG-DREZDEN-BRATISLAVA

6-10.3.2013.

Cijena aranžmana: 135 eura

Aranžman obuhvata:
Prevoz turističkim autobusom na daskoj resloj
Smještaj u hotelu Fortuna *** u Pragu na bazi 3 ND
Pratoca grupe
Lokalne vodiče, troškove organizacije

SANJA VIDAKOVIĆ, RUKOMETASICA ŽRK »SONTA«

Tko zna što vrijeme nosi

Iako po godinama mlada, na terenu je nesporan autoritet i pravi vođa ekipe, a u radu s mlađim kategorijama uspješno asistira treneru Goranu Matiću

Do početka ratnih devedesetih Sonta se dičila svojim rukometašicama. Bogatu tradiciju ženskog rukometa u ovom mjestu prekinula su zbivanja nikom draga, ali sveprisutna na prostorima bačkog Podunavlja. Kako bi se izbjegle nemile situacije na gostovanjima u pojedinim mjestima s dijelom nacionalistički ostrašćenih navijača, upravna tijela ŽRK »Sonta« odlučila su u interesu rukometašica zamrznuti aktivnosti kluba. Ta je mjera ostavila dugoročne posljedice. Ženska ekipa, poslije niza godina neaktivnosti, uskrsnula je poput Feniksa 2005. godine, a od sezone 2012./13. uključila se u ligaško natjecanje Treće lige Srbije. U tekućem natjecanju ŽRK »Sonta« nastupa s vrlo mladom ekipom. Iako po godinama najmlađa, ova je ekipa polusezonu završila u gornjem dijelu tablice, s najmanje primljenih zgoditaka, a svakako, osim igračica, za ovaj uspjeh velike su zasluge mladog i perspektivnog trenera *Gorana Matića*. Osnovna znanja mlade igračice su stekle u rukometnoj sekciji OŠ »Ivan Goran Kovačić«, koju vodi profesor tjelesnog odgoja *Željko Vinko*, a toj se ekipi priključilo i nekoliko iskusnijih igračica.

POBJEDNIČKI MENTALITET

Jedna od osovina ekipe, sa svega 20 godina, je svestrana sportašica *Sanja Vidaković*.

Visprena u napadu, stame na u obrani, dobrim igrama ulijeva veliko samopouzdanje svojim mlađim suigračicama. »Početno iskustvo u sportu nisam stekla u rukometu. Od malih nogu polazila sam nogometnu školu NK 'Dinamo', koju je vodio naš sadašnji trener Goran Matić. Svi su mi govorili kako sam

čari za nju novoga sporta. Iskazivala je veliku borbenost, »grizla je« i na sekciji i na školskim natjecanjima. Jednostavno, imala je u sebi pobjednički mentalitet. Kao najbolja rukometašica školske ekipe rano je priključena znatno starijim kolegicama u ŽRK »Sonta«. »Nikada ništa nisam voljela raditi polovič-

Trener ekipe RK Sonta Goran Matić: »Sanja je istinski lider ove mlade ekipe. Rukomet joj je u krvi, ne sjećam se da je ikada podbacila na utakmici. I kad joj ne ide, to nadoknadi fanatičnom borbenošću. Na terenu je uvijek staložena, nikada ne gubi glavu. Prava je spona između mene i svojih suigračica.«

za nogomet vrlo nadarena i da mi je budućnost u tom sportu. Čak sam i igrala i to vrlo uspješno za člana 2. ženske nogometne lige Srbije, skupina Sjever, ŽNK »Ravangrad« iz Sombora. Rukomet sam počela igrati od 5. razreda u sekciji OŠ 'Ivan Goran Kovačić' u Sonti«, kaže Sanja. Ubrzano je otkrivala

no. Paralelno sam trenirala nogomet i rukomet, a u vrijeme srednjoškolske izobrazbe došlo je do zasićenja, nisam željela zapostavljati školske obveze zbog sporta. Izobrazbu za svoj životni poziv, zvanje tehničara za računalno konstruiranje, željela sam završiti sa što boljim uspjehom. Razmišljanja su me sve više

vukla prema Sonti, pa sam se i opredijelila samo za rukomet. Nisam se pokajala, mislim da ova ekipa ima veliki igrački potencijal«, priča Sanja.

RAD S DAROVITIM IGRAČICAMA

Pored treninga prve ekipe od ove zime asistira i treneru Matiću u radu s mlađim, darovitim igračicama. »Užitak mi je raditi s ovim curama. To su poglavito učenice 6. i 7. razreda, a veliki su potencijal. Iako imamo najmlađu ekipu, već sada pripremamo zamjene za igračice koje će iz raznih razloga zasigurno u dogledno vrijeme napustiti Sontu. Sveukupna situacija u državi tjera nas na razmišljanje o uvjetima u kojima radi naš klub. Perspektive su nam jako lijepe ukoliko se osvrnemo samo na sportski moment. Međutim, bojim se da će glavna kočnica ozbiljnijim dometima biti materijalni moment. Imamo osnovne uvjete za odigravanje utakmica i održavanje treninga, no to je samo jedan od segmenata potrebnih za stabilan rad kluba. Plašim se da Sonta jednostavno nema potencijale koje će ove cure, kad postignu svoju igračku zrelost, zadržati u selu. Gospodarstvo je u kolapsu, mladi odlaze u urbane sredine, u susjedne države, u potragu za egzistencijom. I osobno to osjetim na svojoj koži i sama sam u nezavidnoj situaciji. Umjesto da već radim ono za što sam se školovala, ja razmišljam o odlasku trbuhom za kruhom. Već je izvjesno da ću se u travnju otisnuti put Slovenije na sezone radove, a tko zna što vrijeme nosi«, završava svoju priču Sanja Vidaković.

I. Andrašić

NOGOMETNA REPREZENTACIJA HNV-A

Kronologija 2006.-2012.

Priredio: Dražen Prčić

2006. GODINA

10. listopada – Prvi povijesni susret nogometne reprezentacije hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini (Srbiji) odigran je u Bilišću protiv istoimenog hrvatskog drugoligaša. Bilišće – HNV 4:0

14. studenoga – Cibalia (Vinkovci) – HNV 3:0

studenoga – Bačka (Subotica) – HNV 1:0

26. – Čantavir – HNV 0:3

TURNIR U SPLITU – EP hrvatskih ekipa

2. prosinca – Crna Gora – HNV 0:3, Slovenija – HNV 1:0

3. prosinca – Mađarska – HNV 0:2, Rumunjska – HNV 2:3

2008. GODINA

17. travnja – HNV – Rumunjska 7:0

15. svibnja – Cibalia – HNV 3:4

28. svibnja – Bačka – HNV 0:4

TURNIR - Europeada

1. lipnja - reprezentacija Roma (Mađarska) – HNV 2:0

2. lipnja - Nijemci (Danska) – HNV 1:12

3. lipnja – Frizijci (Njemačka) – HNV 1:22

5. lipnja – Nijemci (Poljska) – HNV 0:2

6. lipnja – Danci (Njemačka) – HNV 1:5

7. lipnja – Tirol (Italija) – HNV 1:0

2009. GODINA

30. travnja – Tavankut – HNV 2:1

3. lipnja – Cibalia – HNV 1:1

10. lipnja – Tavankut – HNV 1:8

TURNIR – EP hrvatskih manjina

20. lipnja – Crna Gora – HNV 1:3, Austrija – HNV 1:1, Makedonija – HNV 0:3

21. lipnja – Slovačka – HNV 0:2

2010. GODINA

25. svibnja – Cibalia – HNV 6:2

21. kolovoza – Gibarac – HNV 3:3

4. prosinca – Srijem – HNV 0:2

2011. GODINA

24. svibnja – Cibalia – HNV 4:3

8. lipnja – Tavankut – HNV 2:1

TURNIR – EP hrvatskih manjina

18. lipnja – Makedonija – HNV 0:4, Mađarska – HNV 0:1

19. lipnja – Austrija – HNV 0:1, Slovenija – HNV 0:2

24. rujna – HNV – Gibarac 0:0

2012. GODINA

15. svibnja – Cibalia – HNV 4:3

23. svibnja – Baja (Mađarska) – HNV 8:3

TURNIR – Europsko prvenstvo hrvatskih klubova

2. lipnja – Dinamo (Beč) – HNV 1:1, Pajde (Švicarska) – HNV 2:3, Hannover (Njemačka) – HNV 0:3

3. lipnja – Croacia (Francuska) – HNV 1:3

9. lipnja – Bačka Topola – HNV 0:5

TURNIR – Europeada

17. lipnja – Panoschwik – HNV 2:6

18. lipnja – Ladines (Italija) – HNV 0:6

19. lipnja – Nordijci (Frizija) – HNV 0:5

21. lipnja – Nijemci (Rusija) – HNV 1:3

22. lipnja – Tirol (Italija) – HNV 4:0

23. lipnja – Slovenci (Austrija) – HNV 0:1

REPUBLIKA SRBIJA; Autonomna Pokrajina Vojvodina; Grad Subotica; GRADSKA UPRAVA; Tajništvo za građevinarstvo i imovinu; Služba za građevinarstvo; Broj: IV-04/1-350-3/2013; Dana: 30.01.2013.; 24000 Subotica

Na osnovi člana 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji («Sl. glasnik RS», br.72/2009, 81/2009-ispr., 64/2010-odluka US i 24/2011) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta («Službeni glasnik RS», broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 04.02.2013. do 11.02.2013. godine u uredu 202/2 u Gradskoj kući održati:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA ZA URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKU RAZRADU NATKRIVANJA, REKONSTRUKCIJE I DOGRADNJE GRADSKOG KLIZALIŠTA U SUBOTICI NA K.P. 3833/2 K.O. STARI GRAD

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Gradska kuća, ured br. 202/2.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15) do 11.02.2013. godine.

Sve primjedbe prispele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

REPUBLIKA SRBIJA; Autonomna Pokrajina Vojvodina; Grad Subotica; GRADSKA UPRAVA; Tajništvo za građevinarstvo i imovinu; Služba za građevinarstvo; Broj: IV-02-353-392/2010; Dana: 30.01.2013.; 24000 Subotica

Na osnovi člana 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji («Sl. glasnik RS», br.72/2009, 81/2009-ispr., 64/2010-odluka US i 24/2011) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta («Službeni glasnik RS», broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 04.02.2013. do 11.02.2013. god. u uredu 202/2 u Gradskoj kući održati:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA ZA URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKU RAZRADU KOMPLEKSA »OMLADINSKO NASELJE« NA PALIČU

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Gradska kuća, ured br. 202/2.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15) do 11.02.2013. godine.

Sve primjedbe prispele u zakonskom roku će biti dostavljene Komisiji za planove.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTS, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupatone, centralno grijanje (2 kombibojlera), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevnim satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385-51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijalica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773.

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca 1500

litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Proizivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel.: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti, izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Prodajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBR5 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

Alfa i omega osječkog nogometa

Trideset godina vezan za sport

U NK OSIJEKU

Na razgovor s Milanom Španjićem pošao sam točno u podne. Svakog ponedjeljka imaju sastanak u klubu, pa smo se poslije našli u restoranu »Bijelo plavi«. Sjedio je s prijateljima iz grada, ispričao se i započeli smo razgovor. Kako od rasnog rukometaša postati legenda nogometa?

Nasmiješio se i otkrio tajnu. Rođen je za blagdan Male Gospe u Otrić Seocima kod Metkovića, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju, od malih se nogu počeo baviti sportom, a u Metkoviću je jedino mogao igrati rukomet. Metković je grad rukometa, sa svojih 15-16 tisuća žitelja rukometu je dao mnoga poznata imena: *Kalebi, Čupići, Čavari, Obrvani, Dominikovići* i ne daj Bože da nekoga izostavi, a s *Golužom* je bio susjed. Eto, tako je počeo s rukometom, a u 16. već bio u prvoj postavi, no životni ga put vodi u Osijek, na studij, gdje također igra rukomet. Ali Osijek je grad nogometa a ne rukometa, i nakon 4 – 5 godina, koliko je studij trajao, napušta rukomet. Završio je studij ekonomije, a poslije i prava i okrenuo se gospodarstvu, zaposlio se u poznatom IPK-u i uskoro postao direktor OTP-a, a poslije i generalni direktor te tvrtke s 1.700 zaposlenika. Kada su i na ovim prostorima počeli puhati liberalniji vjetrovi, otisnuo se u poduzetnike, ali već je zaplovio i u nogometne vode tako da broji već više od 30 godina u osječkom nogometu.

I ne samo osječkom. Španjić je u NK Osijek obnašao sve moguće dužnosti, a najdulje bio predsjednikom, pa poslije i direktorom kluba a danas je tajnik glasovite škole nogometa. U bivšoj državi obnašao je i dužnost predsjednika Udruge prvoligaša Jugoslavije, na opće zadovoljstvo, a kada se nakon 90-ih osniva Hrvatski nogometni savez, član je Izvršnog odbora i ponovno predsjedava Udruzi prvoligaša Hrvatske. Nogometnom sportu dao je cijeloga sebe, ali čim se povede razgovor o nogometu, na prvom je mjestu Osijek, grad koji je ovom sportu dao brojna imena, vrsne reprezentativce i branitelje boja najpoznatijih svjetskih klubova, od Austrije do Australije. Kad se o tomu priča, počinje od Šukera, jer on je robna marka, prepoznatljiv osječki brend.

»Šuker je kapitalac, ne samo što se ogledao u redovima kraljevskoga kluba, što je vlasnik Zlatne kopačke i danas predsjednik HNS-a. Najprije zbog činjenice da je veliki čovjek i najpoznatiji veleposlanik Hrvatske. Boravio sam u brojnim europskim zemljama, bio u Americi i u Aziji, ali kad kažeš Šuker, kažeš Hrvatska. Kako u Aziji objasniti gdje je Hrvatska, ali Šuker je ključ za tu spoznaju. Meni je čast da sam Šukeru bio predsjednik, da sam ustvari ja obavio taj transfer, a u bivšoj državi to je bio najveći transfer«, rekao je Španjić.

Osijek je doista rasadnik vrsnih nogometaša i na njegovom su travnjaku odrastali *Cvitanović, Vranješ, Vlaović, Bjelica, Babić, Krpan, Špehar, Pamić, Pranjić*, o u posljednje vrijeme odlaze sve mlađi. Među posljednjima je *Vida*, pa *Maglica* i popis je svakako povećati, a bezbroj osječkih talenata danas brani boje drugih hrvatskih klubova. Ali ono što je najvažnije, svi ti mladi ljudi odlični su nogometaši, ali i čestiti ljudi. Osijek je rano shvatio kako mora odgajati vlastitu mladost i škola nogometa osnovana još 1984. i danas je na glasu. Mladež NK Osijek i ove je jeseni prvak Hrvatske, a Španjić se pohvalio i suradnjom sa školama i akademijama u regiji, primjerice s Vojvodinom iz Novog Sada, Spartakom iz Subotice, Puškaš akademijom iz Budimpešte, a ovoga proljeća odmjerit će snage i s Crvenom Zvezdom u Beogradu.

ODNOSI S VOJVODINOM

Odnosi sa Suboticom su odlični, tim prije što su Osijek i Subotica već desetljećima gradovi-prijatelji. Ali ističe i osobno prijateljstvo s *Tomislavom Karadžićem*, predsjednikom FS Srbije, koji je bio predsjednik Spartaka, kada je on bio predsjednik Osijeka, i direktor 29. novembra, kada je on bio direktor OTP-a, i misli da su pioniri koji su sportsko prijateljstvo koristili i za razvitak gospodarske suradnje. Spominje tu i *Ljupka Petrovića*, ali spominje i prijateljske odnose s Bačkom, najstarijim

sportskim kolektivom na ovim prostorima i pohvalio se kako je Osijek uvećao njihovu godišnjicu, jer među prvim je s Bačkom igrao Hrvatski sokol iz Osijeka, one davne 1901. godine. Povijest treba poštovati. Tu su i veze Osijeka i Srijema, a Šid je predgrađe Osijeka. Spominje braću *Mandić*, jer *Ivo* je dopredsjednik kluba, a *Antun* je zadužio nogomet i kao igrač i kao trener. I puno lijepih riječi za Lepinjicu, koji je u Osijeku doživio svoj zenit i zaigrao za reprezentaciju. Kaže kako je Osijek svojevremeno uvećao i kirbajsko slavlje Gibarčana, za blagdan Sv. Ivana Nepomuka. Osijek danas? Španjić vrti glavom, sredstava je sve manje, a obveza puno. Klub je pred reorganizacijom, a i hrvatska liga, jer od 12 ostat će 10, a ove godine ispadaju tri kluba. Osijek želi zadržati zlatnu sredinu, trenutačno je 7. na prvenstvenoj ljestvici. Ali, naglasio je, na priprema u Turskoj Osijek se pokazao dobro, a od 28 igrača njih 25 je iz vlastite škole nogometa.

Dojće bać-Ivinima i šeik

Bać-Iva vi dana opet u opakomu štodiru. U po dana i u po noći na televizije samo divanu od nika-koga šeika. Bome i došo on u njegovu državu, išo vamo, išo tamo, pa vidli ljudi da volji i paoršag, a bome i fodbal. Ide, sunce granilo u po zime, a aljine samo lepršu za njim. Lepršu i za njim i okolo njega i naši vladari, skupilo ji se vraganajst. Pa još kad su mu ukupno pokazali šepu, šta li je to, oma se bać-Iva sitijo pripovijčke »Alibaba i 40 razbojnika«. A kad su na televizije spomenili i njegovo selo, svaj se zbludijo. Šta će, ku će, neg kod dade. Ko bi mu i zno bolje rastolmačit šta će od svega toga bit? Njegova metnila u zdilicu salom kiflica, baš ji izvadila iz peći, pa veli iće i ona, dugo ji ni vidla. Ščim su unišli kod nji u kujnu i metnili zdilicu nastal, dada i mater se oma dovatili. Nako, ko da se boju jedno od drugoga da neće pojist koju više. »Bome, dite, imadeš više sriće neg pameti. Moje baš nikad nisu išle kiflice od ruke, a ni bundivara. I kolačići je uvijek ispadnu nikaki kindiljavi i otvrdi, a od gibanice se nećemo ni divaniti«, veli dada puni usti, jedva ga mož razumit. »Dite, vada si tvoje kupijo pravoga brašna. E, znadem ja da se ti znaš dobro snajt, a ne ko dada. Onda ja kriva kad se tisto ne digne kako triba«, veli mater priko nove kiflice. Bać-Ivina se samo smijulji, ne bi se mišala u njevo peckanje. Dada žvače, al ne trepće, samo gleda u televiziju i sluša šta divanu. »Kažu da je jako bogat, da može kupit po države, a beštelovali ga i kad je bijo kod ni što se fodbaluju, a dužni i Bogu i ljudma. Kažu, možda će kupit i nji«, odjedamput će priko zalogaja. »Dado, zoto sam i došo do vas, ne možem sam sebe rastolmačit šta će sad njemu po naše države i to od Horgoša do Zemuna. Još kad sam čo da spominju naše selo, malo se nisam obrežznano. Kažu da će kupit naš kombinat, a po selu već pripovidu da će u cilomu ataru posijati diteljinu«, veli bać-Iva. »E, dite moje, lipo ja tebe reko da televiziju triba znati i slušati, a ne samo gledati. Vidi sad vako. Taj naš kombinat prvo prodali nomu što se iz rata vratijo jako bogat i još ga isfalili kaki je kućevan. A bome i on to pokazo. Rasprodo što je mogo, kaže šta će nam staro, rabadžija pootpušćavo koliko je mogo, a kanda je osto i države malo dužan, pa su kombinat uzeli njemu i prodali nikakomu fiškalju. Potli toga fiškalja strpali u rešt, kažu da on nije svoj, neg da nikaki priko njega pere novce. A ne znam samo za koji ji očin pere, ko da se nećedu opet isflekat kad prođu kroz par ruka. Toga vada i danas traži puno država, a vaj naš što odskora nosi očale kaže da će ga baš on prvi najt, pa će onda svima šipak pod nos! E, tako je sad naš kombinat državni, pa će ga država i prodat tomu šeiku«, mudro tolmači dada i uzme poslidnju kiflicu. »Dado, ja ništa ne razumim. Pa jel je kombinat naš, jel državni?«, čudi se bać-Iva. »Pa ako je u našem selu i ako su ga naši stari izgradili, vada je onda naš, kako ništa ne razumiš?«, čudi se opet njemu dada. »E, dobro, a kako onda, ako je to već naše, država može prodat šeiku, a da nikoga ništa ni ne pita? Evo, imadem i ja i još dosta ljudi papire da sotim i mi gazdujemo«, čudi se bać-Iva i daje i države. A dada se samo zagledo u televiziju, kanda više ni on ni zno rastolmačit šta se to radi i ko će šta i čije i komu prodat.

Piše: Ivan Andrašić

Nemojte se boriti previše, najbolje stvari se dogode kad se ne nadate.

Gabriel Garcia Marquez

Ne sudi - da ti ne sude.

Gorki

Ne postoji osoba koja nije sposobna uraditi više od onoga što misli da može.

Henri Ford

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Iz naše povijesti!

Oliver Mlakar

Koje je godine i gdje rođen hrvatski TV voditelj i spiker Oliver Mlakar?

Koje godine je Oliver Mlakar počeo raditi na Televiziji Zagreb?

Koji se kviz naizmjenično emitirao iz Zagreba, odnosno Beograda, a vodili su ga Oliver Mlakar i Mića Orlović?

S kime je Oliver Mlakar bio voditelj emisije »Male tajne velikih majstora kuhinje«?

U kojem razdoblju je Oliver Mlakar bio voditelj kviza »Kvisekoteka«?

S kime je Oliver Mlakar bio voditelj »Eurovizije« 1990. u Zagrebu?

Kada je Oliver Mlakar otišao u mirovinu?

Godine 1963.
Rođen je u Ptuju, 1. srpnja 1935.
Kviz se zvao »Zlatni pogodak«.
Sa Stevanom Karapandžom.
U razdoblju od 1984. do 1995.
S Helgom Vlahović.
Godine 2002.

Rasplinjač

Dragi, čini mi se da se rasplinjač napunio vodom.

- Je li ti znaš uopće gdje se nalazi rasplinjač?
- Pa znam, u autu!
- A gdje je auto?
- U jezeru.

Sarma

Pita Lala Sosu:

- Je l', Soso, znaš li ti koja je životinjsko-biljna simbioza najbolja?
- Nemam pojma, Lalo – odgovara Sosa.
- Pa sarma, Soso.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadordev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-U**

1.02. - 4.02.2013. ratama, na cijeli asortiman

**čekovima građana,
u jednakim mjesečnim**

Jabuka Zlatni delišes 1 kg

~~52.90din~~
45.90din

**SUPER
CENA**

Voda Radenska 1.5 l

~~55.90din~~
42.90din

**SUPER
CENA**

Kava Grand aroma 100g

~~106.98din~~
94.90din
1kg = 94.90 din

Brašno T500, 5 kilograma

~~274.98din~~
239.90din
1kg = 47.98 din

**HIT
PONUDA**

Svinjski but bk 1 kg

~~439.90din~~
415.90din

**SUPER
CENA**

Krumpir 1 kg

~~45.90din~~
39.90din

**SUPER
CENA**

MERIX Jorgovan 9kg+

Mer Glass gratis

~~1.426.90din~~
1.149.90din
1kg = 127.76 din

**-20%
POPUSTA**

Deka zimzka jednobojna

~~1.999.00din~~
1.399.00din
160X220 cm

**-34%
POPUSTA**

Posteljina Adora 140X200cm

~~1.599.00din~~
1.099.00din

Posteljina Adora 200X200cm

~~2.299.00din~~
1.599.00din

NAKLADNIČKA DJELATNOST NIU »HRVATSKA RIJEČ«

Deset godina tjednika »Hrvatska riječ« u riječi i slici

O d ovoga, proširenog, slavljeničkog broja »Hrvatske riječi« u nekoliko nastavaka podsjetit ćemo vas na događanja u hrvatskoj zajednici u proteklih deset godina zabilježenih slikom i riječju na stranicama našega tjednika. Događaji koje smo izdvojili sa stranica našega tjednika odnose se prije svega na političku reprezentaciju Hrvata u Srbiji, pitanja kulturne autonomije, odnosno ostvarivanja nacionalno-manjinskih prava, te odnosa i kontakata predstavnika hrvatske zajednice i hrvatskih institucija s predstavnicima i dužnosnicima domicilne države Srbije i matične države Hrvatske.

U ovom pregledu događaja prvenstveno smo obratili pažnju na razvoj institucija hrvatske nacionalne manjine te napretke i zastoje u ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava u četirima oblastima – u obrazovanju, kulturi, informiranju i službenoj uporabi jezika. Pri tome oblast kulture, koja je inače najšire praćena u tjedniku, »zahvatili« smo samo u dijelu koji se odnosi na inicijative i/ili uspostavljanje profesionalnih institucija u kulturi.

Ovim kratkim »podsjetnikom« želimo podsjetiti na događaje i lica koja su obilježila prvih deset godina konstituiranja hrvatskih institucija. Možda će se nekome učiniti da se nismo mnogo odmakli od početka ali, s druge strane, vidljivi su i pomaci. U svakom slučaju ovaj nas »podsjetnik« podsjeća da svijet ne počinje od nas i da je mnogo toga učinjeno ili pokušano učiniti s manjim ili većim uspjehom i prije nas.

J. D.

2003. - OSNUTAK, KONSTITUIRANJE I RAZVOJ INSTITUCIJA

25. siječnja - Održana konstitutivna sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na sjednici kojoj je predsjedavao *Josip Gabrić* i nakon polaganja prisege, 14 vijećnika s liste DSHV-a napustilo je sjednicu zbog neslaganja oko dnevnog reda. Dvadeset vijećnika okupljenih oko HNS-a usvojili su Statut HNV-a, izabrali za predsjednika mr.sc. *Josipa Ivanovića*, a za tajnika *Ladislava Suknovića*.

31. siječnja - Nakon gotovo pola stoljeća – ostvareno pravo na »Hrvatsku riječ«. Izlazi prvi broj obnovljenog tjednika pod nazivom »Hrvatska riječ«.

20. veljače 2003. – U subotičkom Dječjem kazalištu premijerno je izvedena predstava »Ždribac zlatne grive«, koju je po motivima istoimene bajke Balinta Vujkova režirao *Želimir Orešković* iz Zagreba.

21. veljače - Prva godina nastave na hrvatskom jeziku u Subotici, Tavankutu, Đurđinu i Maloj Bosni – Nedostaju udžbenici, ne postoji katedra, a ni lektorat za hrvatski jezik, kao ni prateće službe nadzora, kadrovi su neizvjesni, među ostalim napominje ravnatelj OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu *Kalman Kuntić*.

28. ožujka - Kriza u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini. Odbor Subotičke podružnice je s 9:2 izglasao nepovjerenje predsjedniku stranke *Beli Tonkoviću* i najavio održavanje izvanredne skupštine stranke na kojoj bi se raspravljalo o povjerenju predsjedniku Tonkoviću.

29. ožujka - *Dujo Runje* izabran za novog predsjednika, a *Zlatko Šram* za potpredsjednika Hrvatskog akademskog društva. *Katarina Čeliković* izabrana je za tajnicu HAD-a.

11. travnja - Subotički biskup dr. *Ivan Penzeš* potpisao je Dekret kojim oživljava Zadužbinu biskupa Budanovića.

18. travnja - Druga sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća održana 12. travnja ponovno polemična. Izabrana četiri dopredsjednika: *Mato Groznica* (Golubinci), *Stipan Šimunov* (Bački Monoštor), *Josip Pekanović* (Sombor) i *Branko Horvat* (Tavankut). Na mjesto predsjednika Izvršnog odbora izabran *Lazo Vojnić Hajduk*, a članovi IO za informiranje na hrvatskom jeziku i službenu uporabu hrvatskog jezika su *Tomislav Žigmanov*, za obrazovanje *Dujo Runje*, za kulturu *Berislav Skenderović*, za gospodarstvo i financije *Marinko Prčić*. Formirana e-vlada HNV-a, predsjednik *Zoran Vojnić Tunić*, članovi *Vladimir Dulić*, *Vladislav Horvacki* i *Željko Horvat*.

6. srpnja - Održana izvanredna skupština DSHV-a. Od pozvanih 180 delegata odazvalo se 135 od kojih je 122 izglasovalo nepovjerenje dotadašnjem predsjedniku mr. *Beli Tonkoviću*.

20. srpnja - Na trećoj izvanrednoj skupštini DSHV-a koju je sazvalo Predsjedništvo ove stranke *Bela Tonković* je podnio neopozivu ostavku i napustio sjednicu sa svojim pristašama. Nakon toga su izaslanici koji su ostali na skupštini donijeli odluku kojom odbijaju Tonkovićevu ostavku i potvrđuju svoju odluku s izvanredne skupštine održane 6. srpnja kojom je Tonković smijenjen s funkcije predsjednika stranke. Za v.d. predsjednika stranke izabran je dotadašnji potpredsjednik *Petar Kuntić*.

10. rujna - Predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* boravio u Beogradu u prvom službenom posjetu Srbiji i Crnoj Gori. Predsjednik Mesić se sastao i s predstavnicima hrvatske zajednice iz SCG.

22. rujna 2003. – Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka izvelo je operu »Dužijanca« dr. *Josipa Andrića* u subotičkoj dvorani »Jadran«. Dirigent zbora i orkestra HNK iz Osijeka bio je *Mladen Tutavac*. Ovo izvođenje opere »Dužijanca«, inicirala je i organizirala »Pučka kasina 1878«, u suradnji sa Skupštinom općine Subotica i Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Subotici.

21. listopada - U organizaciji Hrvatske matice iseljenika NIU »Hrvatska riječ« je predstavljena i u Zagrebu. Tijekom dvodnevnog boravka u Zagrebu izaslanstvo u sastavu: predsjednik HNV-a mr. *Josip Ivanović*, članovi Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« *Mato Groznica*, *Tomislav Žigmanov*, *Kalman Kuntić* i ravnatelj ustanove i v.d. urednika HR *Zvonimir Perušić* bili su na razgovorima na Pantovčaku kod hrvatskog predsjednika *Stjepana Mesića*, zatim kod predsjednika Hrvatskog sabora *Zlatka Tomčića*, predsjednika saborskog Odbora za ljudska prava i nacionalne manjine *Furia Radina*, te potpredsjednice HDZ-a *Jadranke Kosor*.

7. studenoga - Nekoliko tjedana pregovora političkih predstavnika vojvođanskih Hrvata s čelnicima dviju hrvatskih stranaka HSS i HDZ rezultiralo je mogućnošću da se iz redova Hrvata iz Srbije izabere zastupnik u Hrvatski sabor. HDZ je pregovarao s DSHV-om i na listi za dijasporu ima člana DSHV-a *Ivana Kozbašića* iz Sonte, a HNV, HNS i HAD te predstavnici Srijema razgovore su vodili s HSS-om i prema dostignutom dogovoru na listi su *Franjo Vujkov* i *Mato Groznica*.

22. i 23. studenoga - Na parlamentarnim izborima u Hrvatskoj pobijedio je HDZ, a nitko od predstavnika vojvođanskih Hrvata nije osvojio mandat u Hrvatskom saboru.

29. studenoga - Potpisan koalicijski sporazum »Zajedno za toleranciju Čanak-Kasza-Ljajić« u Novom Sadu, koju čine Liga socijaldemokratske Vojvodine, Savez vojvođanskih Mađara, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Hrvatski narodni savez, Sandžačka demokratska partija i Liga za Šumadiju.

24. prosinca - Izišao prvi broj dječjeg podlistka »Hrvatske riječi« Hrcko.

28. prosinca - Na prijevremenim parlamentarnim izborima u Srbiji Srpska radikalna stranka je osvojila najveći broj glasova 1.056.256, zatim Demokratska stranka Srbije 678.031, DS 481.249, G17 plus 479.216, SPO i NS 293.082 i SPS 291.341. Ostale stranke nisu uspjele prijeći izborni prag od 5 posto, a

najbliža tomu bila je Koalicija zajedno za toleranciju koja je osvojila ukupno 161.765 glasova ili 4,22 posto. DSHV je uputio priopćenje za javnost u kojemu se traže izmjene izbornog zakona koje bi omogućile predstavnicima nacionalnih manjina izravan ulazak u parlament neovisno o broju osvojenih glasova.

2004. - SPORAZUM O ZAŠTITI MANJINA IZMEĐU SCG I HRVATSKE

Siječanj - veljača - Nakon parlamentarnih izbora dogodilo se više protuhrvatskih incidenata, među njima i prijetnje smrću uposlenicima Hrvatske riječi i Generalnom konzulatu RH. Niti jedan počinitelj nije otkriven niti priveden pravdi, a izostala je i široka osuda srbijanske javnosti i službene politike. Emisija TV Divani nakon emitiranja 20 emisija skinuta je iz programske sheme. To je bio treći slučaj skidanja emisije.

31. siječnja - Svečano obilježena prva godišnjica NIU »Hrvatska riječ« u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici uz prisustvo brojnih gostiju.

28. veljače - Nakon deset mjeseci stanke održana treća sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na dnevnom redu 47. točaka. Formirana radna tijela - odjeli i odbori.

29. veljače - Ujedinjenje DSHV-a i HNS-a na sedmoj redovitoj i izornoj skupštini DSHV-a. Za predsjednika je izabran *Petar Kuntić*. Na skupštini prisutan veliki broj izaslanstava iz Republike Hrvatske.

13. ožujka - Predstavnici Hrvatske matice iseljenika na čelu s predsjednikom *Nikolom Jelinčićem* posjetili Sombor, Suboticu i Rumu.

10. ožujka - Deset vijeća nacionalnih manjina uputila zahtjev da se obveze koje proistječu iz Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina ispune i da se nakon više od godinu dana od konstituiranja prvog nacionalnog vijeća započne njihovo financiranje. Predstavnici vijeća zahtijevali su da se u Zakonu o proračunu RS osiguraju sredstva za financiranje njihovog rada.

16. travnja 2004. – Izišao prvi svezak »Leksikona podunavskih Hrvata Bunjevaca i Šokaca« (slovo A) u izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice.

28. svibnja - Prvi službeni posjet hrvatskog ministra vanjskih poslova *Miomira Žužula* Beogradu. U Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu ministar Žužul se sastao s predstavnicima hrvatske zajednice.

19. lipnja - U sklopu predizborne kampanje predsjednički kandidat *Boris Tadić*, čiju je kandidaturu podržao DSHV, posjetio sjedište ove stranke u Subotici. Ovo je bio prvi posjet čelnika neke od »velikih« stranaka DSHV-u.

29. srpnja - Vijeće DSHV-a odlučilo da na pokrajinske izbore u Somboru i Apatinu ide u koaliciji s DS-om i SVM-om, a trojna koalicija se nije uspjela oformiti zbog nesprenosti DS-a da podrži kandidata SVM-a za gradonačelnika Subotice.

30. srpnja - Prijenos osnivačkih prava nad NIU »Hrvatska riječ« proveden je na sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća. Za v.d. direktora do završetka procedure imenovanja direktora imenovan dotadašnji direktor *Zvonimir Perušić*. Na sjednici je usvojena inicijativa za rješavanje pitanja dječjih kazališnih predstava na hrvatskom jeziku, dana je potpora konceptu multietničkog sveučilišta u Subotici...

31. srpnja - U Petrovaradinu u Vikarijatu srijemskom u rezidenciji biskupa đakovačko-srijemskog mons. *Đure Gašparovića* održan inicijativni sastanak radi utemeljenja godišnje manifestacije srijemskih Hrvata. Sastanku su prisustvovali predstavnici udruga iz Slankamena, Golubinaca, Petrovaradina i Srijemske Mitrovice, te predsjednik i potpredsjednici HNV-a.

7. kolovoza - Završena četvrta sjednica HNV-a koja je prekinuta 30. srpnja. U izboru za glavnog urednika Programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice HNV dao prednost *Ljiljani Dulić*.

9. kolovoza - Na prvoj sjednici Glavnog odbora Hrvatsko-bunjevačko-šokačke stranke odlučeno da ova stranka ide samostalno na izbore u Subotici, nositelj liste je *Blaško Temunović*.

13. kolovoza - DSHV u Subotici izlazi samostalno s listom pod nazivom »DSHV-Martin Bačić«. U Somboru i Apatinu kandidati DSHV-a na listi DS-a

6. rujna - Potpisana dva sporazuma o predizbornoj koaliciji DSHV – SVM, o zajedničkom nastupu na pokrajinskim izborima po većinskom modelu u subotičkom okrugu i sporazum o podržavanju kandidata SVM-a za gradonačelnika Subotice *Géze Kucsere*.

8. rujna - Predsjednik Vlade Republike Srbije *Vojislav Koštunica* posjetio je Suboticu, Temerin i Novi Sad i susreo se s predstavnicima lokalnih i pokrajinskih vlasti te se sastao s predstavnicima tradicionalnih crkava s kojima je razgovarao o incidentima koji su se događali u Vojvodini.

9. rujna - Promatrači misije EU posjetili Ured HNV-a. Razgovaralo se o stanju međunacionalnih odnosa na području AP Vojvodine.

24. rujna - Na Zagrebačkom velesajmu na štandu HNV-a predstavljene tvrtke i hrvatski gospodarstvenici iz Bačke i Srijema.

15. studenoga - Predsjednik Vlade Republike Hrvatske *Ivo Sanader* sastao se s predsjednikom Srbije i Crne Gore *Svetozarom Marovićem*, a zatim s predsjednikom Vlade Republike Srbije *Vojislavom Koštunicom*. Ministrica pravosuđa RH *Vesna Škare-Ožbolt* i ministar za ljudska i manjinska prava SCG *Rasim Ljajić* potpisali su Sporazum o zaštiti hrvatske manjine u SCG i srpske i crnogorske manjine u RH. Premijer Sanader se sastao i s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u SCG.

17. studenoga – Odvjetnik *Srđan Sikimić* u ime TV Novi Sad podnio tužbu »radi sprečavanja govora mržnje« u građanskoj parnici protiv urednice i producenta emisije *Dušice Dulić* i *Zvonimira Perušića* i kao odštetu za povrijeđeni ugled TV Novi Sad traži odštetu od 800.000 dinara.

3. listopada - Završeni pokrajinski i lokalni izbori. U Skupštini Vojvodine radikali pojedinačno najbrojniji, ali demokratski blok ima većinu. U Pokrajinskoj skupštini DSHV ima jednog zastupnika, *Duju Runje*, koji je izabran listi DS-a.

24. studenoga - Sastanak predsjednika IO HNV-a *Laze Vojnića Hajduka* s predstavnicima hrvatskih udruga iz Sonte, Vajske, Bođana, Bačkog Monoštora i Sombora održan u Somboru. Zaključeno je kako svaka udruga treba imati jednu reprezentativnu manifestaciju koju će sve udruge pomoći i s kojima će se zatim konkurirati za sredstva od lokalne samouprave pa do republičkog proračuna.

26. studenoga - Na inicijativu NIU »Hrvatska riječ« održan je sastanak predstavnika hrvatske zajednice s pokrajinskim tajnikom za informacije *Miloradom Đurićem*. Đurić je rekao kako ne vidi opravdanje zbog čega NIU »Hrvatska riječ« dobiva upola manje sredstava od drugih manjinskih tjednika te istaknuo kako će nastojati ujednačiti financijske dotacije manjinskim listovima i da će podržati izlaženje dječjeg podlistka Hrcko.

27. studenoga - Održana peta sjednica HNV-a uz prisustvo 29 vijećnika, a sjednici je nazočio i mons. *Želimir Puljić*, biskup dubrovački, te zamjenik veleposlanika RH u Beogradu *Branimir Lončar*.

31. prosinca – Problem emitiranja emisija na hrvatskom jeziku na TV Novi Sad i dalje prisutan.

2005. - (NE)OSTVARIVANJE PRAVA I SPORAZUMA

6. siječnja - Sastanak u Novom Sadu predsjednika HNV-a *Josipa Ivanovića* i člana IO HNV-a zaduženog za informiranje *Tomislava Žigmanova* s direktorom TV Novi Sad *Petrom Jovanovićem* i njegovim zamjenikom *Drahomirom Grnjom* o (ne)ostvarivanju prava na informiranje na hrvatskom jeziku i tužbama. Razgovor nije urodio plodom.

25. siječnja - Izaslanstvo Ministarstva vanjskih poslova Hrvatske na čelu s pomoćnikom ministra *Slavkom Lebanom*, u posjetu hrvatskim institucijama u Subotici – Hrvatskom nacionalnom vijeću, HKC »Bunjevačko kolo«, NIU Hrvatska riječ i DSHV-u. Uz njega u posjetu su bili i veleposlanik RH u Beogradu *Tonči Staničić*, te generalni konzul RH u Subotici *Davor Vidiš* sa suradnicima. Najavljeno ratificiranje Sporazuma o zaštiti manjina između RH i RS kao i formiranje Mješovitog odbora koji bi trebao pratiti provođenje tog Sporazuma.

31. siječnja – Svečanom akademijom uz veliki broj uzvanika iz Hrvatske, Mađarske, cijele Vojvodine i Beograda obilježen drugi rođendan Hrvatske riječi.

1. veljače – Državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske *Gordan Bakota*, veleposlanik RH u Beogradu *Tonči Staničić*, generalni konzul *Davor Vidiš* i predsjednik HNV-a *Josip Ivanović* boravili u Somboru gdje su se sastali s čelništvom Općine Sombor *Jovanom Slavkovićem* i *Miodragom Sekulićem* i predstavnicima DSHV-a i HKUD-a »Vladimir Nazor«, te župnikom *Josipom Pekanovićem*.

10. veljače – otpočeo sudski proces između RTV Novi Sad i uposlenika NIU »Hrvatska riječ« *Dušice Dulić* i *Zvonimira Perušića*.

9. rujna – Zahvaljujući pomoći Grada Zagreba, Generalnog konzulata RH u Subotici i HNV-a – đacima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku podijeljeni udžbenici..

16. i 17. rujna – Koordinacija nacionalnih manjina Grada Zagreba posjetila Suboticu.

1. listopada – Hrvatski jezik i u subotičkoj Gimnaziji kao fakultativan predmet. Prijavilo se 48 učenika, hrvatski jezik predaje profesorica hrvatskog jezika i književnosti *Miranda Glavaš-Kul*.

13. listopada – Rasprava o položaju manjina u Europskom parlamentu, predsjednik HNV-a *Josip Pekanović* govorio o položaju hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

25. listopada – Predsjedništvo DSHV-a donijelo Deklaraciju o položaju hrvatskog naroda u Vojvodini u kojoj se ocjenjuje da su Hrvati u neravnopravnom položaju u odnosu na većinski narod i druge manjine.

3. studenoga – Predstavnici Veleposlanstva SAD posjetili DSHV u njegovu sjedištu u Subotici i u dvosatnom razgovoru upoznali se sa stavovima ove stranke glede položaja hrvatske manjine u Srbiji.

4. studenoga – Oštre reakcije državnih dužnosnika na Deklaraciju DSHV-a.

7. studenoga – Predstavnici DSHV-a na razgovorima kod ministra za ljudska i manjinska prava *Rasima Ljajića*. Sastanak je održan na poziv ministra u povodu nedavno objavljene Deklaracije ove stranke.

11. studenoga - Karavana zastupnika DS-a u posjetu Hrvatskom nacionalnom vijeću.

19. studenoga – Na 9. sjednici HNV-a izabrana tri člana Mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma između SCG i Hrvatske o zaštiti manjina: *Josip Z. Pekanović*, *Bela Tonković* i *Petar Kuntić*. Zahtjevi za smjenama *Vladimira Bošnjaka* i *Laze Vojnić Hajduka* nisu usvojeni.

22. studenoga - Mješoviti odbor za praćenje provedbe Sporazuma između SCG i Hrvatske o zaštiti manjina održao je prvi sastanak u Beogradu. Član tog odbora *Bela Tonković* kaže kako je na sastanku ukazano na spor s RTV Novi Sad, zatraženo stvaranje uvjeta za realni povratak prognanih Hrvata u Vojvodinu i rasvjetljavanje sudbine nestalih i ubijenih Hrvata.

23. studenog – Tijekom posjeta premijera Srbije *Vojislava Koštunice* Zagrebu u razgovorima sudjelovao i predstavnik HNV-a *Josip Z. Pekanović*.

27. studenoga – Hrvati iz SCG predstavili se u Tuzli u povodu 100. obljetnice HKD »Napredak«.

16. prosinca – Održan sudski pretres po tužbi RTV Novi Sad protiv djelatnika »Hrvatske riječi«. Stranke su upućene na medijaciju.

22. prosinca – Prvi službeni posjet predstavnika Srba iz Hrvatske Hrvatima u SCG.

Nastavak u sljedećem broju

Kultura: Brojna priznanja tijekom desetljeća

U proteklih deset godina na stranicama »Hrvatske riječi« pohranjeno je više tisuća novinskih jedinica (vijesti, izvješća, intervjuja, tema...) posvećenih kulturi vojvođanskih Hrvata. Nastojali smo zabilježiti svaki događaj u organizaciji neke od četrdesetak udruga s hrvatskim predznakom (redovite

manifestacije, godišnje skupštine, gostovanja, razgovori s predsjednicima, voditeljima sekcija i članovima...), te pratili aktivnosti naše za sada jedine profesionalne ustanove u ovom području – Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Sukladno mogućnostima, trudili smo se ispratiti i gostovanja i uspjehe ovdašnjih Hrvata

i Hrvatica izvan granica Srbije, ponajviše u Hrvatskoj i Mađarskoj. Smatrajući važnim kulturnu razmjenu, pisali smo i o većini gostovanja umjetnika iz Hrvatske u Srbiji, te obratno donosili i informacije o gostovanju umjetnika iz Srbije u našoj matičnoj državi. U ovoj veoma kratkoj kronologiji događaja iz kul-

ture koji su obilježili proteklo desetljeće fokusirali smo se na onu najvišu instanciju u bilo kojoj djelatnosti, a to su nagrade. Dakle, donosimo pregled nagrada ovdašnjih Hrvata u području profesionalnog (ne-amaterskog) kulturnog stvaralaštva ili onih dodijeljenih s najviših razina.

D. B. P.

6. lipnja 2006. - Na 17. Pjesničkim susretima u Drenovcima Jasni Melvinger uručena je povelja »Visoka žuta žita« za trajni doprinos hrvatskoj književnosti.

19. listopada 2007. - Nagrada »Zvane Črnja« za najbolju knjigu eseja objavljenju od rujna 2006. do rujna 2007., koju su tada prvi puta dodijelili Društvo hrvatskih književnika i ogranak DHK Istarske županije, primio je *Tomislav Žigmanov* za knjigu »Minimum in maximis«.

5. veljače 2008. - *Jasna Melvinger* dobila je nagradu »Goranov vijenac« - za ukupan doprinos pjesničkoj umjetnosti.

14. lipnja 2008. - Na Glavnoj skupštini Matice hrvatske u Poreču, Ogranku Matice hrvatske u Subotici dodijeljena je »Srebrna povelja« za časopis »Klasje naših ravni«.

25. listopada 2008. - Novoustanovljena nagrada za životno djelo u području književnosti »Balint Vujkov Dida« uručena je *Lazaru Merkoviću* iz Subotice, u okviru sedmih Dana Balinta Vujkova.

7. svibnja 2009. - Povjerenstvo za nagradu »Dušan Lopašić«, koja se dodjeljuje časopisu u izdanju ogranka Matice hrvatske, nagradu je dodijelilo časopisu »Klasje naših ravni«, kojeg izdaje Ogranak Matice hrvatske iz Subotice.

7. listopada 2009. - Za očuvanje kulture hrvatskog naroda u Srbiji, Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića odlikovano četvero književnika iz Vojvodine: *Lazar Merković*, *Petko Vojnić Purčar*, *Jasna Melvinger* i *Vojislav Sekelj*. Na svečanosti u Zagrebu odlikovao ih je predsjednik RH Stjepan Mesić.

24. listopada 2009. - Nagrada za životno djelo u području književnosti »Balint Vujkov Dida« uručena je *Petku Vojniću Purčaru* iz Petrovaradina na osmim Danima Balinta Vujkova.

19. lipnja 2010. - Na Glavnoj skupštini Matice hrvatske u Čitluku *Tomislav Žigmanov* dobio »Srebrnu povelju« Matice hrvatske za knjigu »Prid svitom - saga o svitu koji nestaje«.

4. listopada 2010. - U Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu *Tomislavu Žigmanovu* dodijeljena nagrada »Fra Lucijan Kordić« za najbolje književno djelo u razdoblju od 1. rujna 2006. do 1. rujna 2010. godine. Riječ je o književnoj nagradi koju svake četiri godine dodjeljuje Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba i Zajednica izdanja »Ranjeni labud« iz Mostara, a koja tematski, na bilo koji način, obrađuje život Hrvata izvan Hrvatske.

29. listopada 2010. - Na devetim Danima Balinta Vujkova nagrada za životno djelo u području književnosti »Balint Vujkov Dida« uručena *Jasni Melvinger* iz Petrovaradina.

8. veljače 2011. - *Jasna Melvinger* dobila novoustanovljenu nagradu Društva književnika Vojvodine »Ilija Okrugić Srijemac« za stvaralaštvo na hrvatskom jeziku. Melvingerova je nagrađena za priređivanje, obradu i objelodanjivanje četiriju djela Ilije Okrugića Srijemca.

21. listopada 2011. - U okviru desetih Dana Balinta Vujkova, nagrada za životno djelo na području književnosti »Balint Vujkov Dida« uručena *Vojislavu Sekelju*.

9. prosinca 2011. - Predsjednik *Ivo Josipović* odlučio je »Povelju Republike Hrvatske« dodijeliti dvjema hrvatskim kulturnim udrugama iz Vojvodine – HKUD-u »Vladimir Nazor« iz Sombora, koje je te godine slavilo 75 godina od osnutka, te HKPD-u »Matija Gubec« iz Tavankuta, koje je te godine obilježavalo 65 godina od osnutka i 50 godina organiziranog rada na planu izrade slika u tehnici slame.

19. listopada 2012. - Na jedanaestim Danima Balinta Vujkova nagrada za životno djelo na području književnosti dodijeljena *Milovanu Mikoviću*, a novoustanovljenu nagradu »Emerik Pavić« za najbolju knjigu u protekloj godini dobio je *Vojislav Sekelj* za knjigu eseja »Kako se branilo dostojanstvo«.